

II. Lærere og andre videnskabelige tjenestemænd samt censorer.

a. Afgang og udnævnelser m. v.

Oversigt for året 1942—43.

Det teologiske fakultet.

Under 30. juni 1943 blev lektor ved Aalborg katedralskole, dr. phil. Søren Holm udnævnt til docent i systematisk teologi ved universitetet fra den 1. august 1943 at regne, se nedenfor side 55.

Under hensyn til, at docenturet i det nye testamente stadig stod ubesat, bifaldt undervisningsministeriet under 16. juli 1943 efter fakultetets indstilling, at en del af undervisningen i nytestamentlig eksegese i efterårssemestret 1942 var blevet overdraget forstander ved Diakonissestiftelsen, dr. theol. L. J. Koch, og at der for dette hverv blev tillagt ham et vederlag på 1000 kr., at afholde af universitetets konto 6. vikarudgifter (j. nr. 191/40).

Under hensyn til den fortsatte vakance i docenturet i det nye testamente bifaldt undervisningsministeriet under 19. november 1942 efter fakultetets indstilling, at det blev overdraget lektor, mag. art. K. Barr at varetage eksaminationen af de teologiske studerende ved prøven i nytestamentlig græsk i eksamensterminen vinteren 1943 mod et vederlag af 7,50 kr. pr. kandidat, at afholde af universitetets konto 7. vederlag een gang for alle. Under 2. april 1943 bifaldt ministeriet efter fakultetets indstilling, at det pågældende hverv fortsat blev overdraget lektor Barr, så længe docenturet stod ubesat (j. nr. 191/40).

Under 29. maj 1943 ansatte universitetets rektor cand. theol. Niels Knud Andersen som universitetsadjunkt ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 53.

Under 22. marts 1943 beskikkede ministeriet provst, dr. theol. Sv. A. Becker, forstander for Diakonissestiftelsen, dr. theol. L. J. Koch, biskop, dr. phil. C. Scharling, stiftsprovst, dr. theol. P. Brodersen og kgl. konfessionarius, provst, dr. theol. M. Neiiendam som faste censorer og sognepræst, dr. theol. Marius Hansen som censorsuppleant ved den teologiske embedseksamen for treåret 1. april 1943—31. marts 1946. Provst Sv. A. Becker beskikkedes tillige som formand for censorerne.

Ministeriet tilføjede, at censorsuppleanten, såfremt han måtte komme til at fungere, ville være at vederlægge herfor af vedkommende censorer (j. nr. 83 a/43).

Cand. theol. Børge Diderichsens ansættelse som assistent ved det teologiske laboratorium forlængedes med et halvt år fra den 1. februar 1943 (j. nr. 110 a/43).

Cand. theol. Carl Didier Gautier ansattes som assistent ved det teologiske laboratorium for 1 år fra den 1. august 1943 (j. nr. 110 a/43).

Det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

Under 5. januar 1943 blev der meddelt lektor i nationaløkonomi, cand. polit. H. Winding Pedersen afsked efter ansøgning fra den 31. december 1942 at regne under hensyn til, at han fra 1. januar 1943 var blevet udnævnt til professor ved handelshøjskolen (j. nr. 362/42).

Under 20. april 1943 blev cand. polit. Jørgen Gelting beskikket som lektor i nationaløkonomi ved universitetet for tiden 1. maj 1943—31. marts 1946, se nedenfor side 56.

Under 11. juni 1943 blev cand. polit. Hans Brems beskikket som lektor i statsvidenskab ved universitetet for tiden 1. juni 1943—31. marts 1946, se nedenfor side 58.

På finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1831—32 forhøjedes honorarerne til lektorerne i nationaløkonomi, statistik og driftsøkonomi med henholdsvis 1800 kr., 600 kr. og 600 kr. fra henholdsvis 3300 kr., 2400 kr. og 2400 kr. til henholdsvis 5100 kr., 3000 kr. og 3000 kr. årlig, se nedenfor side 58.

Under 25. januar 1943 bevilgede ministeriet landsretssagfører, dr. jur. Erik Brüel på hans derom fremsatte andragende og efter anbefaling af fakultetet som fortsættelse af en tidligere givet bevilling (jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 16) et beløb af 3000 kr. + 1000 kr. i rejsegodtgørelse for eet år fra den 1. juli 1942 at regne, for at han kunne videreføre det af ham beklædte, af Carnegiefondet oprettede lektorat i international ret og organisation ved de nordiske universiteter, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg B., sp. 705—06 og 1327—28 (j. nr. 248/42).

Efter anbefaling af fakultetet meddelte universitetets rektor under 17. december 1942 fhv. gesandt, cand. jur. P. Schou på hans derom fremsatte tilbud tilladelse til at holde en forelæsningsrække på universitetet i forårssemestret 1943 om læren om de sociale begreber (j. nr. 357/42).

Under 4. marts 1943 bifaldt ministeriet efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at højesteretssagfører, dr. jur. J. Hartvig Jacobsen blev antaget som eksaminatorsuppleant ved 2. del af den juridiske embedseksamen vinteren 1943 (j. nr. 109/43).

Under 19. december 1942 bifaldt ministeriet efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at landsretssagfører Niels Alkil blev antaget som eksaminatorsuppleant ved den juridiske embedseksamen vinteren 1943; under 2. juni 1943 meddelte ministeriet ham samme beskikkelse for eksamensterminen sommeren 1943 (j. nr. 356/42).

Under 29. juli 1943 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at aktuar W. Simonsen blev antaget som eksaminator i forsikringsmatematik og interpolations- og rentesregning ved eksamen i forsikringsvidenskab og statistik sommeren 1943 under professor, dr. phil. J. F. Steffensens sygdom mod et vederlag af 15 kr. pr. karakter (j. nr. 276/43).

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 13. maj 1943, at det under professor, dr. polit. Axel Nielsens sygdom i forårssemestret 1943 blev overdraget cand. polit. Hans Brems at foretage en eksaminatorisk gennemgang af Europas økonomiske historie for studerende til 1. del af statsvidenskabelig eksamen mod et honorar af 700 kr. at afholde af universitetets udgiftspost 7., vederlag een gang for alle (j. nr. 91 a/43).

Under 5. marts og 6. maj 1943 genbeskikkede ministeriet fhv. højesteretsdommer Julius Møller, dommer G. Heide-Jørgensen, retspræsident Sv. Rytter, fhv. landsdommer Poul Hansen, højesteretsdommer C. V. Bohn-Rasmussen, højesteretsdommer Vilh. Topsøe-Jensen og fhv. professor, dr. jur. Knud Berlin samt nybeskikkede landsdommer H. Preisler Knudsen, landsdommer T. Myrdahl og landsdommer O. J. Kaarsberg som censorer ved de juridiske eksaminer, således at beskikkelsen af professor Berlin gjaldt for eet år fra den 1. april 1943 med tilkendegivelse, at genbeskikkelse ikke ville finde sted, beskikkelsen af de øvrige for tre år fra den 1. april 1943 at regne. Ministeriet genbeskikkede tillige fhv. højesteretsdommer Julius Møller som formand for censorerne og bemyndigede ham i tilfælde af forfald blandt censorerne til at tilkalde retspræsident L. N. Hvidt, byretsdommer H. W. Jacobi, landsdommer A. Götzsche, byretsdommer O. Schulin, byretsdommer P. Hermann og statsadvokat J. Trolle til deltagelse i censuren (j. nr. 83 c/43).

Under 25. marts 1943 beskikkede ministeriet departementschef Adolph Jensen, direktør J. Toftegaard, økonomidirektør H. Koed, økonomidirektør E. Rambusch og kontorchef Kjeld Johansen som censorer ved den statsvidenskabelige eksamen for tiden 1. april 1943—31. marts 1946. Departementschef Adolph Jensen beskikkedes tillige som formand for censorerne (j. nr. 83 b/43).

Under 28. maj 1943 genbeskikkede ministeriet formanden for forsikringsrådet Sigurd Kristensen og underdirektør Kaj Christensen som censorer og aktuar W. Simonsen som censorsuppleant ved eksamen i forsikringsvidenskab og statistik for treåret 1. april 1943—31. marts

1946, således at de pågældende udførte censuren i interpolationsregning og iagttagelseslære samt rentesregning ved eksamens 1. del og i forsikringsmatematik ved eksamens 2. del (j. nr. 83 i/43).

Under 1. juni 1943 genbeskikkede ministeriet statsautoriseret revisor J. P. Strobel som censor ved prøven i bogholderi for de juridiske og statsvidenskabelige studerende for tiden 1. april 1943—31. marts 1946 (j. nr. 83 k/43).

Under 4. juni 1942 ansatte fakultetet sagførerfuldmægtig, cand. jur. Kaj Lund som universitetsmanuduktør i borgerlig ret foreløbig for eet år fra den 1. september 1942 at regne (j. nr. 234/42).

Under 7. september 1942 ansatte fakultetet cand. polit. H. Engberg Pedersen som universitetsmanuduktør i nationaløkonomi og statistik foreløbig for eet år fra den 1. september 1942 at regne (j. nr. 291/42).

Under 30. september 1942 ansatte fakultetet cand. jur. Poul Meyer som universitetsmanuduktør i ejendomsret foreløbig for tiden 1. oktober 1942 til 31. august 1943 (j. nr. 308/42).

Sekretær, cand. polit. Erik Mortensens ansættelse som assistent ved det økonomisk-statistiske laboratorium forlængedes med 1 år fra den 1. september 1942 (j. nr. 272 a/42).

Det lægevidenskabelige fakultet.

Under 20. februar 1943 blev lektor, dr. med. Erik Husfeldt udnævnt til professor i kirurgi ved universitetet fra den 1. februar 1943 at regne, se nedenfor side 65.

Under 16. juni 1942 blev der meddelt professor i pædiatri ved universitetet, overlæge ved rigshospitalets afdeling for børnesygdomme, dr. med. C. E. Bloch afsked på grund af alder med pension fra den 31. januar 1943 at regne. Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor blev det ved kgl. resolution af 28. januar 1943 bifaldet, at afskeden blev udskudt til at gælde fra den 31. august 1943 at regne. På normeringsloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 3155—56 og 3265, blev der i henhold til tjenestemandslovens § 55 tillagt ham pensionsanciennitet (pensionsalder) fra den 1. oktober 1914 (j. nr. 223/42).

Under 11. juni 1943 blev dr. med. Preben Plum udnævnt til professor i pædiatri ved universitetet og overlæge ved rigshospitalets afdeling for børnesygdomme og den dertil knyttede poliklinik, se nedenfor side 72.

På normeringsloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 3155—56 og 3265—66 blev der i henhold til tjenestemandslovens § 55 tillagt professor, dr. med. E. Dahl-Iversen pensionsanciennitet fra den 1. december 1934 (j. nr. 322/42).

Under 7. oktober 1942 blev der meddelt dr. med. E. Landboe-

Christensen fornyelse for et tidsrum af 1 år fra den 1. september 1942 at regne af hans beskikkelse som lektor i anatomi ved universitetet (j. nr. 298/42).

Under 8. september 1942 blev der meddelt læge Erik Guldberg afsked fra stillingen som lektor i obstetrik ved universitetet fra den 30. september 1942 at regne, idet han fra samme dato fratrådte stillingen som underaccouchør og 1. reservelæge ved rigshospitalets fødeafdeling A og den dermed forbundne gynækologiske afdeling I.

Under 5. oktober 1943 blev underaccouchør og 1. reservelæge ved rigshospitalets fødeafdeling A og den dermed forbundne gynækologiske afdeling I, dr. med. Valdemar Madsen beskikket som lektor i obstetrik ved universitetet for tiden 1. oktober 1942—31. marts 1943. Under 13. marts 1943 blev beskikkelsen fornyet for tiden 1. april 1943—31. marts 1946, jfr. angående fornyelse af lektorhonoraret for 3 år fra den 1. april 1943 at regne rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1831—32 (j. nr. 183/42, 280/42 og 142/43).

Under 20. marts 1943 blev reservekirurg, dr. med. Axel Ringsted beskikket som lektor i kirurgi ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne, jfr. angående fornyelse af lektorhonoraret for 3 år fra den 1. april 1943 at regne rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1831—32; se nærmere nedenfor side 70.

Under 18. juli 1942 blev overlægerne, dr. med. H. C. Gram og dr. med. H. Abrahamsen genbeskikket som professorer ved den kliniske praktikantundervisning henholdsvis i fagene medicin og kirurgi for et tidsrum af 6 år fra den 1. september 1942 at regne (j. nr. 166/42).

Under 2. september 1943 blev overlæge, dr. med. Svend Hansen genbeskikket som professor ved den kliniske praktikantundervisning i kirurgi for et tidsrum af 6 år fra den 1. juli 1943 at regne (j. nr. 308/43).

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 23. september 1942, at der af universitetets konto 6. vikarudgifter blev tillagt reservelæge ved blegdamshospitalet, dr. med. H. Lebel et vederlag på 300 kr. for varetagelsen af undervisningen af de studerende i september måned 1942 under professor, dr. med. H. C. A. Lassens sygdomsforfald (j. nr. 91 e/42).

I anledning af professor, dr. med. Henning Rønnes sygdomsforfald i efterårssemestret 1942 blev der af universitetets konto 6. vikarudgifter stillet et beløb af 700 kr. til rådighed til 1. reservelæge ved rigshospitalets afdeling for øjensygdomme, dr. med. fru Esther Dalsgaard-Nielsen for varetagelse af en del af undervisningen af de studerende (j. nr. 91 f/42).

Efter at professor, dr. med. Mogens Fog i en skrivelse af 8. december 1942 havde meddelt fakultetet, at uforudsete begivenheder hindrede ham i at varetage sine embedspligter på ubestemt tid, indstillede fakultetet under 20. januar 1943, at undervisningen af de studerende i neuro-

logi i forårssemestret 1943 blev overdraget afdelingslæge ved rigshospitalets neurologiske afdeling, dr. med. N. C. Borberg, som i professor Fogs forfald var blevet konstitueret som overlæge på afdelingen. Efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med rektors tilslutning, og således at vederlaget til dr. Borberg foresloges afholdt af universitetets konto 6. vikarudgifter, tiltrådte ministeriet under 19. februar 1943 universitetets indstilling, dog at ministeriet tilføjede, at vederlaget til dr. Borberg indtil 1. marts 1943 kunne afholdes af universitetets konto 6. vikarudgifter, men derefter ville være at afholde af den professor Fog tilkommende lønning som professor (j. nr. 114/43).

Efter indstilling af universitetet bifaldt ministeriet under 16. juli 1943, at der blev afholdt et beløb af 1000 kr. som vederlag til overkirurg ved kommunehospitalets 1. afdeling, dr. med. Otto Mikkelsen for afholdelse af den obligatoriske kirurgiske overlægeklinik i forårssemestret 1943 under professor Ole Chievitz' forfald (j. nr. 266/43).

Efter indstilling fra universitetet bifaldt ministeriet, at professor ved den kliniske praktikantundervisning, overlæge, dr. med. Ejler Holm under professor, dr. med. Henning Rønnes sygdom overtog eksaminationen ved den kliniske prøve i øjenssygdomme sommeren 1943 mod et vederlag på 10 kr. pr. kandidat eller ialt 800 kr. (j. nr. 282/43).

Under 31. maj 1943 fritog ministeriet efter ansøgning prosektor, dr. med. Willy Munck for hvervet som censor i patologisk anatomi ved den lægevidenskabelige embedseksamen for resten af 6-året 1. november 1939—31. oktober 1945 (j. nr. 83j/43).

Under 6. oktober 1942 beskikkede ministeriet overlæge, dr. med. Valdemar Poulsen til medlem af komitéerne til valg af censorer ved den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns og Aarhus universiteter (j. nr. 83 f/42).

Under 29. maj 1943 ansatte universitetets rektor dr. med. Edv. Gotfredsen som universitetsadjunkt ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 53.

Under 21. april 1943 blev inspektør ved retsmedicinsk institut, dr. med. Willy Munck, amanuensis ved universitetet, dr. med. P. H. Andersen og cand. polyt. et mag. scient. Frank Lundquist udnævnt til afdelingsledere ved nævnte institut fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 310. Under 8. juni 1943 blev der meddelt dr. Munck afsked efter ansøgning fra den nævnte stilling fra den 1. juli 1943 at regne under hensyn til, at han var blevet udnævnt til prosektor ved Aarhus kommunes hospitaler (j. nr. 11 a/38 og 11 b/43).

Under 29. juli 1943 blev dr. med. Harald Gormsen konstitueret som afdelingsleder ved retsmedicinsk institut fra den 1. juli 1943 og indtil videre (j. nr. 11 b/43).

Under 12. maj 1943 blev amanuensis ved universitetet, dr. phil.

fru Fanny Halstrøm udnævnt til retskemiker ved farmakologisk institut fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 295.

Dr. med. frk. Erna Christensens ansættelse som klinisk assistent ved rigshospitalets neurologiske afdeling forlængedes med 1 år fra den 1. september 1942.

Cand. med. Knud Frede Jansens ansættelse som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling D forlængedes med 1 år fra den 1. september 1942.

Cand. med. fru Lise Engbæks ansættelse som assistent ved farmakologisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. september 1942.

Cand. med. Tage Jensens ansættelse som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme forlængedes med 1 år fra den 1. september 1942.

Dr. med. Axel Ringsted ansattes som assistent i operativ kirurgi (prosector chirurgiæ) for 1 år fra den 1. september 1942.

Cand. med. Poul Becker-Christensen ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling for øre-, næse- og halssygdomme for 1 år fra den 1. september 1942.

Cand. med. E. Hjalmar Larsen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved rigshospitalets fødeafdeling A og gynækologiske afdeling I fra den 1. oktober 1942.

Cand. med. Henry Christensens ansættelse som assistent ved institutet for almindelig patologi forlængedes med 1 år fra den 1. oktober 1942.

Cand. med. E. Winge Flensborg ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling for børnesygdomme fra den 1. oktober 1942.

Cand. med. Find Andersen ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets fødeafdeling A og gynækologiske afdeling I for 1 år fra den 1. oktober 1942.

Cand. med. H. Begtrup ansattes som assistent ved biokemisk institut for 1 år fra den 1. oktober 1942.

Cand. med. P. Eskildsens ansættelse som klinisk assistent ved rigshospitalets medicinske afdeling A forlængedes med 1 år fra den 1. november 1942.

Cand. med. Poul Astrups ansættelse som assistent ved biokemisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. november 1942.

Cand. med. Poul Bechgaards ansættelse som klinisk assistent ved professoratet i intern medicin, knyttet til rigshospitalets medicinske poliklinik forlængedes med 1 år fra den 1. november 1942.

Cand. med. H. H. Jacobsen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som assistent ved medicinsk-anatomisk institut fra den 1. december 1942.

Cand. med. Jens Bangs ansættelse som klinisk assistent ved professoratet i epidemiske sygdomme forlængedes med 1 år fra den 1. december 1942.

Cand. med. Kjeld Steinckes ansættelse som assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. december 1942.

Cand. med. Helge Tramsens ansættelse som assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med 1 år fra den 1. december 1942.

Cand. med. H. H. Wandalls ansættelse som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling C forlængedes med 1 år fra den 1. december 1942.

Cand. med. C. Bohn ansattes som assistent ved medicinsk-anatomisk institut for 1 år fra den 1. december 1942.

Cand. med. Knud Rasmussen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling for øjensygdomme fra den 1. januar 1943.

Cand. med Torben Svend Hansens ansættelse som assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med 1 år fra den 1. januar 1943.

Cand. med. Harald Olesens ansættelse som assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med 1 år fra den 1. januar 1943.

Dr. med Harald Gormsen ansattes som assistent ved retsmedicinsk institut for 1 år fra den 1. januar 1943.

Cand. pharm. Hans Ivar Toft ansattes som assistent ved farmakologisk institut, først for 2 måneder, senere for yderligere 1 år fra den 1. januar 1943.

Cand. med. Gerhard Rønne ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling for øjensygdomme for 1 år fra den 1. januar 1943.

Cand. med. Knud Frede Jansen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling D fra den 1. februar 1943.

Cand. med. Tyge Cl. Gertz ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling D for 1 år fra den 1. februar 1943.

Cand. med. Tage Jensen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme fra den 1. marts 1943.

Cand. med. Harald Olesen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som assistent ved retsmedicinsk institut fra den 1. marts 1943.

Cand. med. Gregers Sørensen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved rigshospitalets medicinske afdeling B fra den 1. marts 1943.

Cand. med. Paul Søbyes ansættelse som assistent ved institutet for human arvebiologi og eugenik forlængedes med 1 år fra den 1. marts 1943.

Cand. med. Harald Engberg ansattes som assistent ved retsmedicinsk institut fra den 1. marts 1943.

Cand. med. Rudolph Nordby ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets medicinske afdeling A for 1 år fra den 1. marts 1943.

Dr. med. Jens Bing ansattes som fast videnskabelig assistent ved institutet for almindelig patologi fra den 1. marts 1943.

Cand. med. H. H. Wandall meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling C fra den 1. april 1943.

Dr. med. Erna Christensen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved rigshospitalets neurologiske afdeling fra den 1. april 1943.

Cand. med. Boy Kromann ansattes som assistent ved instituttet for almindelig patologi for 1 år fra den 1. april 1943.

Cand. med. fru Ellen Keller Sørensen ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme for 1 år fra den 1. april 1943.

Dr. med. Gustav Fr. Vraa-Jensen ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets neurologiske afdeling for 1 år fra den 1. april 1943.

Cand. med. Ove Riisfeldt-Pedersen ansattes som klinisk assistent ved rigshospitalets afdeling C for 1 år fra den 1. april 1943.

Cand. med. Erik Andreasen ansattes som fast videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut fra den 1. april 1943, jfr. nedenfor side 291.

Cand. med. fru Gerda Wegener, født Seidelin ansattes som fast videnskabelig assistent ved biokemisk institut fra den 1. april 1943, jfr. nedenfor side 311.

Dr. med. Kurt Brøste ansattes som assistent ved medicinsk-anatomisk instituts antropologiske laboratorium for 1 år fra den 1. april 1943, jfr. nedenfor side 288.

Cand. med. Ole Gottliebs ansættelse som assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. maj 1943.

Cand. med. fru Jenny Levin Nielsens ansættelse som assistent ved instituttet for human arvebiologi og eugenik forlængedes med 1 år fra den 1. maj 1943.

Dr. med. Axel Ringsted meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som assistent i operativ kirurgi (prosector chirurgiæ) fra den 1. juli 1943.

Cand. med. Allan Gammeltofts ansættelse som assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. juli 1943.

Dr. med. Gunnar Teilums ansættelse som assistent ved patologisk-anatomisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. juli 1943.

Cand. med. Otto Lunds ansættelse som klinisk assistent ved rigshospitalets psykiatriske afdeling forlængedes med 1 år fra den 1. juli 1943.

Dr. med. Fr. Therkelsen ansattes som assistent i operativ kirurgi (prosector chirurgiæ) for 1 år fra den 1. juli 1943.

Cand. med. Allan Gammeltoft meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som assistent ved medicinsk-fysiologisk institut fra den 1. september 1943.

Under 29. januar 1943 forlængede ministeriet den fast videnskabelige assistent ved medicinsk-fysiologisk institut, dr. med. Herman Kalkar tidligere bevilgede orlov med 1 år fra den 1. marts 1943 at regne af hensyn til hans fortsatte studieophold i Californien (j. nr. 291 b/38).

Det filosofiske fakultet.

Fhv. professor i almindelig litteraturvidenskab, dr. phil. Vald. Vedel afgik ved døden den 16. februar 1942. Han var universitetslærer fra 1895 til 1933.

Professor i romansk sprog og litteratur, dr. phil. Kr. Sandfeld afgik ved døden den 22. oktober 1942. Han var universitetslærer fra 1905 til sin død.

Professor i romansk sprog og litteratur, dr. phil. Viggo Brøndal afgik ved døden den 14. december 1942. Han var universitetslærer fra 1928 til sin død.

Fhv. lektor i ægyptologi, dr. phil. H. O. Lange afgik ved døden den 15. januar 1943. Han var universitetslærer fra 1924 til 1937.

Fhv. professor i engelsk sprog og litteratur, dr. phil. Otto Jespersen afgik ved døden den 30. april 1943. Han var universitetslærer fra 1893 til 1925.

Fhv. docent i kunsthistorie, dr. phil. Francis Beckett afgik ved døden den 12. juli 1943. Han var universitetslærer fra 1909 til 1931.

Under 14. april 1943 blev der meddelt ekstraordinær professor i grønlandsk (eskimoisk) sprog og kultur W. Thalbitzer afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra den 31. august 1943 at regne. Da embedet, det hvilende ordinære docentur i faget ikke kunne forventes besat i den nærmeste fremtid, bifaldt ministeriet under 29. juli 1943 efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at professor Thalbitzer, indtil docenturet blev besat, varetog undervisningen i grønlandsk (eskimoisk) sprog og kultur, således at udbetalingen af pensionen udsattes, så længe funktionstiden varede, og at der i denne blev tillagt professor Thalbitzer et vederlag uden tillæg, der svarede til den lønning inclusive tillæg, han ville have oppebåret som tjenestemand ÷ pensionsfradrag (j. nr. 112/43).

Under 19. maj 1943 blev der meddelt ekstraordinær professor i religionshistorie, dr. phil. Vilh. Grønbech afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra den 31. august 1943 at regne (j. nr. 221/43).

Efter at professor i engelsk, dr. phil. N. Bøgholm, som den 11. juni 1943 fyldte 70 år, havde indsendt ansøgning om afsked med pension på grund af alder, indstillede det filosofiske fakultet under hensyn til de vanskeligheder, der forelå med hensyn til embedets besættelse med den bedst kvalificerede person, at professor Bøgholms funktionstid blev

forlænget foreløbig med eet år. Efter at denne indstilling var indsendt til ministeriet med rektors tilslutning, bifaldt ministeriet under 22. maj 1943, at professor Bøgholms afskedigelse blev udskudt til udgangen af august måned 1944 (j. nr. 184/43).

Under 4. august 1943 blev dr. phil. Holger Sten udnævnt til professor i romansk sprog og litteratur ved universitetet, jfr. nedenfor side 82.

På normeringsloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 3227—28 blev der oprettet et ordinært professorat i religionshistorie ved universitetet, se nedenfor side 91.

Under 26. marts 1943 blev der meddelt cand. mag. F. W. K. Wendt fornyelse af hans beskikkelse som lektor ved universitetet i moderne historie og samfundskundskab for tiden 1. juni—31. august 1943 (j. nr. 171/42).

Under 23. juli 1943 blev mag. art. Sven Henningsen beskikket som lektor i moderne historie og samfundskundskab ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. september 1943, se nedenfor side 93.

Under 27. maj 1943 blev adjunkt Jørgen Hendriksen beskikket som lektor i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. juni 1943, se nedenfor side 93.

På finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1829—30 fornyedes bevillingen til et lektorat i tale og sang ved universitetet for 3 år fra den 1. april 1943 at regne med 3600 kr. årlig (j. nr. 206/42).

På finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1829—30 fornyedes bevillingen til et lektorat i islandsk nutidssprog og litteratur for 3 år fra den 1. april 1943 at regne med 2400 kr. årlig (j. nr. 170/42).

På finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1833—36 forhøjedes honoraret til lektoren i svensk med 1200 kr. fra 3300 kr. til 4500 kr. årlig. Om den nærmere motivering for denne forhøjelse henvises til det citerede sted i rigsdagstidende (j. nr. 232/42).

På finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1831—32 fornyedes bevillingen til et lektorat i fransk for 3 år fra den 1. april 1943 at regne og lektorhonoraret blev samtidig forhøjet med 1200 kr. fra 2400 kr. til 3600 kr. årlig, se nedenfor side 101.

På finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1833—34 forhøjedes honoraret til lektoren i musikvidenskab med 1200 kr. fra 2400 kr. til 3600 kr. årlig, se nedenfor side 99.

På finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1831—32 fornyedes bevillingen til fru Carmen Zimmer for afholdelse af øvelser over moderne italiensk for 3 år fra den 1. april 1943 at regne med 1200 kr. årlig (j. nr. 209/42).

Til besættelse af stillingen som tysk lektor ved universitetet (jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 23—24) modtog universitetet under 29. maj 1942 fra ministeriet til erklæring en note fra det tyske gesandtskab af 18. maj 1942, indeholdende forslag med tre kandidater til stillingen. Under 3. juni 1942 indstillede fakultetet principalt, at stillingen i tiden 1. september 1942—31. august 1943 påny blev besat med den tidligere lektor, dr. Günther Jungbluth, subsidiært at stillingen blev besat for det nævnte tidsrum med dr. Werner Betz, som efter de sagkyndige, professorerne L. L. Hammerichs og Carl Roos' formening måtte anses for den til stillingen bedst egnede af hensyn dels til hans fagområde, dels til hans alder, dels til det videnskabelige arbejde, som han havde planlagt i samarbejde med medlemmer af fakultetet. Da det senere viste sig, at dr. Betz blev forhindret i at tiltræde stillingen, medens den anden af de på forslaget opførte 3 kandidater, dr. W. Krämer var blevet udset til tysk lektor ved Aarhus universitet, indstillede fakultetet under 7. september 1942 efter omstændighederne, at den tredje på forslaget opførte kandidat, dr. Siegfried Beyschlag blev ansat i stillingen. Under 22. september 1942 beskikkede ministeriet herefter dr. Siegfried Beyschlag til i lektor G. Jungbluths forfald for tidsrummet 1. september 1942—31. august 1943 midlertidigt at varetage det tyske lektorat ved Københavns universitet efter nærmere aftale med og i øvrigt i samarbejde med universitetets professorer i tysk, dr. phil. L. L. Hammerich og dr. phil. Carl Roos (j. nr. 125/42).

Under 11. juni 1943 meddelte ministeriet lektor Jarl Louhija afsked efter ansøgning fra stillingen som finsk lektor ved Københavns og Aarhus universiteter fra den 31. august 1943 at regne (j. nr. 213/43).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bemyndigede ministeriet under 14. juli 1943 fru Romana Heltberg til fortsat indtil den 31. august 1944 at holde øvelser over polsk ved universitetet efter nærmere anvisning af professoren i slavisk filologi mod at oppebære det til en lektor i polsk ved universitetet bevilgede honorar af 2400 kr. + midlertidigt tillæg (j. nr. 179/42).

Under hensyn til, at der ikke for tiden var ansat nogen indfødt engelsk lektor ved universitetet, bifaldt ministeriet under 16. april 1942 efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at det i efterårssemestret 1942 blev overdraget frk. Evelyn Heepe gennem oplæsning at foredrage fremragende engelske litteraturværker for de studerende een ugentlig time mod et vederlag på 400 kr. at afholde af universitetets konto 6. vikarudgifter. Samme ordning blev ved ministeriets skrivelser af 1. december 1942 bifaldet for forårssemestret 1943 (j. nr. 328/41).

Under hensyn til, at der ikke efter den sædvanlige fremgangsmåde kunne udpeges en kandidat til stillingen som engelsk lektor ved universitetet, bifaldt ministeriet under 28. januar 1943 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det blev overdraget den engelsk-

fødte fru Monica Christensen, født Redlich, at holde forelæsninger og øvelser for de studerende for eet år fra den 1. februar 1943 at regne mod at oppebære det på finansloven under universitetets konto 4. A. honorarer til lektorer m. fl. bevilgede honorar af 2700 kr. årlig + midlertidigt tillæg til honorering af en indfødt engelsk lektor (j. nr. 351/43).

Under 28. januar 1943 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at lektor i dansk dialektologi, mag. art. Povl Andersen blev bemyndiget til at fungere som eksaminator i dansk ved sproglig-historisk skoleembedseksamen vinteren 1943 under professor, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsens sygdomsforfald mod et vederlag af 60 kr. pr. hovedfagskandidat og 40 kr. pr. bifags- eller forprøvekandidat, at afholde af universitetets konto 7. vederlag een gang for alle (j. nr. 369/42).

I anledning af professor, dr. phil. Carsten Høegs sygdomsforfald blev der af universitetets konto 7. vederlag een gang for alle afholdt et beløb af 700 kr. som honorar til lektor, mag. art. Kaj Barr for varetagelsen af en del af den professor Høeg påhvilende undervisning i november og december måneder 1942 (j. nr. 91h/42).

På normeringsloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 3163—64 og 3282 blev der tillagt docent, dr. phil. Chr. Matras pensionsret, uanset han ved sin ansættelse som docent den 1. april 1942 (jfr. universitetets årbog for 1941—42 side 41 ff.) var over 40 år gammel (j. nr. 141/41).

Under 29. maj 1943 ansatte universitetets rektor dr. phil. Paul Diderichsen, dr. phil. Kristian Hald, dr. phil. Aksel E. Christensen, cand. mag. N. Lukman og mag. art. Hans Hendriksen som universitetsadjunker ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 53.

Under 26. september 1942 bifaldt ministeriet efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at den tidligere italienske lektor ved Aarhus universitet, dr. Guiseppe Gangale blev bemyndiget til at holde forelæsninger over rætoromansk ved Københavns universitet i forårssemestret 1943 (j. nr. 292/42).

Under 27. oktober 1942 beskikkede ministeriet lektor Tage Brüel og adjunkt Hans Madsen Sørensen som henholdsvis censor og censor-suppleant i fransk ved skoleembedseksamen under fakultetet i tiden indtil 31. marts 1945 (j. nr. 83g/42).

Under 17. april 1943 beskikkede ministeriet adjunkt J. Jepsen som censor og adjunkt J. Hendriksen som censorsuppleant ved skoleembedseksamen i tysk under fakultetet og det humanistiske fakultet ved Aarhus universitet for resten af treåret 1. april 1942—31. marts 1945 (j. nr. 83 f/43).

Under 17. april 1943 beskikkede ministeriet rektor for Sorø akademiske skole A. J. West til midlertidigt at beklæde stillingen som formand for

censorerne ved fakultetet og ved Aarhus universitets humanistiske fakultet (j. nr. 83 e/43).

Under 22. maj 1943 beskikkede ministeriet dr. phil. J. Himmelstrup, dr. phil. S. V. Rasmussen og mag. art. K. Grue-Sørensen som censorer og dr. phil. Bent Schultzer, mag. art. Bjørn Ochsner og mag. art. Aage Madsen som censorsuppleanter ved den almindelige filosofiske prøve ved universitetet for treåret 1. april 1943—31. marts 1946; dr. phil. J. Himmelstrup beskikkedes tillige som formand for censorerne (j. nr. 83 h/43).

Under 26. marts 1943 meddelte ministeriet professor, dr. phil. Louis Hjelmslev fritagelse for at holde forelæsninger i april og maj 1943 af hensyn til andet arbejde for universitetet (j. nr. 3 a/43).

Mag. art. Franz From ansattes som fast videnskabelig assistent ved psykologisk laboratorium fra den 1. december 1942 med forpligtelse til at underkaste sig de ændringer i arbejdsvilkårene som laboratoriets bestyrer måtte foreskrive (j. nr. 343/38).

Dr. phil. Aksel Volten ansattes som assistent ved ægyptologisk laboratorium for 1 år fra den 1. april 1943, jfr. nedenfor side 313.

Fru Annie M. Holch Justesens ansættelse som assistent ved undervisningen i hollandsk fornyedes for 1 år fra den 1. april 1943 (j. nr. 157/43).

Det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Under 12. marts 1943 blev der meddelt professor i kemi, dr. phil. Einar Biilmann afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra den 31. august 1943 at regne (j. nr. 375/42).

Under 2. april 1943 blev ekstraordinær professor i kemi, dr. phil. A. Langseth udnævnt til ordinær professor i kemi ved universitetet fra den 1. september 1943 at regne, se nedenfor side 102.

Under 6. maj 1943 blev ekstraordinær docent i matematisk fysik, dr. phil. Christian Møller udnævnt til ekstraordinær professor i samme fag ved universitetet fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 103.

Under 28. januar 1943 blev der meddelt professor i forsikringsmatematik, dr. phil. J. F. Steffensen afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra den 31. august 1943 at regne (j. nr. 359/42).

Under 14. september 1943 blev aktuar W. Simonsen udnævnt til professor i forsikringsmatematik ved universitetet fra den 1. september 1943 at regne, se nedenfor side 104.

På finansloven for 1943—44 optoges bevilling til oprettelsen af et ekstraordinært professorat i arbejdsfysiologi for professor ved det gymnastiske centralinstitut i Stockholm, dr. phil. Erik Hohwü Christensen, se nedenfor side 106.

Under 21. januar 1943 blev lektor i zoofysiologi, dr. phil. P. Brandt Rehberg optaget som medlem af fakultetet, se nedenfor side 111.

Under hensyn til det stadig voksende omfang af universitetsundervisningen i geologi, hvori docent i geologi ved den polytekniske læreanstalt A. J. Rosenkrantz deltog, førtes der forhandlinger om denne sag mellem universitetets rektor og rektor for den polytekniske læreanstalt. Man enedes da om — fremfor at foreslå bevilget et særligt vederlag til docent Rosenkrantz for universitetetsundervisningen — i fællesskab at indsende andragende til ministeriet om omdannelse af det af docent Rosenkrantz beklædte docentur til et professorat. Herom henvises til den nedenfor side 365 refererede sag under den polytekniske læreanstalts afsnit af årbogen (j. nr. 341/42).

Under 22. oktober 1942 blev der meddelt professor i matematik ved Danmarks tekniske højskole, dr. phil. Fr. Fabricius-Bjerre afsked fra stillingen som lektor i matematik ved universitetet fra den 1. februar 1942 (j. nr. 305/42).

Under 2. december 1942 blev adjunkt, cand. mag. Svend Bundgaard beskikket som lektor i matematik ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. december 1942, se nedenfor side 111.

Under 13. april 1943 blev cand. mag. Einar Storgaard beskikket som lektor i geografi ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 112.

Under 29. juni 1943 blev dr. med. Ove Bøje beskikket som lektor i idrætsfysiologi ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 114.

Under 5. juli 1943 blev dr. phil. K. A. Jensen beskikket som lektor i kemi ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. september 1943 at regne, se nedenfor side 118.

Under hensyn til at professor, dr. phil. A. Noe-Nygaard, som var blevet udnævnt til professor i mineralogi fra den 1. september 1942 at regne, jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 25, i begyndelsen af sin funktionstid ville få en del forberedende arbejde, der hindrede ham i at varetage den professoren i mineralogi ved universitetet påhvilende undervisning af polytekniske studerende, bifaldt ministeriet under 12. oktober 1942 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at professor Noe-Nygaard blev fritaget for den pågældende undervisning i efterårssemestret 1942, og at denne blev overdraget til fast videnskabelig assistent ved mineralogisk museum, mag. scient. Hans Clausen mod et vederlag på 800 kr. at afholde af Danmarks tekniske højskoles medhjælpskonto (j. nr. 316/42).

Under 19. december 1942 beskikkede ministeriet efternævnte som censorer og censorsuppleanter ved skoleembedseksamen under fakultetet for resten af treåret 1. april 1942—31. marts 1945, i astronomi: lektor Albert Kristensen som censor, lektor J. A. Kristensen som suppleant; i geografi: lektor Johs. Reumert som censor, adjunkt Axel Schou som suppleant; i zoofysiologi: rektor, dr. phil. H. V. Brøndsted som censor; i

matematik: professor ved Danmarks tekniske højskole, dr. phil. Richard Petersen som suppleant (j. nr. 83 d/42).

Under 29. maj 1943 ansatte universitetets rektor dr. phil. Erik Tens Nielsen, cand. act. A. Hald og dr. phil. Poul Gelting som universitetsadjunker ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne, se nedenfor side 53.

Lektor, dr. phil. Fr. Fabricius-Bjerrers ansættelse som undervisningsassistent hos professor, dr. phil. J. Hjelmlev forlængedes med 1 måned fra den 1. september 1942.

Cand. mag. et mag. scient. Hans Tornehaves ansættelse som assistent ved matematisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. september 1942.

Mag. scient. K. A. Thernøes ansættelse som assistent ved astronomisk observatorium forlængedes med 1 år fra den 1. oktober 1942.

Assistent ved mineralogisk museum, dr. phil. Helge Gry ansattes som afdelingsgeolog ved Danmarks geologiske undersøgelse fra den 1. november 1942.

Stud. mag. Palle Andersen ansattes som assistent ved fysisk-kemisk institut for 3 måneder fra den 1. december 1942.

Adjunkt, cand. mag. Svend Bundgaard ansattes som fast videnskabelig assistent ved matematisk institut fra den 1. december 1942.

Cand. mag. Børge Baks ansættelse som assistent ved kemisk laboratorium forlængedes med 1 år fra den 1. februar 1943.

Dr. polit. Poul Johansens ansættelse som assistent ved forsikringsmatematisk laboratorium forlængedes med 1 år fra den 1. februar 1943.

Mag. scient. Mogens Köies ansættelse som assistent ved plante-anatomisk laboratorium forlængedes med 1 år fra den 1. februar 1943.

Stud. mag. Jørgen Koefoed ansattes som assistent ved fysisk-kemisk institut for 1 år fra den 1. marts 1943.

Cand. mag. Einar Storgaard meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som assistent ved geografisk laboratorium fra den 1. april 1943.

Cand. mag. Aage Aagesen ansattes som assistent ved geografisk laboratorium fra den 1. april 1943.

Cand. mag. Evald Egelund Pedersens ansættelse som assistent ved kemisk laboratorium forlængedes med 1 år fra den 1. april 1943.

Mag. scient. Niels Arleys ansættelse som assistent ved instituttet for teoretisk fysik forlængedes med 1 år fra den 1. april 1943.

Mag. scient., frk. Solveig Muncks ansættelse som assistent ved det mineralogisk-geologiske museum forlængedes med 1 år fra den 1. april 1943.

Cand. mag. et mag. scient. Helge Volsøe ansattes som fast videnskabelig assistent ved zoologisk studiesamling fra den 1. april 1943.

Cand. mag. N. O. Lassens ansættelse som assistent ved fysisk laboratorium forlængedes med 1 år fra den 1. juni 1943.

Cand. mag. Thøger Bangs ansættelse som assistent ved matematisk institut forlængedes med 1 år fra den 1. juni 1943.

På normeringsloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 3155—56 og 3266 blev der tillagt fast videnskabelig assistent ved institutet for teoretisk fysik, dr. phil. J. K. Bøggild lønningsanciennitet fra den 1. februar 1935 og pensionsanciennitet (pensionsalder) fra den 1. august 1945 (j. nr. 10 k/39).

b. Universitetets fritrykskonto.

(j. nr. 2/42 og 2/43).

Universitetets rektor har i 1942—43 bevilget følgende bidrag af universitetets fritrykskonto: fhv. professor, dr. phil. Aage Friis 35 kr. pr. ark til trykningen af et nyt oplag af J. A. Fridericia: Det 17. og 18. aarhundredes historie (26. november 1942), professor, dr. theol. J. Nørregaard 35 kr. pr. ark til trykningen af en ny (tredie) udgave af hans bog: Grundrids af Dogmehistorien (3. februar 1943), professor, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen 35 kr. pr. ark til trykningen af 7. hefte af hans »Danske Sprogtekster til Universitetsbrug« (5. marts 1943) og lektor O. K. Magnussen 35 kr. pr. ark til trykning af en af ham foranstaltet samling af konkrete opgaver ved juridisk embedseksamen 1907—43 (28. august 1943).

c. Universitetslærernes studie- og repræsentationsrejser.

Den sidst under universitetets udgiftspost o. 2. på finansloven for 1931—32 givne bevilling til universitetslærernes studierejser var i finansåret 1942—43 (ligesom i de 10 nærmest forudgående finansår) af sparehensyn midlertidigt inddraget ligesom de øvrige bevillinger til studierejser på statsbudgettet.

Af universitetets konto 10. d. Til repræsentationsrejser blev i finansåret 1942—43 udbetalt til følgende: Professor, dr. phil. O. E. Ravn 136,05 kr. (j. nr. 88/42) og professor, dr. phil. R. Spärck 939,73 kr. (j. nr. 106/40).

d. Oprettelse og besættelse af 10 stillinger som universitetsadjunker.

(j. nr. 325/42 og 155/43).

Som meddelt i universitetets årbog for 1941—42, side 8 stillede universitetskommissionen af 1935 i 4. del af sin betænkning forslag om, at der ved universitetet blev oprettet et antal stillinger som universitetsadjunker, svarende til de svenske docentstipendier. I henhold her-

til blev der på finansloven for 1943—44 under en ny konto (18. d.) på universitetets budget optaget en bevilling på 60 000 kr. til vederlæggelse af 10 universitetsadjunkter, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg B., sp. 659—62.

Om disse stillinger udsendte universitetets rektor under 25. marts 1943 følgende opslag:

Ved Københavns universitet er 10 stillinger som *universitetsadjunkter* ledige fra den 1. april d. å. at regne.

Disse stillinger er beregnet for unge videnskabsmænd, som ved erhvervet doktorgrad eller på anden lignende måde har vist udprægede anlæg for videnskabeligt arbejde; de lønnes med et årligt honorar af 6000 kr. og besættes for et tidsrum af 3 år med adgang til forlængelse for yderligere 3 år. Det påhviler dem, der ansættes, at fortsætte deres personlige videnskabelige udvikling og samtidig i begrænset udstrækning at deltage i universitetets undervisning under en fast universitetslærers tilsyn og vejledning, ligesom de er pligtige at underkaste sig sådanne andre bestemmelser, som vil blive fastsat ved ansættelsen.

Det forudsættes, at de pågældende ikke ved andet pligtarbejde er hindret i at ofre den væsentlige del af deres tid på deres udvikling som videnskabsmænd.

Ansøgninger med redegørelse for ansøgerens hidtidige videnskabelige og praktiske virksomhed stiles og indsendes til universitetets rektor, Frue Plads, K., inden den 10. april d. å.

Om stillingerne indkom i alt 73 ansøgninger. Disse blev under 13. april 1943 udsendt til erklæring i fakulteterne ledsaget af følgende bemærkninger:

Efter derom ført drøftelse i Konsistorium bemærkes det, at der ikke på forhånd er fastsat nogen bestemt fordeling af de 10 stillinger mellem fakulteterne, idet de fakulteter, der først skal komme i betragtning, er det filosofiske, rets- og statsvidenskabelige og teologiske, da disse fakulteter så godt som ingen uddannelsesstillinger råder over.

De ansøgere, som man særlig skal have for øje, er de meget lovende, om hvem man kan tænke sig, at de ved lejlighed kan gå ind i ledige universitetslærerstillinger; det er ikke nogen betingelse for at komme i betragtning, at den pågældende har erhvervet doktorgraden.

Hovedsagen i universitetsadjunkternes arbejde skal være den fortsatte videnskabelige uddannelse, undervisningsarbejdet kommer i anden række; det er ikke meningen, at de skal gøre noget af det arbejde, der ellers besørges af assistenter eller lektorer, men deres undervisning skal stå i naturlig forbindelse med deres særlige studier som opøvelse til universitetslærergerning.

Med hensyn til andre retningslinier for indstilling til disse stillinger henvises til opslaget.

Efter at fakulteternes erklæringer var indløbne, behandlede sagen

i Konsistoriums møde den 12. maj 1943. Til de 10 af ansøgerne, som efter Konsistoriums beslutning skulle komme i betragtning, udsendtes under 14. s. m. følgende skrivelse:

I henhold til Deres derom indgivne ansøgning er man sindet at ansætte Dem som universitetsadjunkt ved Københavns universitet for 3 år fra den 1. april d. å. at regne med det for denne stilling fastsatte honorar af 6000 kr. årlig.

Ansættelsen er betinget af:

- 1) at De underkaster Dem universitetets rektors bestemmelse om, i hvilket omfang De i ansættelsestiden kan have lønnet arbejde af anden art og i hvilket omfang De i ansættelsestiden kan oppebære legater og understøttelser;
- 2) at De under en fast universitetslærers tilsyn og vejledning påtager Dem at deltage i universitetets undervisning. I denne forbindelse bemærkes, at det er tanken, at den Dem påhvilende undervisning, der ikke regnes at ville overstige 2 ugentlige timer, skal stå i naturlig forbindelse med Deres særlige studier, og at De ikke skal overtage noget af det arbejde, som ellers varetages af assistenter eller lektorer.

De bedes snarest mulig meddele hertil, om De ønsker ansættelse på de nævnte vilkår, idet De samtidig bedes oplyse:

- 1) hvilket lønnet arbejde De for tiden har, derunder vederlagets størrelse samt arbejdets omfang;
- 2) hvilke legater, understøttelser, beneficier etc. De for tiden nyder, hvornår De pågældende understøttelser er tillagt Dem, hvornår de udløber, samt de forpligtelser, De måtte have påtaget Dem i anledning af tildelingen.

Efter at samtlige udpegede af ansøgerne havde besvaret denne skrivelse og accepteret de for udnævnelsen til universitetsadjunkt fastsatte vilkår, ansatte universitetets rektor under 29. maj 1943 efternævnte som universitetsadjunkter ved Københavns universitet for 3 år fra den 1. april 1943 at regne: cand. theol. Niels Knud Andersen, dr. med. Edv. Gotfredsen, dr. phil. Paul Diderichsen, dr. phil. Kristian Hald, dr. phil. Aksel E. Christensen, cand. mag. N. Lukman, mag. art. Hans Hendriksen, dr. phil. Erik Tetens Nielsen, cand. act. A. Hald og dr. phil. Poul Gelting.

e. Lektor, dr. phil. Søren Holms udnævnelse til docent i systematisk teologi.

(j. nr. 264/42).

Efter at docent i systematisk teologi, dr. theol. K. E. Skydsgaard var blevet udnævnt til professor i teologi med dogmatik og nytesta-

mentlig eksegesi som hovedfag, jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 30, blev det ledige docentur i systematisk teologi efter indstilling af det teologiske fakultet og universitetets rektor opslået ledigt, og under 4. februar 1943 blev de indkomne to ansøgninger, nemlig fra lektor ved Aalborg katedralskole, dr. phil. Søren Holm og sognepræst, dr. theol. K. E. Løgstrup af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring.

Til at bedømme disse ansøgninger nedsatte det teologiske fakultet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne Lorenz Bergmann, dr. theol. K. E. Skydsgaard og N. H. Søe. Dette udvalg afgav under 2. juni 1943 følgende indstilling til fakultetet:

Efter sognepræset, dr. theol. K. E. Løgstrups udnævnelse til professor ved universitetet i Aarhus er lektor, dr. phil. Søren Holm eneste ansøger til docenturet i systematisk teologi ved Københavns universitet. Under henvisning til dr. Holms hidtidige videnskabelige produktion anser vi ham for kvalificeret til dette embede og anbefaler derfor fakultetet at indstille ham til udnævnelse.

Efter at denne indstilling var blevet tiltrådt af fakultetet og indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, blev ved kgl. resolution af 30. juni 1943 lektor ved Aalborg katedralskole, dr. phil. Søren Holm udnævnt til docent i systematisk teologi ved Københavns universitet fra den 1. august 1943 at regne.

**f. Lektor H. Winding Pedersens afgang fra universitetet og cand. polit.
Jørgen Geltings beskikkelse som lektor i nationaløkonomi.**

(j. nr. 362/42).

Under 5. januar 1943 blev der meddelt lektor i nationaløkonomi ved universitetet H. Winding Pedersen afsked efter ansøgning fra den 31. december 1942 at regne under hensyn til, at han fra 1. januar 1943 var blevet udnævnt til professor ved handelshøjskolen.

Efter at det således ledigt blevne lektorat efter indstilling af det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor var blevet opslået ledigt, blev under 4. februar 1943 de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra cand. polit. Hans Brems, sekretær, cand. polit. Chr. Gandil og cand. polit. Jørgen Gelting af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring.

Under 25. marts 1943 afgav det rets- og statsvidenskabelige fakultet følgende indstilling om lektoratets besættelse:

Fakultetets statsvidenskabelige afdeling har foretaget en drøftelse af de 3 ansøgers kvalifikationer til at beklæde det ledige lektorat og afgivet følgende udtalelse om ansøgerne.

Cand. polit. *Hans Brems*, der er født i 1915, har taget stats-

videnskabelig eksamen med 1. karakter i januar 1941. Han modtog i 1942 universitetets guldmedalje for en besvarelse af den statsvidenskabelige prisopgave for 1941: »En fremstilling og kritisk vurdering af ex ante — ex post betragtningen«. Om bedømmelsen af denne afhandling henvises til universitetets festskrift november 1942, s. 118. Desuden har ansøgeren offentliggjort en afhandling i Nationaløkonomisk tidsskrift 1941 om »Wicksells tre definitioner af ligevægtsrenten«. Ansøgeren har siden september 1942 undervist i nationaløkonomi ved handelshøjskolen og samtidig virket som manuduktør for juridiske og statsvidenskabelige studerende.

Sekretær *Chr. Gandil*, der er født i 1907, har taget statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter i sommeren 1941. Han er tillige forstkandidat fra 1931 og har fra 1932—36 været fast videnskabelig assistent ved landbohøjskolen. Ansøgeren har skrevet forskellige afhandlinger, navnlig om skovøkonomiske spørgsmål. For tiden er han sekretær under Københavns magistrat i direktoratet for stadens faste ejendomme.

Undervisningsassistent *Jørgen Gelting*, der er født i 1912, har taget statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter i sommeren 1938. Han har skrevet et mindre arbejde »En undersøgelse af forbrugets afhængighed af indtægten og visse andre forhold«, udgivet som »Studier fra Aarhus universitets økonomiske institut, nr. 8« samt nogle finansvidenskabelige afhandlinger i Nationaløkonomisk tidsskrift. Siden 1939 har ansøgeren været undervisningsassistent i finansvidenskab og socialpolitik ved det økonomiske og juridiske fakultet ved Aarhus universitet.

På grundlag af det således oplyste, og hvad der iøvrigt er afdelingen bekendt om de pågældendes kvalifikationer, må afdelingen mene, at undervisningsassistent *Jørgen Gelting* navnlig under hensyntagen til hans omfattende og mangesidige undervisningsvirksomhed og til hans arbejde med faget finansvidenskab er bedst egnet til at beklæde det opslåede lektorat, under hvilket man netop ligesom hidtil tænker sig finansvidenskab henlagt.

Cand. polit. *Hans Brems* har ganske vist i guldmedaljeafhandlingen vist betydelig forståelse af moderne økonomisk teori og evner til selvstændigt at behandle vanskelige teoretiske spørgsmål, men begge hans afhandlinger behandler samme snævert afgrænsede problemer og skæmmes desuden af en omstændelig formalisme. Hans hidtidige orientering synes i det hele taget noget fjern fra det virkelige livs mangfoldighed, ligesom hans undervisningsmæssige erfaring, som allerede antydet, er væsentlig mindre end *Geltings*.

Sekretær *Chr. Gandil* har bortset fra et ganske specielt område — det skovøkonomiske — ikke hidtil dokumenteret noget selvstændigt arbejde med nationaløkonomiske spørgsmål, og ej heller haft nogen undervisning, som i denne sammenhæng kan komme i betragtning.

Fakultetet skal derfor under henvisning til det ovenfor anførte tillade sig at foreslå rektor at indstille undervisningsassistent Jørgen Gelting til det ledige lektorat.

Efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, blev cand. polit Jørgen Gelting under 20. april 1943 beskikket som lektor i nationaløkonomi ved Københavns universitet for tiden 1. maj 1943—31. marts 1946.

Da lektoratet stod ubesat i tiden 1. januar til 30. april 1943, bifaldt ministeriet under 16. januar 1943 efter indstilling fra det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor, at ekspeditionssekretær, cand. polit. Niels Banke blev beskikket som eksaminator-suppleant ved 1. del af juridisk embedseksamen og statsvidenskabelig eksamen vinteren 1943.

g. Forhøjelse af honorarerne til lektorerne i nationaløkonomi, statistik og driftsøkonomi samt oprettelse af et nyt lektorat i nationaløkonomi og cand. polit. Hans Brems' beskikkelse som lektor.

(j. nr. 177/42).

Under 27. marts 1942 afgav det rets- og statsvidenskabelige fakultet følgende indstilling:

Foranlediget ved rektors forespørgsel til fakultetet af 21. september 1938 (j. nr. A. nr. 140/37—38) angående mulighederne for at forkorte studietiden til I. del af statsvidenskabelig eksamen til 2 år, fremsendte fakultetet i skrivelse af 26. juni 1939 et gennem længere tid forberedt forslag om ændringer i den kgl. anordning om statsvidenskabelig eksamen*).

Samtidig gjorde man imidlertid opmærksom på, at forslagets imødekommelse af universitetskommissionens ønsker om forkortelse af studietiden ville kræve en hurtigere rotation i undervisningen og dermed en stærkere beslaglæggelse af de til rådighed stående lærerkræfter. Man pegede yderligere på, at den fortsatte intensivering af undervisningen i form af laboratorieøvelser måtte bevirke, at stigningen i studentertallet kom til at spille en langt større rolle for omfanget af undervisningsarbejdet, end det ville gøre med forelæsninger som den væsentligste undervisningsform.

Da antallet af lærerposter indenfor det økonomiske og statistiske fagområde i forvejen var yderst begrænset, rejste man derfor spørgsmålet om mulighederne for udvidet assistentundervisning og foreslog oprettelse af en honorarlønnet assistentstilling ved økonomisk-statistisk laboratorium.

*) Se herom universitetets årbog for 1940—41, side 191 ff.

Fremdeles pegede man i samme skrivelse på, at den voksende betydning, som indgreb fra det offentlige side i det økonomiske liv har fået, ganske særlig siden 1929, måtte gøre det ønskeligt, at der både undervisningsmæssigt og videnskabeligt blev åbnet adgang til en fyldigere behandling af de herhen hørende såkaldte »planøkonomiske« problemer. Også dette måtte imidlertid kræve en udvidelse af lærerstaben, og man foreslog derfor et oprette endnu et lektorat i nationaløkonomi, bl. a. for at kunne aflaste fakultetets øvrige lærere i nationaløkonomi, for en del af den for alle fakultetets studerende fælles propædeutiske undervisning i dette fag.

Da fakultetet i skrivelse af 23. februar 1940 henstillede til rektor snarest muligt at søge det ovenfor nævnte forslag om ændringer i statsvidenskabelig eksamen fremmet, anførtes det, at man i betragtning af øjeblikkets ganske særlige situation for vort land ville anse det for forsvarligt at foretage de foreslåede (og senere ved kgl. anordning af 22. februar 1941 gennemførte) ændringer i studiet uden øjeblikkeligt forøgede udgifter til nye lærerkræfter, men man understregede samtidig, at fakultetet måtte lægge den største vægt på, at de foreslåede stillinger som lektor og undervisningsassistent søgtes oprettet så snart som overhovedet muligt.

Når fakultetet på det daværende tidspunkt overvandt sine betænkeligheder ved at forsøge at gennemføre den nye studieordning med de forhåndenværende lærerkræfter, hang det også sammen med, at man dengang havde grund til at antage, at oprettelsen af det økonomiske fakultet ved Aarhus universitet ville betyde en sådan aflastning, at tilgangen til det statsvidenskabelige studium i hvert fald foreløbig havde kulmineret. Herpå tydede den af nedenstående tabel fremgående nedgang i studentertallet i 1937 og stagnationen i de nærmest følgende år.

Antal studerende ved årets begyndelse:

	Statsv.	Forsikr.
1920.....	151	29
1921.....	154	28
1922.....	180	26
1923.....	186	23
1924.....	200	25
1925.....	191	22
1926.....	204	20
1927.....	179	23
1928.....	161	18
1929.....	169	26
1930.....	204	25
1931.....	211	31
1932.....	209	35

	Statsv.	Forsikr.
1933.....	235	45
1934.....	289	47
1935.....	320	48
1936.....	341	54
1937.....	317	61
1938.....	311	68
1939.....	311	79
1940.....	322	75
1941.....	374	68
1942.....	385	72

Tallene fra de allerseneste år har imidlertid ikke bekræftet denne antagelse. Som det vil ses af tabellen, har tilgangen til studiet påny vist kraftig stigning.

I tabellen er foruden antallet af statsvidenskabelige studerende også anført det stærkt voksende antal af forsikringsvidenskabelige studerende; selvom disse kun modtager en del af deres undervisning indenfor fakultetet, lægger de i betydelig udstrækning beslag på dettes statsvidenskabelige lærerkræfter, ikke mindst gennem deres deltagelse i laboratorieøvelserne i statistik.

Som man vil se, er antallet af statsvidenskabelige studerende i perioden 1920—42 vokset fra 151 til 385, og samtidig er antallet af forsikringsvidenskabelige studerende gået op fra 29 til 72. I 1920 talte fakultetets statsvidenskabelige afdeling 4 professorer og 2 lektorer; i 1942 omfatter den 4 professorer og 3 lektorer, idet lærerstaben i denne lange periode kun er forøget een gang, nemlig ved oprettelsen i 1931 af det i det foregående nævnte lektorat i nationaløkonomi. Og til assistance for de faste lærere har det økonomisk-statistiske laboratorium i 1942 som ved sin oprettelse i 1892 kun een honorarlønnet assistent. Dette voksende misforhold mellem studenternes og lærernes antal lægger år for år større vanskeligheder i vejen for virkeliggørelsen af de ovenfor omtalte bestræbelser i retning af større hastighed og intensitet i undervisningen.

Misforholdet bliver ikke mindre grelt ved en sammenligning med forholdene ved Aarhus universitet. Her findes der i 1942 indenfor det økonomiske fakultet foruden et endnu ikke besat professorat 4 professorer og 3 undervisningsassistenter (der nærmest må sidestilles med de københavnske lektorer) overfor et studentertal på 106, hvorved yderligere må iagttages, at det langt større antal juridiske studerende ved Københavns universitet (1662 mod 142 i Aarhus) belaster de statsvidenskabelige lærere ved Københavns universitet med et væsentlig større eksamensarbejde.

Allerede i sin skrivelse af 26. juni 1939 gjorde fakultetet opmærk-

som på, at en periodisk opblussen af det private manuduktionsvæsen lejlighedsvis havde bidraget til midlertidig udligning af misforholdet mellem studenternes og lærernes antal, men at manuduktionsformen dog aldrig havde spillet en tilsvarende rolle indenfor fakultetets statsvidenskabelige studium som på andre områder, og at man indenfor den statsvidenskabelige afdeling var af den anskuelse, at den heller ikke burde komme til det. Denne anskuelse nærer afdelingen stadig, og den har derfor med den største bekymring set, hvorledes manuduktionsvæsenet påny har begyndt at brede sig i de seneste år. En medvirkende årsag hertil er formentlig, at så mange af de statsvidenskabelige studerende har erhvervsmæssigt arbejde og derfor kun er i stand til at følge en enkelt eller et par forelæsningsrækker, men iøvrigt må henlægge undervisning og studium til morgen- og aftentimerne. Men utvivlsomt har også det stigende studentertal bidraget til, at flere og flere af de studerende har anset det for nødvendigt at supplere universitetets undervisning med manuduktion.

Skal det lykkes at dæmme op for denne faretruende udvikling, er det uomgængeligt nødvendigt, at der foruden den nuværende assistent ved laboratoriet ansættes mindst 2 honorarlønnede undervisningsassistenter med den opgave dels i intimt samarbejde med fakultetets faste lærere at bistå ved skriftlige og mundtlige øvelser, dels efter lærernes anvisning at holde eksaminatorisk gennemgang (med mindre hold fortrinsvis i morgentimer og sene eftermiddagstimer) af dertil egnede dele af undervisningsstoffet. Kun ved en betydelig udvidelse af assistentundervisningen vil det med det nuværende studentertal være muligt fortsat at give laboratorieøvelser den fremtrædende plads i studiet, som de efter fakultetets mening fortjener, og i det hele taget gennemføre en så intensiv og så hyppigt tilbagevendende gennemgang af det ifølge sagens natur stærkt foranderlige stof, at de studerende ikke må føle sig henvist til udstrakt benyttelse af privat manuduktion.

Under henvisning til, at også de allersidste års stærkt udvidede offentlige indgreb i det økonomiske liv har gjort det påkrævet indenfor de forskellige områder af faget: »Nationaløkonomiens politik« både videnskabeligt og undervisningsmæssigt at tage en række nye vigtige problemer op til behandling, skal man endelig tillade sig at foreslå, at der foruden det i 1939 foreslåede lektorat søges oprettet endnu et lektorat i nationaløkonomi. Man har tænkt sig, at den ene af de to nye lektorer særlig skulle beskæftige sig med landbrugspolitik. I betragtning af den betydning, landbruget har for hele det danske samfunds økonomi, er det næppe nødvendigt nærmere at begrunde ønskeligheden af, at undervisningen i og den videnskabelige »pleje« af dette overordentlig vigtige fagområde lægges i hænderne på en på dette felt særlig sagkyndig, på lignende måde som det skete i årene 1919—26, da lektor Henrik Pedersen docerede dette fag.

Skal universitetet undgå adgangsbegrænsning, må forudsætningen være, at der skabes mulighed for en forsvarlig undervisning af det antal studenter, der melder sig. Fakultetet ønsker derfor på det varmeste at anbefale oprettelsen af de ovenfor omtalte lektorater og assistentstillinger, der under hensyn til den stedfundne udvikling må betegnes som det minimum, man må kræve for fortsat at tage ansvaret for, at der kan gives de studerende en tilfredsstillende undervisning.

Under henvisning til fakultetets brevveksling med kurator i december 1939 (jfr. kurators skrivelse af 8. december 1939, j. nr. 421/39 og fakultetets svar af 15. s. m.) skal man foreslå, at honoraret for de 2 nye lektorater fastsættes til 3600 kr. årlig + midlertidigt tillæg. Med henblik på en eventuelt kommende samlet regulering af lektorhonorarerne (jfr. lektorernes skrivelse til rektor af 17. januar 1940) skal man dog ikke undlade at henlede opmærksomheden på, at en sammenligning med forholdene ved Aarhus universitet også på dette område afdækker et grelt misforhold, idet de ovenfor omtalte undervisningsassistenter indenfor det økonomiske fakultet så vidt vides oppebærer et vederlag, der ligger mere end dobbelt så højt som de her foreslåede honorarer.

For de to undervisningsassistenter skønnes honoraret til en begyndelse at kunne fastsættes til samme beløb, som den nuværende assistent ved laboratoriet oppebærer: 2700 kr. årlig + midlertidigt tillæg, idet man dog må forbeholde sig adgang til senere at vende tilbage til dette spørgsmål, når omfanget af de 2 assistenters undervisningsarbejde nøjere kan fastslås.

Sluttelig tillader fakultetet sig med hensyn til honorarerne for de allerede eksisterende 3 lektorater tillige at erindre dels om sin skrivelse af 13. januar 1939, hvori man med den statsvidenskabelige afdelings bedste anbefaling fremsendte et af lektorerne i driftsøkonomi og nationaløkonomi under 7. s. m. indgivet andragende om honorarforhøjelse, dels om sin skrivelse af 25. november 1939 med andragende om forhøjelse af honoraret til lektoren i statistik. Sidstnævnte honorarforhøjelse søgtes af undervisningsministeriet gennemført ved ændringsforslag til 3. behandling af finansloven for finansåret 1940—41, men blev efter finansministeriets henstilling udskudt (jfr. undervisningsministeriets skrivelse til rektor af 13. marts 1940).*)

Under henvisning både til den nærmere motivering i de lige nævnte skrivelser og til det ovenfor anførte specielt også til det om forholdene i Aarhus oplyste, tillader man sig at foreslå, at honoraret for lektoratet i nationaløkonomi forhøjes fra 3300 til 5100 kr., og at honorarerne for lektoraterne i driftsøkonomi og statistik forhøjes fra 2400 til 3600 kr.

*) Se herom universitetets årbog for 1939—40, side 27 ff.

Sammenfattende skal fakultetet da tillade sig at indstille til rektor, at der på finansloven 1943—44

- 1) søges bevilget en forhøjelse af honoraret for det bestående lektorat i nationaløkonomi fra 3300 kr. til 5100 kr. + midlertidigt tillæg,
- 2) søges bevilget en forhøjelse af honorarerne for lektoraterne i driftsøkonomi og statistik fra 2400 kr. til 3600 kr. + midlertidigt tillæg,
- 3) under universitetets konto 4. B. 2. honorarer til ikke-tjenestemænd søges bevilget 5400 kr. + midlertidigt tillæg som honorar til 2 assistenter ved undervisningen i statsvidenskab,
- 4) søges oprettet endnu et lektorat i nationaløkonomi med årligt honorar 3600 kr. + midlertidigt tillæg, og endelig
- 5) søges oprettet et lektorat i landbrugspolitik med årligt honorar 3600 kr. + midlertidigt tillæg.

Efter at denne indstilling af universitetet var blevet indsendt til ministeriet, blev der på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1831—32, optaget forslag om følgende bevillinger under universitetets konto 4. A. honorarer til lektorer m. fl.: 1800 kr. som forhøjelse af honoraret til lektoren i nationaløkonomi fra 3300 kr. til 5100 kr., 600 kr. som forhøjelse af honoraret til lektoren i statistik, 600 kr. som forhøjelse af honoraret til lektoren i driftsøkonomi samt 3600 kr. som honorar til en ny lektor i nationaløkonomi. Endvidere blev der under universitetets konto 15. kursusudgifter, underkonto c. Til undervisningshjælp for lærerne ved det rets- og statsvidenskabelige fakultets statsvidenskabelige afdeling optaget en bevilling på 3000 kr., se herom nærmere nedenfor side 214.

Efter at det nyoprettede lektorat i statsvidenskab (nationaløkonomi) efter indstilling af det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor var blevet opslået ledigt, blev under 27. april 1943 de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra lektor, cand. polit. Poul Nyboe Andersen, cand. polit. Hans Brems og sekretær, cand. polit. Chr. Gandil af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring.

Under 3. maj 1943 afgav det rets- og statsvidenskabelige fakultet følgende indstilling om lektoratets besættelse:

Fakultetets statsvidenskabelige afdeling har foretaget en drøftelse af de 3 ansøgers kvalifikationer og afgivet følgende udtalelse om ansøgerne:

Cand. polit. *Hans Brems*, der er født i 1915, har taget statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter i januar 1941. Han modtog i 1942 universitetets guldmedalje for en besvarelse af den statsvidenskabelige prisopgave for 1941: »En fremstilling og kritisk vurdering af ex ante — ex post betragtningen«. Om bedømmelsen af denne afhandling henvises til universitetets festskrift november 1942, s. 118. Desuden har ansø-

geren offentliggjort en afhandling i Nationaløkonomisk tidsskrift 1941 om »Wicksells tre definitioner af ligevægtsrenten«. Ansøgeren har siden september 1942 undervist i nationaløkonomi ved handelshøjskolen og samtidig virket som manuduktør for juridiske og statsvidenskabelige studerende. Endelig har ansøgeren i indeværende semester efter fakultetets anmodning under professor Axel Niensens sygdom foretaget en eksaminatorisk gennemgang af Europas økonomiske historie for 1. dels statsvidenskabelige studerende.

Sekretær *Chr. Gandil*, der er født i 1907, har taget statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter i sommeren 1941. Han er tillige forstkandidat fra 1931 og har fra 1932—36 været fast videnskabelig assistent ved landbohøjskolen. Ansøgeren har skrevet forskellige afhandlinger, navnlig om skovøkonomiske spørgsmål. For tiden er han sekretær under Københavns magistrat i direktoratet for stadens faste ejendomme.

Lektor *Nyboe Andersen*, der er født i 1913, har taget statsvidenskabelig eksamen i 1939 med en meget stor 1. karakter. Han har i 1939—41 været økonomisk medarbejder ved »Kristeligt Dagblad« og i samme tidsrum udgivet 2 bøger: Penge og penges værd (159 s.) og Fra guldfod til clearing (104 s.). Desuden har ansøgeren i forbindelse med sit arbejde som daglig leder af »Institutet for historie og samfundsøkonomi«s økonomiske afdeling dels udarbejdet et større memorandum: Danish Exchange Policy, 1914—39, A Report to the Geneva Research Centre (121 s.), dels 1939—42 forfattet tidsskriftet »Økonomi og Politik«s kvartalsoversigter over den økonomiske udvikling i Danmark, dels endelig ledet et par studiekredse for statsvidenskabelige studerende. Endelig har ansøgeren fra 1940—42 virket som universitetsmanuduktør i nationaløkonomi og fra 1940 undervist på handelshøjskolen, hvortil han i efteråret 1942 knyttedes som lektor.

Ved bedømmelsen af de 3 ansøgers kvalifikationer kan afdelingen for sekretær Gandils og cand. polit. Brems's vedkommende i alt væsentligt henholde sig til sine udtalelser i skrivelse til rektor af 27. februar 1943 i anledning af det ledige lektorat i nationaløkonomi*).

Om sekretær *Gandil* sagdes det heri, at han bortset fra et ganske specielt område — det skovøkonomiske — ikke hidtil har dokumenteret noget selvstændigt arbejde med nationaløkonomiske spørgsmål, og ej heller haft nogen undervisning, som i denne sammenhæng kan komme i betragtning.

Om cand. polit. *Brems* udtalte man, at selv om begge hans hidtil publicerede afhandlinger behandler samme snævert afgrænsede emne og desuden skæmmes af en vis omstændelig formalisme, har han dog i sin guldmedaljeafhandling vist betydelig forståelse af moderne økonomisk teori og evner til selvstændigt at behandle vanskelige teoretiske

*) Se ovenfor side 56.

spørgsmål. Omend man stadig må mene, at ansøgerens hidtidige orientering ligger noget fjernt fra det virkelige livs mangfoldighed, må afdelingen dog anse ham for den i øjeblikket i videnskabelig henseende bedst kvalificerede af de 3 ansøgere.

Om *Nyboe Andersens* hidtidige forfatterskab gælder nemlig, at det i ganske overvejende grad er af populær karakter, og man har derfor endnu ikke tilstrækkeligt grundlag for en bedømmelse af hans videnskabelige evner. Og da hans undervisningsmæssige erfaring på de områder, der her særlig kommer i betragtning, ikke er væsentlig større end Brems's, må afdelingen mene, at cand. polit. Brems er den af de 3 ansøgere, som for tiden er bedst skikket til at beklæde det opslåede lektorat.

Fakultetet skal derfor under henvisning til det ovenfor anførte tillade sig at foreslå rektor at indstille cand. polit. Hans Brems til det opslåede lektorat i statsvidenskab fra 1. juni.

Efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, blev cand. polit. Hans Brems under 11. juni 1943 beskikket som lektor i statsvidenskab ved Københavns universitet for tiden 1. juni 1943 til 31. marts 1946.

h. Lektor dr. med. Erik Husfeldts udnævnelse til professor i kirurgi.

(j. nr. 287/41).

Under 16. september 1941 afgav det lægevidenskabelige fakultet følgende indstilling:

Efter at professor, dr. med. E. Dahl-Iversen ved kgl. resolution af 20. f. m. er blevet beskikket som overkirurg på rigshospitalets afdl. C.*) og dermed fremtidig skal have undervisning og eksamen i klinisk kirurgi, har fakultetet drøftet spørgsmålet om besættelsen af det ved professor, dr. med. Axel Lendorfs afgang pr. 1. marts d. å. ledigtblevne professorat i kirurgi ved universitetet, under hvilket skal varetages undervisningen i systematisk kirurgi og den mundtlige eksamen i dette fag.

Fakultetet må ønske, at dette professorat fortsat har tilknytning til rigshospitalet, således som det også i fortiden oftest har været tilfældet, og det bør derfor gøres til pligt for den, der ansættes, tillige at overtage stillingen som chef for rigshospitalets kirurgiske poliklinik, som jo er blevet ledig ved professor Dahl-Iversens udnævnelse til overkirurg på afdeling C. En sådan ordning, hvorefter et professorat i et klinisk fag kun er forbundet med en poliklinik er imidlertid — hvad erfaringerne har vist — ikke fuldt tilfredsstillende. Det vil næppe være muligt at få ansat eller fastholde i dette professorat en særlig fremragende mand indenfor faget, når der ikke til embedet er knyttet en *stationær* afdeling.

*) Se herom universitetets årbog for 1940—41, side 47 ff.

Dette har sin grund i, at en poliklinik alene ikke danner tilstrækkelig omfattende basis dels for den egentlige kliniske virksomhed, dels for de videnskabelige undersøgelser og opgaver. Den kirurg, som i en længere årrække kun virker som poliklinikchef, vil efterhånden miste den praktiske føling med store og vigtige afsnit af kirurgien og vil derved blive mindre skikket ikke blot som kirurg men også som lærer og videnskabsmand. Hvis der altså ikke kan knyttes en afdeling til embedet, må det befrygtes, at de bedst kvalificerede personer vil afholde sig fra at søge det, eller såfremt dog en fremragende kvalificeret person søger og får embedet, denne da ved første lejlighed vil søge bort til en overkirurgstilling uden for rigshospitalet, hvormed professoratet ikke kan forbindes; dette kan i øjeblikket så meget mere tænkes, som der ikke i den nærmeste fremtid kan ventes ledighed i de to overkirurgstillinger på rigshospitalet.

Fakultetet ville derfor finde det meget ønskeligt, om der på rigshospitalet kunne oprettes en tredje kirurgisk afdeling, hvis ledelse tillige med ledelsen af polikliniken kunne overdrages den professor i kirurgi, som nu skal ansættes, og man henstiller, at der snarest søges indrettet en sådan afdeling, som ikke behøver at være så stor som de to eksisterende, men som vil kunne nøjes med 50 à 60 senge. Men da der dog vil gå nogle år, inden en sådan afdeling kan tages i brug, selv om der straks blev taget skridt til at iværksætte de fornødne byggearbejder, har professor Dahl-Iversen erklæret sig villig til midlertidigt at stille 25 senge fra Afdl. C. til rådighed for den tredje professor i kirurgi, og fakultetet må mene, at den kirurgiske poliklinik + disse 25 senge indtil videre vil udgøre et tilstrækkeligt tilfredsstillende grundlag for den pågældende professors kliniske virksomhed, idet man erindrer om, at en sådan ordning vil være analog med den, der alt eksisterer ved det tilsvarende embede i intern medicin.

Forinden opslag finder sted af det ledige kirurgiske professorat, mener man, at sagen bør forelægges rigshospitalet, dels for at en sådan ordning i det hele kan få rigshospitalets godkendelse, dels for at sagens gennemførlighed kan blive prøvet og en række praktiske spørgsmål vedrørende den nye afdelings afgrænsning og drift på forhånd kan blive ordnet.

Når fakultetet er blevet gjort bekendt med rigshospitalets stilling til sagen, vil man gerne have lejlighed til at fremsætte forslag angående ordlyden af det opslag, som skal udfærdiges om embedets ledighed.

Efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet med rektors tilslutning, og efter at sagen var blevet forhandlet med rigshospitalet, meddelte ministeriet under 21. april 1942, at det efter omstændighederne fandt at kunne godkende, at den foreslåede midlertidige ordning forsøgsvis blev etableret, og at der i dette øjemed på forventet tillægsbevilling for finansåret 1942—43 skete omdannelse af

en stilling som lægeassistent ved rigshospitalets kirurgiske poliklinik til en stilling som 2. reservekirurg med årligt honorar af 5000 kr. samt afløsning for bolig 1400 kr. årligt, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1975—76 og 4657—58.

Herefter indstillede fakultetet under 15. maj 1942, at det ledige embede som professor i kirurgi blev opslået ledig, og at der i opslaget blev anført følgende:

Den, der ansættes, skal være pligtig tillige at modtage ansættelse som chef for rigshospitalets kirurgiske poliklinik. Af rigshospitalets kirurgiske afdeling C. vil der desuden midlertidigt blive stillet 25 senge til rådighed for den pågældende professor, i hvilken anledning en stilling som lægeassistent ved polikliniken vil blive omdannet til en 2. reservekirurgstilling. Kandidatvagt og sygepleje for disse 25 senge vil blive varetaget af personalet på afdeling C., hvis chef skal have adgang til at benytte de pågældende patienter ved sin undervisning.

Efter at stillingen var blevet opslået ledig i overensstemmelse med fakultetets indstilling, blev under 17. juni 1942 de indkomne 8 ansøgninger af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring. Ansøgerne var: dr. med. Johs. V. Andersen, dr. med. Hans Bjerre, lektor, dr. med. Erik Husfeldt, dr. med. Bjørn Kristensen, dr. med. Henning Krieger Lassen, dr. med. Axel Ringsted, overlæge, dr. med. Hans Thomsen og dr. med. Peter Windfeld.

Til at bedømme de indkomne ansøgninger nedsatte det lægevidenskabelige fakultet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne dr. med. E. Dahl-Iversen, dr. phil. Rich. Ege, dr. med. J. Engelbreth-Holm, dr. med. S. Kjærgaard og dr. med. Knud Sand. Dette udvalg afgav under 24. november 1942 følgende indstilling til fakultetet:

Efter udvalgets skøn er samtlige ansøgere ifølge deres uddannelse kvalificerede til en ledende kirurgstilling.

Deres videnskabelige kvalifikationer skal kort bedømmes, idet de anføres i alfabetisk orden:

Dr. med. *Johannes Valdemar Andersen*, født 1894, cand med. 1920, dr. med. 1934, prosekterassistent 3 år, reservekirurg 8 år.

Johs. V. Andersens produktion er af ringe omfang som helhed og i særdeleshed indenfor kirurgien. Det eneste større arbejde er disputatsen, der bærer vidne om videnskabelig metode og kritisk vurderings-evne. Johs. V. Andersens produktion efter disputatsarbejdet omfatter overvejende artikler og foredrag med henblik på ændringer i organisationen af cancerbehandlingen her i landet, et område, hvor han med stor energi kæmper for sine personlige synspunkter.

Dr. med. *Hans Bjerre*, født 1902, cand med. 1927, dr. med. 1935, prosekterassistent 1 år, reservekirurg ca. 7 år.

Hans Bjerres produktion er lidet omfattende og indeholder kun

eet større arbejde, disputatsen, der er godt planlagt, omhyggeligt udført og fremlagt i en klar og overskuelig form, og som bringer oplysninger af såvel teoretisk som klinisk interesse.

Foruden disputatsen har han offentliggjort nogle mindre arbejder, der viser nøgtern vurderingsevne.

Lektor, dr. med. *Erik Husfeldt*, født 1901, cand. med. 1927, dr. med. 1932, reservekirurg 8½ år, prosector chirurgiae 2 år, lektor i kirurgi ved universitetet 1½ år.

Dr. Husfeldts ret omfattende produktion falder indenfor 4 områder, proteolytiske enzymstudier, urologi, fracturkirurgi og thoraxkirurgi. De førstnævnte, hvortil disputatsen hører, er gode arbejder, der bringer en række nye oplysninger. Arbejderne vidner om grundighed, klarhed og videnskabelig evne. Indenfor urologien har Husfeldt leveret betydningsfulde bidrag, hvoraf særlig må fremhæves undersøgelserne over nyrefunktion og blodtryk og nyrebeskadigelse ved traumatisk shock. Arbejdet over malleolærbrud har fremhævet syndesmosebristningens betydning og hyppighed og påvist vanskelighederne og usikkerheden ved den røntgenologiske påvisning af denne læsion.

Siden 1932 har Husfeldt interesseret sig for og fra 1939 særlig samlet sig om thoraxkirurgi og offentliggjort en række værdifulde kliniske eksperimentelkirurgiske, -fysiologiske og -patologiske arbejder herover. Karakteristisk for disse arbejder er, at de viser en høj klinisk og teknisk standard. Husfeldts organisation af disse lidelsers diagnostik og hans teknik stiller her hans resultater på linie med det bedste, der hidtil er nået på dette område. Han har igennem disse arbejder — i væsentlig højere grad end de øvrige ansøgere — vist sig i stand til at gennemføre en særlig linie i sit videnskabelige arbejde, og han har i det hele i højere grad end de øvrige ansøgere præsteret en betydelig, selvstændig — og tildels original — indsats, såvel praktisk kirurgisk som videnskabeligt.

Dertil kommer, at Husfeldt allerede har vist sig som en god vejleder i videnskabeligt arbejde indenfor sit fagområde.

Endelig bemærkes, at Husfeldt i 5 år har givet undervisning til studerende i faget, dels som reservekirurg, dels i egenskab af prosector chirurgiae og sidst som lektor i kirurgi; i sidstnævnte stilling har han nu i de sidste 3 semestre varetaget undervisningen i systematisk kirurgi og afholdt den mundtlige eksamen i faget og vist sig som en dygtig lærer.

Dr. med. *Bjørn Kristensen*, født 1899, cand. med. 1925, dr. med. 1933, reservekirurg 8 år.

Tyngdepunktet i Bjørn Kristensens produktion er disputatsen. Denne er teknisk godt gennemført, men dokumenterer ikke større videnskabelige evner.

Forøvrigt har han offentliggjort en række arbejder af noget varie-

rende værdi og desuden i samarbejde med Chr. Hamburger et større om prostata og sexualhormoner.

Overlæge, dr. med. *Henning Krieger Lassen*, født 1901, cand. med. 1925, dr. med. 1935, prosekterassistent 1 år, reservekirurg 8 år.

Krieger Lassens produktion er omfattende og alsidig og går ind på vidt forskellige områder. Undersøgelserne over B-vitaminmålinger er gennemført med stor flid og omhu for detaljer og bringer en ny metode til B-vitaminbestemmelse. Undersøgelserne over nyrestensdannelsen, som til dels er udført i samarbejde med andre, er Krieger Lassens største arbejdsindsats, men har næppe bragt originale bidrag af betydning, ligesom fremstillingen til dels er vidtløftig og ikke altid ganske klar. De postoperative elektrografiske og de præoperative vital-kapacitetsundersøgelser er smukke arbejder, ligesom afhandlingen om de cholecystografiske undersøgelser hos tidligere cholecystotomerede og -stomerede må fremhæves.

Prosekter kirurgiae, dr. med. *Axel Ringsted*, født 1904, cand. med. 1929, dr. med. 1936, prosekterassistent 1 år, reservekirurg 6 år.

Axel Ringsteds produktion omfatter dels kasuistiske arbejder, dels en større række arbejder om E-avitaminosens pathologi og klinik. En del af disse arbejder er udført i samarbejde med andre. I denne gruppe falder disputatsen. Dette arbejde er stort og grundigt med en smuk histologisk teknik. Det viser, at Ringsted er i besiddelse af videnskabelig sans, og at han har evne til kritisk vurdering, men hans konklusioner af det foreliggende materiale er måske noget vidtgående. Blandt hans øvrige arbejder skal fremhæves hans originale og betydningsfulde iagttagelse af den kroniske E-avitaminoses neuromuskulære lidelse af underextremiteter og bagkrop, som indgående behandles i en monografi af Ringsted i samarbejde med professor L. Einarson.

Overlæge, dr. med. *Hans Thomsen*, født 1897, cand. med. 1923, dr. med. 1934, reservekirurg 6 år, overlæge ved Sæby amtssygehus 2 år, siden 1937 overlæge ved Juelsminde kysthospital.

Hans Thomsens produktion omfatter foruden kasuistiske meddelelser og mindre oversigter disputatsarbejdet om multiple colondivertikler og en lang række arbejder om osteomyelitis og knogletuberkulose.

Disputatsarbejdet er grundigt og tilforladeligt, men vidner ikke om videnskabelig originalitet. Arbejderne om uspecifik og specifik knoglebetændelse er for en del baserede på nyttige opgørelser af større materialer, men behandlingen af materialet forekommer noget ensidig.

Hans Thomsen har på en anerkendelsesværdig måde forstået at få sine medhjælpere til at udføre videnskabeligt arbejde.

Dr. med. *Peter Windfeld*, født 1900, cand. med. 1926, dr. med. 1933, reservekirurg 8 år.

Peter Windfeld har i sin disputatsafhandling vist sig som en energisk og flittig arbejder. Til grund for Windfelds øvrige afhandlinger

ligger ligeledes et stort, grundigt og nøgternt arbejde. Man skal fremhæve hans efterundersøgelser af patienter, opererede for m. Basedowii, og undersøgelserne over blodtabet ved operationer, der begge har forøget vort kendskab til de herhenhørende problemer, samt hans for tjenstfulde arbejde med den kirurgiske behandling af hyperinsulinisme.

På basis af den foretagne vurdering af ansøgerne finder udvalget at måtte sætte Erik Husfeldt som den bedst kvalificerede til et professorat i kirurgi ved universitetet.

Under henvisning til foranstående indstiller udvalget enstemmigt, at det ledige embede som professor i kirurgi ved Københavns universitet besættes med lektor, dr. med Erik Husfeldt.

Udvalgets indstilling blev i overensstemmelse med § 4, stk. 2 i den førnævnte anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke dr. med. Peter Windfeld indsendte svarskrivelse.

Efter at udvalgets indstilling var blevet enstemmigt tiltrådt af fakultetet og indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, blev ved kgl. resolution af 20. februar 1943 lektor, dr. med. Erik Husfeldt udnævnt til professor i kirurgi ved Københavns universitet fra den 1. februar 1943 at regne med forpligtelse til tillige at modtage ansættelse som chef for rigshospitalets kirurgiske poliklinik.

Da embedet som professor i kirurgi og chef for rigshospitalets kirurgiske poliklinik stod ledigt i de tre semestre efteråret 1941, foråret 1942 og efteråret 1942, bifaldt ministeriet efter indstilling af det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor, at undervisningen i systematisk kirurgi i de tre semestre, 2 timer ugentlig, blev overdraget lektor, dr. med. Erik Husfeldt mod et honorar af 900 kr. pr. semester, samt at det blev overdraget ham at varetage eksaminationen ved den mundtlige prøve i kirurgi i eksamensterminen vinteren 1942, sommeren 1942 og vinteren 1943 mod et vederlag af 10 kr. pr. eksaminand, endvidere, at det blev overdraget den konstituerede chef for rigshospitalets kirurgiske poliklinik, dr. med. P. Windfeld at varetage undervisningen i poliklinisk kirurgi i de tre semestre samt undervisningen af praktikanter på polikliniken mod et vederlag af 300 kr. pr. måned.

i. Dr. med. Axel Ringsteds beskikkelse som lektor i kirurgi.

(j. nr. 287/41).

Efter at lektor i kirurgi, dr. med. Erik Husfeldt var blevet udnævnt til professor i kirurgi ved universitetet, jfr. den umiddelbart foran behandlede sag, blev det derved ledigblevne lektorat i kirurgi efter indstilling af det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor opslået ledigt med tilføjende, at den, der blev ansat, skulle være pligtig at deltage i undervisningen og eksaminationen i kirurgi efter fakultetets

derom trufne nærmere bestemmelse. Under 28. januar 1943 blev de indkomne 4 ansøgninger, nemlig fra dr. med. V. Aalkjær, dr. med. Sigurd Franck, dr. med. Axel Ringsted og dr. med. Peter Windfeld af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring.

Om disse ansøgninger indhentede fakultetet en udtalelse fra professorerne i kirurgi, dr. med. S. Kjærgaard, dr. med. E. Dahl-Iversen og dr. med. Erik Husfeldt, som delte sig i et flertal og et mindretal. Flertallet (professorerne Dahl-Iversen og Husfeldt) udtalte følgende:

Af de fire ansøgere til et lektorat i kirurgi ved universitetet er dr. med. Ringsted og dr. med. Windfeld de bedst kvalificerede. De er begge gennem deres uddannelse og undervisningsvirksomhed velkvalificerede til stillingen, men vi finder, at dr. Ringsteds videnskabelige arbejder, specielt hans undersøgelser over E-avitaminosens betydning for sterilitet og for udviklingen af neuromusculære forandringer, har bragt iagttagelser af så stor originalitet, at han af den grund bør foretrækkes. Man skal tillige fremhæve hans seneste arbejde over tarmluftens dannelse.

Vi skal derfor foreslå, at dr. Ringsted indstilles til det ledige lektorat i kirurgi.

Mindretallet (professor Kjærgaard) udtalte følgende:

Undertegnede er enig med flertallet om, at doktorerne Aalkjær og Franck ikke bør komme i betragtning, bl. a. fordi deres kirurgiske uddannelse endnu ikke er fuldstændig. I valget mellem de to øvrige ansøgere — dr. Ringsted og dr. Windfeld — mener jeg, at dr. Windfeld bør foretrækkes.

Flertallet mener, at dr. Ringsted bør foretrækkes på grund af større videnskabelig fortjeneste. Undertegnede er klar over, at dr. Ringsted er meget godt videnskabelig kvalificeret; dog vanskeliggøres bedømmelsen i nogen grad af, at en del af hans senere arbejder er udført i samarbejde med andre. Men også dr. Windfeld er meget vel videnskabelig kvalificeret, og det er vanskeligt at skønne over, hvem der i så henseende står bedst.

Men til at overtage undervisningen som lektor mener jeg, at dr. Windfeld afgjort er bedst kvalificeret. Han er 4 år ældre, har en tilsvarende større kirurgisk erfaring og er efter min mening mere moden til opgaven end dr. Ringsted. Efter at han i mange år har holdt reservekirurgklinikker, har han nu i 3 semestre på fakultetets opfordring holdt forelæsninger og demonstrationer i poliklinisk kirurgi; han har således en betydelig øvelse som underviser og mere end dr. Ringsted, der i 1 semester har været prosector chirurgiæ.

Af disse grunde må jeg anbefale fakultetet at indstille dr. Windfeld til stillingen.

Efter at fakultetet havde sluttet sig til flertallet, og efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums

tilslutning, beskikkede ministeriet under 20. marts 1943 dr. med. Axel Ringsted som lektor i kirurgi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne med forpligtelse til at deltage i undervisningen og eksaminerne efter det lægevidenskabelige fakultets nærmere bestemmelse.

k. Professor dr. med. C. E. Blochs åfgang fra universitetet og dr. med. Preben Plums udnævnelse til professor i børnesygdomme.

(j. nr. 223/42).

Ved kgl. resolution af 16. juni 1942 blev der meddelt professor i børnesygdomme, overlæge ved rigshospitalet, dr. med. C. E. Bloch afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra den 31. januar 1943 at regne. Da det viste sig, at besættelsen af professor Blochs embede trak ud, blev der efter indstilling af det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor udvirket en kgl. resolution, dateret 28. januar 1943, hvorefter den professor Bloch meddelte afsked blev udskudt til at gælde fra den 31. august 1943.

Efter at det således ledigtblivende embede som professor i børnesygdomme og overlæge ved rigshospitalets afdeling for børnesygdomme med dertil hørende poliklinik efter indstilling af det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor var blevet opslået ledig, blev under 10. september 1942 de indkomne 5 ansøgninger af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring. Ansøgerne var: Dr. med. Povl W. Bræstrup, dr. med. Johannes Clausen, dr. med. Ernst Gjørup, dr. med. Arne Rothe Meyer og dr. med. Preben Plum.

Til at bedømme disse ansøgninger nedsatte det lægevidenskabelige fakultet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne dr. med. C. E. Bloch, dr. med. J. Engelbreth-Holm og dr. med. H. C. A. Lassen. Dette udvalg afgav under 13. januar 1943 følgende indstilling til fakultetet:

Flertallet (undertegnede *Engelbreth-Holm* og *Lassen*) udtaler følgende:

Dr. *Bræstrups* almindelige kliniske uddannelse er ret fyldig, omend ikke helt tilfredsstillende, idet navnlig hans polikliniske tjeneste står tilbage for de andre ansøgere, hvilket formentlig skyldes, at han er den yngste af disse.

Hans videnskabelige produktion er af ringe omfang og indeholder kun eet større arbejde, disputatsen, der bærer vidne om videnskabelig metode og kritisk vurderingsevne. Dette arbejde og de sig dertil sluttende afhandlinger om ascorbinsyreindholdet i blodplasma og mælk under forskellige årstider har bragt visse hidtil ukendte oplysninger, der har bidraget til kendskabet om barnets rette ernæring.

Dr. *Clausens* almindelige og specielle kliniske uddannelse er særdeles fyldig og i alle henseender tilfredsstillende, særlig må fremhæves hans omfattende uddannelse i intern medicin.

Hans videnskabelige produktion er ret stor og vidner om soberhed, grundighed og flid. Den omfatter dels serologiske emner, hvoriblandt hans doktordisputats om mikroblodsænkningen, dels arbejder indenfor den interne medicin væsentligst af biokemisk natur særlig indenfor nyrepathologien og endelig pædiatriske arbejder.

En række af hans tidligere arbejder omhandler blodtyperne M og N, blandt disse findes disputatsen. Disse arbejder, der er et led i Oluf Thomsens og hans skoles blodtypeundersøgelser, er søbre og omhyggeligt udførte, men vidner ikke om nogen større videnskabelig originalitet. Blandt de kliniske arbejder er der grund til at fremhæve arbejderne om nyrefunktion, der er vel gennemførte og vidner om solid dygtighed. Af egentlig pædiatriske arbejder foreligger kun få, især om rachitis og pneumoni.

Dr. *Gjørup* har gennem sin nogleogtyveårige virksomhed som læge og mangeårige virksomhed som speciallæge i pædiatri erhvervet sig en overordentlig fyldig såvel almen som pædiatrisk lægeerfaring.

Hans videnskabelige produktion er i forhold til den store praktiske uddannelse ringe af omfang som helhed og i særdeleshed indenfor pædiatrien. Den består for størstedelen af kasuistik, ofte af stor specialinteresse. Af større arbejder kan nævnes afhandlingerne om infiltrative processer i lungerne hos tuberkuløse børn (1928—29), disse er store og grundige, men kan dog næppe siges at have bragt noget nyt af betydning. Derimod må de i samarbejde med George E. Schröder forfattede arbejder om muskeldystrofierne i barnealderen betegnes som værdifulde.

Dr. *Gjørups* virksomhed har i de senere år været lidet præget af videnskabeligt arbejde, den har for en stor del ligget indenfor den sociale og hygiejniske medicin.

Dr. *Rothe Meyer* har en tilfredsstillende almindelig og en særdeles god og alsidig pædiatrisk uddannelse, idet han har været reservelæge både ved Sundby hospitals børneafdeling og ved Dronning Louises børnehospital, foruden 1 års ansættelse som klinisk assistent ved rigshospitalets børneafdeling.

Han har i 5 måneder studeret pædiatri ved Harriet Lane Home (Johns Hopkins Hospital, Baltimore) og har i 4 år haft specialanerkendelse som børnelæge.

Hans solide og alsidige uddannelse gør ham særdeles velkvalificeret til en stilling som leder af en børneafdeling.

Rothe Meyers videnskabelige produktion er stor og falder i 2 afsnit.

Det første omfatter den lange række arbejder fra de år (1932—37), da Rothe Meyer var deltager i de omfattende leukæmistudier hos professor Oluf Thomsen, for en stor del i samarbejde med Oluf Thom-

sen, Engelbreth-Holm og Erik Uhl. Hans indsats her kulminerer med disputatsen om forholdet mellem leukose og sarkom hos høns.

I originale undersøgelser har Rothe Meyer her på meget smuk måde klarlagt forholdet mellem leukæmi og svulst og vist, at et og samme virus bl. a. ved forskellig applikation kan fremkalde snart sarkom, snart leukæmi. Rothe Meyer diskuterer og undersøger på fortræffelig måde dette pluripotente virus og behandler i disse undersøgelser et af de vanskeligste afsnit i den eksperimentelle medicin med overlegen klarhed og elegance.

Også efter disputatsen har Rothe Meyer fortsat disse undersøgelser, der viser ham som en sjælden sober, moden og flittig videnskabsmand.

Disse undersøgelser er internationalt kendte.

Rothe Meyers gennem disse undersøgelser vakte interesse for hæmatologi giver sig udtryk i enkelte af hans senere arbejder om anæmier og hæmoglobin- og erythrocytværdier. Fremhæves må det, at han her i landet har indført sternal-punkturen i dens moderne form. Han har modificeret Arinkin's metode. Hans kanyle og især hans påpegning af nødvendigheden af histologisk undersøgelse af marvsvævet har fuldt ud bestået sin prøve.

Blandt medicinske arbejder må et værdifuldt arbejde over osteomalaci nævnes (i samarbejde med E. Meulengracht).

Rothe Meyers arbejder fra de senere år behandler næsten uden undtagelse pædiatriske emner fra de mest forskellige områder af faget, overvejende er de af klinisk terapeutisk art.

De pædiatriske arbejder kan med hensyn til originalitet ikke siges at stå mål med hans leukosearbejder, men de viser, at deres forfatter er vågen overfor de aktuelle problemer indenfor pædiatrien og bærer vidne om en sjælden stilistisk evne og om sober kritisk sans.

Fremhæves kan arbejderne om stødterapi med vitamin D ved rachitis.

Videre må arbejdet om den endelige prognose ved congenit myxoedem (sammen med G. Gørtz) nævnes. Dette er en efterundersøgelse af det hidtil største materiale af børnemyxødemtilfælde med lang observationstid og viser, at prognosen ved denne sygdom er langt alvorligere end før antaget.

Rothe Meyer har i flere år undervist studenter og er kendt som værende i besiddelse af ualmindelige pædagogiske evner.

Rothe Meyer har allerede vist sig som en meget anvendt vejleder for yngre videnskabsmænd og har dels inaugureret, dels ydet videnskabelig hjælp og støtte til en række disputatsarbejder som f. eks. Erik Uhls om hønseleukæmiens virus, Heinilds om thrombopeni og Lachmanns om hypoparathyreoidisme.

Dr. P. Plums almindelige kliniske uddannelse er i visse henseender mangelfuld, men han har en god epidemiologisk og en tilstrækkelig

omend noget eensidig pædiatrisk uddannelse, idet han udelukkende har været tilknyttet een pædiatrisk afdeling, rigshospitalets børneafdeling. Plum har endnu ikke opnået specialanerkendelse i børnesygdomme.

Dr. Plum har en videnskabelig produktion bag sig af usædvanligt stort omfang; navnlig i de sidste år har han udvist en bemærkelsesværdig flid og ildhu.

En stor del af Plums arbejder beskæftiger sig med hæmatologiske emner, særlig amidopyrin-agranulocytosen. Disse arbejder er samlet i hans monografiske disputats, et særdeles flittigt og dygtigt arbejde, sikkert den bedste monografi, der foreligger på området, selv om den næppe indeholder originale iagttagelser af betydning.

Dr. Plums arbejder om leukæmi forekommer ikke slet så værdifulde, et par therapeutiske forsøg med C-vitamin er vel optimistisk bedømt, og et par med sulfapyridin er baseret på den biologisk ukorrekte opfattelse, at en agranulocytosefremkaldende noxe skulle kunne hæmme leukæmiens svulstagtige celleforandringer. I disse arbejder synes det at være overset, at den tilsyneladende gunstige virkning formentlig skyldes virkning på de ledsagetilstande (avitaminose og infektion), som er så velkendte ved leukæmi.

Blandt mindre arbejder om forskellige emner skal fremhæves et grundigt og godt arbejde om de hæmatologiske metoders nøjagtighed.

Dr. Plums væsentligste videnskabelige indsats ligger i hans undersøgelser over K-vitaminets betydning for blødningstilstande hos børn. I et stort antal arbejder sammen med talrige medarbejdere (prof. H. Dam, Glavind, Tage-Hansen, Hjalmar Larsen m. fl.) har han her udført et enormt arbejde, der belyser mange sider af K-vitaminets betydning i børnekliniken.

Plum var således en af de første (1939), der viste, at den hos nyfødte forekommende hæmorrhagiske diathese skyldes en K-vitaminmangel. (Amerikanske forfattere havde 2 år tidligere påvist en meget betydelig nedsættelse af prothrombinindholdet i blodet hos normale nyfødte og børn i 1. leveår samt hos et nyfødt barn med hæmorrhagisk diathese).

I senere arbejder har Plum sammen med forskellige medarbejdere uddybet vort kendskab til hypoprothrombinæmien hos spædbørn væsentligt. Han har udarbejdet en modifikation af Quick's metode til prothrombinbestemmelse, der muliggør gentagne bestemmelser i den pædiatriske klinik og har vist, at hovedårsagen til de lave prothrombinværdier hos nyfødte må søges i ringe tilførsel af K-vitamin, mens K-vitamindannelsen i tarmen og resorptionsforholdene næppe spiller nogen rolle. I det hele placerer hans K-vitaminarbejder — der er internationalt kendte — ham overordentlig smukt som videnskabelig arbejder og gør ham i denne henseende udmærket kvalificeret til et professorat.

På enkelte andre områder udover de nævnte har Plum præsteret gode arbejder, f. eks. minutvolumenbestemmelser ved acut, difterisk kredsløbssvækkelse — et arbejde, der dog er noget uoversigtligt og ikke tilfredsstillende dokumenteret — og behandling af dystrophia adiposogenitalis med gonadotropt hormon.

Dr. Plum har i udstrakt grad deltaget i undervisningen af studenter på rigshospitalet, bl. a. eksamineret i pædiatri, vinteren 1941.

Dr. Rothe Meyer og dr. Plum er efter vor mening de øvrige ansøgere overlegne, hvad videnskabelige arbejder angår. De er imidlertid vanskeligt sammenlignelige.

Dr. Rothe Meyer har en stor alsidig praktisk uddannelse. Han har på et aktuelt og vanskeligt felt i den experimentelle medicin vist sig som en moden, klar og selvstændig videnskabsmand, medens hans videnskabelige indsats indenfor pædiatrien er af mindre format, men langt fra ubetydelig. Han har arbejdet med flere forskellige vigtige emner.

Hans form er overlegen og klar, og arbejderne vidner om fortræffelig videnskabelig evne.

Hans routine i undervisningen og hans oversigtsarbejder garanterer for hans pædagogiske evner. Han har allerede vist sig som en udmærket vejleder for yngre videnskabsmænd. Han er særdeles velkvalificeret til det ledige professorat.

Dr. Plums praktiske uddannelse er væsentligt ringere og ret ensidig.

Hans videnskabelige produktion er meget betydelig og har bragt usædvanlig smukke resultater især på agranulocytosens og K-vitaminundersøgelsernes område.

Han har vist sig som en ganske særlig flittig videnskabelig arbejder og er åbenbart udstyret med en til fanatisme grænsende vedholdenhed.

Han har i udstrakt grad deltaget i undervisningen af studenterne.

Også dr. Plum er udmærket kvalificeret til det ledige professorat.

Det er vanskeligt at give den ene af disse to ansøgere et klart fortrin for den anden. Dr. Rothe Meyer er utvivlsomt den mest erfarne og mest alsidige kliniker og praktiker samtidig med, at han har vist sig som en særdeles habil videnskabsmand, — men dr. Plum må, hvad videnskabelige arbejder angår, siges at have præsteret mere end Rothe Meyer. På den anden side er dr. Plums praktiske uddannelse imidlertid så meget ringere end dr. Rothe Meyers, at vi ikke mener det berettiget på basis af de foreliggende data at give en enkelt af disse 2 ansøgere en præferencestilling.

Vi skal derfor indstille, at der afholdes konkurrence mellem dr. Rothe Meyer og dr. Plum.

Da disse 2 ansøgere må siges at stå klart forud for de øvrige ansøgere i videnskabelig henseende, ser vi ingen grund til, at flere ansøgere deltager i konkurrencen.

Mindretallet (undertegnede *Bloch*) udtaler følgende:

Dr. *Bræstrups* almindelige kliniske uddannelse er ret fyldig, medens hans tjeneste ved børnekliniker endnu står noget tilbage for de andre ansøgere, hvilket skyldes, at han er den yngste af disse. Hans videnskabelige produktion er ligeledes endnu af ringe omfang. Det eneste større arbejde er disputatsen, som bærer vidne om videnskabelig metode og kritisk vurderingsevne. Dette arbejde og de sig dertil sluttende afhandlinger om ascorbinsyren i blodplasma og mælk under forskellige årstider og ernæring hos børn og ved forskellige patologiske tilstande har bragt ikke blot nye, hidtil ukendte oplysninger, men har også bidraget til kendskabet til barnets rette ernæring.

Dr. *Clausens* almindelige og specielle kliniske uddannelse er fyldig og fuldstændig i næsten alle henseender. Hans videnskabelige produktion er omfattende og alsidig og går ind på flere forskellige områder. De mere teoretiske arbejder om blodtyper — deriblandt hans doktor-disputats — om mikrobloodsænkningen, om bedømmelse af clor i serum, blod og urin, endvidere hans samarbejde med Poul Iversen, Bjørnebo og Emilie Faber er alle gennemførte med stor flid og omhu for detaljer og bringer flere mere eller mindre værdifulde oplysninger.

Af arbejder faldende indenfor den interne medicin skal fremhæves undersøgelserne over hyperæzotæmi og samarbejderne med Vilh. Clausen over insulinbehandlingen og med Poul Iversen om nyrefunktionen ved coma diabeticum.

De pædiatriske afhandlinger indskrænker sig nærmest til eet større og et par mindre arbejder om pneumoni hos børn, arbejder, der ligesom de tidligere omtalte vidner om flid og omhyggelighed. Endvidere nogle kasuistiske meddelelser af interesse.

Dr. *Gjørup* har gennem sin nogleogtyve års virksomhed som læge og specielt børnelæge erhvervet en overordentlig fyldig både almindelig og speciel lægeerfaring. Hans videnskabelige produktion er i forhold til den store praktiske uddannelse ringe af omfang som helhed og i særdeleshed indenfor pædiatrien. Den består for størstedelen af kasuistik, ofte af stor interesse. Af større arbejder er der kun afhandlingerne om tuberkulose. Særdeles værdifulde er samarbejderne med Georg E. Schröder om muskeldystrofierne i barnealderen.

Dr. *Gjørups* virksomhed har i de senere år for en stor del ligget indenfor den sociale og hygiejniske medicin.

Dr. *Rothe Meyers* almindelige og specielle kliniske uddannelse er i alle henseender særdeles fyldig og udmærket.

Hans videnskabelige kvalifikationer er også som helhed fremragende, idet hans experimentelle studier over leukoserne ikke blot er gode arbejder, der bringer nye og vigtige oplysninger, men tillige vidner om videnskabelige evner. I originale undersøgelser har han således klarlagt forholdet mellem leukæmi og svulst og virus, idet han ved

forskellige applikationer har fremkaldt snart sarkom, snart leukæmi.

Hans kliniske arbejder falder næsten alle indenfor pædiatrien. Undtaget herfra er kun den særdeles værdifulde afhandling om osteomalacia columnæ, et samarbejde med Meulengracht.

I modsætning til hans eksperimentelle arbejder er hans pædiatriske arbejder uden originalitet, det er for en stor del kasuistik eller drejer sig om indførelse og prøvelse af nogle fra anden side angivne eller ændrede behandlingsmetoder. Disse arbejder vidner om grundighed, klarhed og kritisk evne, hvilket også gør sig gældende i den større undersøgelse over hæmoglobin og erythrocyter hos børn og i arbejdet om prognosen for congenit myxoedem. Mere original er afhandlingen om sternal knoglepunktur.

Dr. *Plums* almindelige kliniske uddannelse lader en del tilbage, men hans epidemiologiske og pædiatriske uddannelse er usædvanlig betydelig. Fremragende og betydelig såvel med hensyn til kvantitet som kvalitet er hans videnskabelige ydelse.

Af størst betydning er hans arbejder fra de senere år over K-vitaminet.

Det var Plum, der som den første henførte den alvorlige og ret hyppige hæmorrhagiske diatase hos nyfødte børn til en K-vitaminmangel. I samarbejde med Dam og dennes elev Tage-Hansen fremkom den første meddelelse herom i 1939. Omtrent samtidig blev den samme iagttagelse gjort i Norge og USA ved indbyrdes uafhængige undersøgelser.

I tilslutning hertil indførte Plum i samarbejde med flere forskellige unge videnskabsmænd en række undersøgelser for at udforske årsagerne til den af K-vitaminmangelen opståede hypoprothrombinæmi.

Da der på dette tidspunkt ikke forelå klinisk anvendelige metoder til bestemmelse af prothrombinmængden hos små børn, tog Plum først dette problem op. Det lykkedes at udarbejde en metode, ved hvilken bestemmelser kunne udføres på 0,1 cc. kapillærblod.

Dernæst bestemtes forholdet mellem prothrombin hos mødre og børn, hvilket førte til den praktisk betydningsfulde tilførsel af K-vitamin til alle vordende mødre i sidste del af svangerskabet.

For at udforske, hvorvidt K-vitaminmangelen hos børn skyldtes manglende tilførsel eller manglende evne til at danne K-vitamin, blev der i årenes løb foretaget undersøgelser over K-vitaminsdannelse i tarmen, dels gennem bakteriologiske bestemmelser af tarminholdet og undersøgelse af mængden af K-vitamin i fæces, og dels ved undersøgelser af fedtfordøjelsen hos nyfødte, af galdens indhold af galdesyre hos nyfødte og ældre børn; endvidere mælkens indhold af K-vitamin og den nyfødtes K-vitaminbehov.

Resultatet af disse undersøgelser har været, at hovedårsagen til de lave prothrombinværdier hos nyfødte må søges i ringe tilførsel af K-vitamin, medens K-vitaminsdannelsen i tarmen, leverens prothrom-

bindannende evne og evnen til resorption af K-vitamin spiller en underordnet rolle.

Hvorledes K-vitaminet deltager i dannelsen af prothrombin og spørgsmålet om leverens forhold hertil, er genstand for fortsatte undersøgelser.

Her er kun nævnet nogle af de vigtigste resultater af Plums og hans medarbejders undersøgelser; under arbejdet er der gjort flere andre iagttagelser, som det ville føre for vidt her at komme nærmere ind på.

Foruden disse arbejder over K-vitamin har Plum også på andre områder ydet arbejder af betydelig værdi. Hans produktion falder i det væsentlige indenfor følgende områder: Hæmatologi, endocrinologi, kredsløb og i den sidste tid fordøjelseskanalen. Det gælder om størsteparten af arbejderne, at de enten indeholder nye iagttagelser eller iagttagelser, som ikke tidligere er gjort her i landet.

Af nye iagttagelser kan nævnes: Knoglemarvsforandringerne ved agranulocytose — Plasmacellerne som dannelsessted for serumglobulinet (i samarbejde med Bing) —, at den statistiske påvisning af blodlegemernes fordeling i tællekammer og i udstrygningspræparat følger exponentialloven, og at blodlegemetællings uundgåelige fejl derfor kan bestemmes alene ud fra det talte antal celler — påvisning af normalt minutvolumen ved den acute difteriske kredsløbssvækkelse, tydende på, at dennes væsentlige årsag er at søge i parese af det perifere karsystem — påvisning af ligefrem proportionalitet mellem prothrombin-koncentrationen og koagulationshastigheden.

Til slut skal lige nævnes doktordisputatsen, en værdifuld monografi over agranulocytosen. Den vigtigste videnskabelige iagttagelse heri er påvisningen af, at knoglemarvsforandringerne går forud for forandringerne i det perifere blod og påvisningen af den tidsmæssige sammenhæng mellem forandringerne i marv og blod.

En del af Plums arbejde er udført i samarbejde med andre; i de fleste tilfælde er det — at dømme efter mit kendskab til Plums undersøgelser gennem de sidste år — imidlertid ham, der har haft ideen og initiativet.

Når Plum i en så ung alder har formået at skabe alt dette, hænger det sammen med hans evne til at finde egnede medarbejdere, men først og fremmest skyldes det hans næsten fanatiske forskersind og hans ualmindelige begavelse.

Endelig skal bemærkes, at Plum i de sidste år har deltaget i undervisningen, særlig derved, at han alene har holdt den obligatoriske overlægeklinik i pædiatri på professorens vegne, og har vist sig som en dygtig lærer.

Da jeg således er af den mening, at dr. med. P. Plum i videnskabelig henseende er de andre ansøgere overlegen, og dette gælder i højeste

grad med hensyn til den kliniske forskning, må jeg indstille dr. Plum til det ledige embede som professor i pædiatri.

Udvalgets indstilling blev i overensstemmelse med § 4, stk. 2 i den fornævnte anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke dr. med. Povl W. Bræstrup, dr. med. Johs. Clausen, dr. med. Ernst Gjørup og dr. med. Preben Plum indsendte bemærkninger til indstillingen.

Under 26. januar 1943 afgav fakultetet sin indstilling, hvori bl. a. udtaltes følgende:

Udvalgsindstillingen blev behandlet på fakultetets møde den 25. ds. Fakultetet vedtog her at behandle sagen på det foreliggende grundlag (anordningens § 4, stk. 3). Ved afstemning om udvalgets flertalsindstilling blev af de 20 tilstedeværende medlemmer afgivet 12 stemmer for, 4 imod, medens 4 svarede stemmer ikke; flertalsindstillingen opnåede således ikke den i anordningens § 5, stk. 1, nævnte majoritet. Da der imidlertid ikke fremkom noget forslag i henhold til anordningens § 5, stk. 3, om nyt opslag af embedet eller udskydelse af dettes besættelse, vil der i henhold til anordningens § 6, stk. 1, være at afholde konkurrence, hvortil ifølge fakultetets beslutning kun dr. med. Arne Rothe Meyer og dr. med. Preben Plum skal have adgang (anordningens § 6, stk. 3). De af ansøgerne fremsatte bemærkninger til indstillingen tog fakultetet til efterretning. Man indrømmer dog, at det er urigtigt, når det i udvalgets flertalsindstilling hedder, at dr. med. P. Bræstrups polikliniske tjeneste står tilbage for de andre ansøgere, en fejl, som er kommet ind derved, at udvalgsflertallet ved en fejltagelse har modificeret mindretalsindstillingens udtryk, at dr. Bræstrups »Tjeneste ved børnekliniker endnu står noget tilbage for de andre ansøgere«, hvormed sigtes til, at dr. Bræstrup ikke har været så længe 1. reserve-læge på en pædiatrisk afdeling som de øvrige ansøgere. I anledning af den af dr. med. Johs. Clausen fremsatte henstilling til fakultetet, at man, hvis indstillingen tiltrædes, formulerer afgørelsen på en sådan måde, at det klart fremgår, at han ikke er bedømt som ukvalificeret, skal man henviser til, at der intetsteds i indstillingen er brugt udtrykket »ukvalificeret« om nogen af ansøgerne.

Med henvisning til ovenstående og til bestemmelserne i anordningens § 7 og 8 skal fakultetet herefter indstille, at det ledige embede som professor i børnesygdomme ved Københavns universitet besættes efter afholdt konkurrence mellem to af ansøgerne, nemlig dr. med. Arne Rothe Meyer og dr. med. Preben Plum, samt at der i henhold til kgl. resolution nedsættes en konkurrencekomité, bestående af fakultetets undertegnede dekanus, professor, dr. med. Erik Rydberg, som formand, professorerne C. E. Bloch, J. Engelbreth-Holm, H. C. A. Lassen og Eggert Møller, alle valgte af fakultetet; endvidere skal man indstille, at undervisningsministeriet vælger professor i børnesygdomme ved Aarhus universitet, dr. med. Bent Andersen, overlæge ved Dronning Louises

børnehospital, professor ved den kliniske praktikantundervisning, dr. med. Oluf Andersen, samt professor i pædiatri ved Lunds universitet, dr. med. Sture Siwe til medlemmer af komiteen, hvorhos man skal indstille, at professor H. Haxthausen og overlæge ved Sundby hospitals afdeling for børnesygdomme, dr. med. C. Friderichsen som valgt af fakultetet beskikkes som suppleanter for samtlige medlemmer af komiteen. Man skal endvidere indstille, at konkurrencen kommer til at bestå af en dobbeltforelæsning over et selvvalgt emne, en klinisk forelæsning med 24 timers forberedelse og en klinisk forelæsning med 3 timers forberedelse. Endelig skal man indstille, at det nærmere vedrørende konkurrencen, derunder tidspunktet for dens afholdelse, fastsættes af konkurrencekomiteen.

I den kgl. anordnings § 8, stk. 1, er fastsat, at de under konkurrencen afholdte prøver skal være *offentlige*. Denne bestemmelse finder man fra forskellig side indenfor fakultetet ikke altid betimelig, f. eks. i nærværende tilfælde, hvor det drejer sig om en konkurrence i et af medicinens kliniske fag, i hvilket patienter skal demonstreres; bestemmelsen er da også tidligere blevet fraveget, f. eks. ved konkurrencen om professoratet i hud- og kønssygdomme i 1931 og ved konkurrencen om professoratet i fødselsvidenskab, kvindesygdomme og nyfødte børns sygdomme i 1935, forsåvidt angik de kliniske forelæsninger. Endvidere mener fakultetet, at der under de nuværende særlige forhold kunne være yderligere grund til at begrænse offentligheden. Man skal derfor tillige indstille, at der i den kgl. resolution om konkurrencekomiteens nedsættelse indføjes en bestemmelse om, at konkurrencen afholdes med udelukkelse af offentligheden, dog at læger og lægevidenskabelige studerende har adgang.

Efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, blev der ved kgl. resolution af 10. marts 1943 nedsat en konkurrencekomité som foreslået af fakultetet og bifaldet, at de kliniske konkurrenceforelæsninger (men ikke forelæsningerne over selvvalgt emne) blev afholdt med udelukkelse af offentligheden, således at kun læger og lægestuderende havde adgang. Under 12. marts 1943 bifaldt ministeriet, at konkurrencen afholdtes mellem dr. med. Preben Plum og dr. med. Arne Rothe Meyer, samt at konkurrencen iøvrigt blev afholdt som foreslået af fakultetet.

Konkurrencen blev afholdt den 24., 25., 27. og 28. maj 1943. Deltagernes rækkefølge blev bestemt ved lodtrækning. Forelæsningerne holdtes således:

Forelæsningerne over selvvalgt emne: Den 24. maj 1943 kl. 10—11 og kl. 15—16: Dr. med. Preben Plum: De akutte og kroniske fordøjelsessygdomme i den tidligere barnealder med særligt henblik på ætiologi og patogenese; den 25. maj 1943 kl. 10—11 og kl. 15—16: Dr. med. Arne Rothe Meyer: Moderne rachitis-problemer.

De kliniske forelæsninger med 24 timers forberedelse: Den 27. maj 1943 kl. 10—11: Dr. med. Preben Plum; samme dag kl. 15—16: Dr. med. Arne Rothe Meyer.

De kliniske forelæsninger med 3 timers forberedelse: Den 28. maj 1943 kl. 11—12: Dr. med. Preben Plum; samme dag kl. 12—13: Dr. med. Arne Rothe Meyer.

Den 28. maj 1943 afgav konkurrencekomiteen følgende indstilling til ministeriet:

Efter at komiteen i henhold til kgl. anordning af 15. maj 1932, § 8, har drøftet og gennemgået de konkurrerendes *vita ante acta*, videnskabelige produktion og udfaldet af de afholdte prøver, skal komiteen enstemmigt indstille dr. med. Preben Plum til det ledige embede som professor i børnesygdomme ved Københavns universitet.

Herefter blev ved kgl. resolution af 11. juni 1943 dr. med. Preben Plum udnævnt til professor i børnesygdomme ved Københavns universitet og overlæge ved rigshospitalets afdeling for børnesygdomme og den dertil hørende poliklinik fra den 1. september 1943 at regne.

I. Dr. phil. H. Stens ansættelse i det ene af professoraterne i romansk sprog og litteratur efter professorerne, dr. phil. Kr. Sandfelds og dr. phil. Viggo Brøndals død.

(j. nr. 292/42, 299/42, 302/42, 329/42 og 108/43).

Den 22. oktober 1942 afgik professor i romansk sprog og litteratur, dr. phil. Kr. Sandfeld ved døden.

Det filosofiske fakultet indstillede derefter under 23. november 1942, at det pågældende embede blev opslået ledig. Endnu inden dette var sket, afgik fakultetets anden professor i romansk sprog og litteratur, dr. phil. Viggo Brøndal ved døden den 14. december 1942. Fakultetet indstillede under 14. januar 1943, at også det af professor Brøndal beklædte embede blev opslået ledig.

Efter at fakultetets ovennævnte indstillinger var blevet indsendt til ministeriet med rektors tilslutning i skrivelser af henholdsvis 28. december 1942 og 22. januar 1943, blev de to stillinger af ministeriet bekendtgjort ledige, det første under 23. januar 1943 med ansøgningsfrist til 6. februar 1943, det andet under 5. februar 1943 med ansøgningsfrist til 19. februar 1943, og under 26. s. m. blev de om begge stillinger indkomne ialt 12 ansøgninger af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring. Ansøgerne var: Docent, dr. phil. Carin Fahlin, Uppsala, docent, dr. phil. Paul Falk, Uppsala, docent, dr. phil. Bengt Hasselrot, Uppsala, lektor, dr. phil. Tage Hermann, København, lektor Carl Vilhelm Holst, Stavanger, lektor Poul Høybye, København, cand. mag. Sven Krogh, Odense, docent, dr. phil. Bertil Malmberg,

Lund, mag. art. André Nicolet, København, dr. phil. H. Sten, København, adjunkt Hans Madsen Sørensen, Roskilde og cand. mag. Knud Togeby, København.

Til at bedømme de indkomne ansøgninger nedsatte det filosofiske fakultet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne dr. phil. Paul V. Rubow og dr. phil. Louis Hjelmslev samt professor i romansk filologi ved Aarhus universitet, dr. phil. Andreas Blinkenberg. Dette udvalg afgav under 15. juni 1943 følgende indstilling til fakultetet:

Undertegnede, hvem fakultetet har overdraget som fagkyndigt udvalg at afgive indstilling vedrørende de tolv indkomne ansøgninger til de to ledige professorater i romansk sprog og litteratur, skal herved udtale følgende:

Docent, fil. dr. *Carin Fahlin* er født den 11. oktober 1900, tog filosofisk embedseksamen ved Uppsala universitet 1925, efterprøve i tysk sprog 1928, filosofie licentiatexamen i romanske sprog 1934, den filosofiske doktorgrad ved Uppsala universitet 1937 (betyg: Med beröm godkänd for afhandlingen, med utmärkt beröm godkänd for forsvaret), blev beskikket til docent i romanske sprog ved Uppsala universitet 1937. Har to gange været fakultetsopponent ved doktordisputatser.

Har foretaget studie- og rekreationsophold i Frankrig og Svejts, sammenlagt over 2½ år, i Italien 6 måneder, på de Kanariske øer over 10 måneder.

Disputerede i 1937 med afhandlingen: *Etude sur le manuscrit de Tours de la chronique des ducs de Normandie par Benoit*. Udgav i 1942 sit andet større arbejde: *Etude sur l'emploi des prépositions en, a, dans au sens local*.

Til disse to større afhandlinger slutter sig en række mindre arbejder, især anmeldelser i fagtidsskrifter.

Hendes væsentligste stuedieområde er fransk, især ældre fransk sprog og litteratur. Hun er en produktiv forsker, og hendes udgiverarbejde er en særdeles fortjenstfuld præstation. Hun behersker et ikke helt snævert område af faget, men går i mindre grad i dybden med sine undersøgelser; både med hensyn til adskillige detaljer og med hensyn til det almindelige lingvistiske grundlag kan der rettes ret alvorlige indvendinger imod hendes to hovedarbejder, især det sidste, der ikke forekommer tilstrækkelig gennearbejdet, og hvor både den almene orientering og den kritiske evne i nogen grad svigter.

Docent, fil. dr. *Paul Falk* er født den 19. juni 1894, tog filosofisk embedseksamen 1919, filosofie licentiatexamen i romansk sprog 1926 (begge ved Uppsala universitet), den filosofiske doktorgrad ved Uppsala universitet 1934 (betyg: med utmärkt beröm godkänd for afhandlingen og for forsvaret). Blev beskikket til docent i romanske sprog ved Uppsala universitet 1934. Har 4 gange været fakultetsopponent ved

doktordisputatser og har i flere tentamensperioder afholdt examination. Var svensk lektor i Paris 1926—32. Foretog et studieophold i Grenoble 1920—21.

Disputerede i 1934 med afhandlingen: *Jusque et autres termes en ancien français et en ancien provençal marquant le point d'arrivée.*

Foruden dette større arbejde har han udgivet en række mindre, især med emner inden for fransk historisk syntaks og etymologi. Hertil kommer fra de sidste år studier over den sicilianske digterskole, hvoraf intet er publiceret, men et mindre udgiverarbejde forelagt i manuskript.

Produktionen er ikke, især når hensyn tages til ansøgerens alder, af betydeligt omfang, men den er af høj kvalitet, vidner om stor kynighed og betydelig kritisk evne og fører til resultater af blivende værdi inden for specialforskningens rammer. Fremstillingsformen er fortræffelig, det franske sprog er særdeles smukt behandlet. Ansøgeren må i det hele betegnes som en særdeles vel kvalificeret romanist.

Docent, fil. dr. *Bengt Hasselrot* er født den 12. august 1910, tog filosofie kandidatexamen 1931, filosofie licentiatexamen 1934, den filosofiske doktorgrad 1937, alt ved Uppsala universitet (betyg: med utmärkt beröm godkänd for afhandlingen og for forsvaret). Blev beskikket til docent i romanske sprog ved Uppsala universitet 1937. Har været fakultetsopponent ved en doktordisputats ved Göteborgs högskola; har siden 1938 afholdt examination i oldfransk. Har foretaget lange studieophold med henblik på dialektundersøgelser, især i Svejts, desuden i Frankrig og Italien, tilsammen ca. 6 år.

Disputerede i 1937 med afhandlingen: *Etude sur les dialectes d'Ollon et du district d'Aigle*, men havde allerede forinden udgivet et par mindre afhandlinger med emner inden for franco-provençalsk dialektologi, som også i det følgende er forblevet hans centrale forskningsområde. Dog fører hans næststørste arbejde: *L'abricot, essai de monographie onomasiologique et sémantique* (1941) i nogen grad ud over hans tidligere ret snævert omskrevne dialektforskning.

Med den givne emnemæssige begrænsning er det imidlertid en allerede ret anelig produktion af udmærket kvalitet; med sit indtrængende kendskab til de beskrevne dialekter og med sin omhyggelige sproghistoriske analyse må han som dialektforsker vurderes endog særdeles højt.

Lektor, dr. phil. *Tage Hermann* er født den 6. maj 1902, tog skoleembedseksamen i 1925 med fransk som hovedfag og tysk og latin som bifag. Gik straks over i pædagogisk virksomhed, blev i 1926 adjunkt i Herning, i 1930 ved Efterslægtsselskabets skole, i 1940 lektor samme sted. Har forelæst som privatdocent i indeværende år; har været på flere studieophold i Frankrig (ca. 1 år ialt).

Disputerede i 1941 med afhandlingen: *Den latinske tradition i det førklassiske franske drama.* Har desuden offentliggjort enkelte korte anmeldelser og artikler og i manuskript forelagt dels en mindre afhand-

ling om præciosaerne og deres sprog, dels de første kapitler af et arbejde om de sprogregulerende bestræbelser i Frankrig.

Disputatsen er et arbejde, der vidner om kundskabsfylde og god orientering i nyere fransk litteraturforskning; trods titlen er det dog snarere et bidrag til den latinske dannelses og oldtidskundskabs historie i Frankrig end til dramaets historie. Det har en mere encyklopædisk end litteraturhistorisk værdi, men har gode enkeltheder.

Hans øvrige arbejder er lidet selvstændige og kan ikke siges at føje noget til hans videnskabelige kvalifikationer. Således må også det hidtil udførte af det åbenbart større anlagte arbejde om de sprogregulerende bestræbelser i Frankrig bedømmes; det er ret udvendigt og omstændeligt refererende uden nyt stof og nye synspunkter.

Magister *Carl Vilhelm Holst* er født den 1. oktober 1905, magister i almen litteraturhistorie og filologisk embedsexamen (lektorexamen) i Oslo 1933. Var norsk lektor i Paris 1936—40. Har været ekstraordinær forelæser i fransk litteratur ved universitetet i Oslo siden efterårssemesteret 1941. Tilbragte halvandet år på studieophold i Frankrig i studentertiden.

Har offentliggjort følgende arbejder: *Stendhal, L'auteur d'Armance* (Edda 1937), dagbladsartikler om teater og litteratur, *Synet på bonden i norsk litteratur (Syn og Sagn)*, *Défense et illustration de l'histoire littéraire (i Orbis literarum I)*.

En bebudet afhandling om Baudelaire er ikke blevet forelagt. Den hidtil trykte produktion er ikke tilstrækkelig til at danne basis for en udtalelse om denne ansøgers videnskabelige kvalifikationer.

Lektor, cand. mag *Poul Høybye* er født d. 10. juni 1903, tog skoleembedseksamen i 1928 med fransk som hovedfag og tysk som bifag, ansattes samme år som fransklærer ved Niels Brocks handelsskole, som adjunkt sammesteds i 1930, fra 1932 tillige som lektor i fransk ved handelshøjskolen; har foretaget en række kortere studieophold i Frankrig.

Var medredaktør ved udgivelsen af *Blinkenberg og Thieles dansk-franske ordbog* (1929—1937), i hvilken egenskab han ydede et dygtigt arbejde.

Har dernæst forfattet en del mindre arbejder om fransk grammatik og leksikografi, dels offentliggjort i *Revue de Philologie Française* og *Le Français Moderne*, dels under trykning i *Lingvistikredsens bulletin*, samt en mindre afhandling: *Nogle norditalienske låneord* (i: In memoriam Kr. Sandfeld (1943)).

Har sluttelig indleveret et større arbejde: *L'Accord en français contemporain* til bedømmelse for erhvervelse af doktorgraden.

Om hans videnskabelige produktion som helhed gælder det, at den næsten udelukkende er koncentreret om moderne fransk leksikografi og syntaks; den lille ikke synderlig dybtgående afhandling om de norditalienske låneord ændrer intet af betydning ved denne begrænsning.

Både de forskellige mindre arbejder og den større syntaktiske afhandling viser god grammatisk indsigt og solid deskriptiv metode; det er veldokumenterede undersøgelser af detailproblemer, der har deres værdi som led i den videre forskning; ansøgeren er en god iagttager og en flittig samler, han er velorienteret og skønsom, men hans hidtidige produktion vidner ikke om større dybde eller udsyn.

Cand. mag. *Sven Krogh*. Fødselsdatum ikke oplyst i ansøgningen. Skoleembedseksamen i 1932 med dansk som hovedfag og fransk som bifag. Fem måneders studieophold i Frankrig og Spanien.

Har ikke i sin ansøgning dokumenteret nogen adkomst til at komme i betragtning ved besættelsen af et professorat i romansk sprog og litteratur.

Docent, fil. dr. *Bertil Malmberg* er født den 22. april 1913; tog filosofie kandidatexamen ved Lunds universitet 1934, filosofisk embedsexamen smst. 1935, efterprøve hertil 1936, filosofie licentiatexamen i romanske sprog ved Lunds universitet 1939, den filosofiske doktorgrad smst. 1940 (betyg: Med beröm godkänd for afhandlingen og for forsvaret). Blev beskikket til docent i romanske sprog ved Lunds universitet 1941. Har 3 gange været fakultetsopponent, og har i godt 2 måneder vikarieret i professoratet i romanske sprog i Lund. Har foretaget studier i Frankrig sommeren 1933 og året 1937—38.

Disputerede i 1940 med afhandlingen: *Le roman du Comte de Poitiers, poème français du XIIIe siècle*.

Da denne tekst blev nyudgivet i 1937 (af V. Fr. Koenig), efter at ansøgeren havde påbegyndt sit arbejde, blev de nye resultater af arbejdet ret begrænsede. Flere af dets hypoteser er desuden behæftede med nogen usikkerhed.

Foruden dette større arbejde har han offentliggjort en lang række mindre artikler og afhandlinger, herunder adskillige anmeldelser, samt populærvidenskabelige og pædagogiske arbejder. De på fransk affattede arbejder viser god sprogbeherskelse.

Han har i de senere år især beskæftiget sig med fonetiske og fonologiske problemer, og viser sig her velorienteret både i romansk og almindelig sprogvidenskab, også hvad angår visse af de nyeste retninger indenfor lingvistikken; det er udvalget bekendt, at der også foreligger en ikke medsendt afhandling fra hans hånd om italiensk fonologi. Betydeligst blandt de fonologiske arbejder er det i manuskript indleverede ufuldendte arbejde »*Le système consonantique du français moderne. Etudes de phonétique et de phonologie*» (65 sider); det heraf foreliggende er et vægtigt indlæg i den aktuelle debat om fonologiens metode; det viser evne til selvstændig stillingtagen i denne og belyser dens problemer indgående ved hjælp af et konkret materiale. Dog kan den givne analyse af det nyfranske udtrykssystem næppe i ret høj grad anses for at have bragt definitive resultater.

Mag. art. *André Nicolet* er født den 31. august 1909, har gennemgået gymnasiet i Frankrig og taget studentereksamen i Paris; tog magisterkonferens i fransk i 1935 med italiensk som bifag; er lærer i fransk ved hærens officersskole og handelshøjskolen, vikarierede i efterårssemestret 1939 for den franske lektor ved universitetet i Lund og har varetaget en del af undervisningen i fransk ved nærværende fakultet i de to sidste semestre under professorerne Sandfelds og Brøndals sygdom og efter deres død. Har foretaget studierejser til Italien i 1932 og til Paris i 1936.

Hans trykte produktion udgøres af to korte afhandlinger: *Histoire des études sur Molière* (*Edda*, 1939, p. 406—51) og *Grimarest's Molière-biografi* (*In memoriam Kr. Sandfeld*, 1943, p. 158—64). Har desuden indleveret forelæsninger over Molière i manuskript.

De forelagte arbejder er alle af væsentlig refererende karakter; de viser fortrolighed med de behandlede emner og god fremstillingsform. Men de danner ikke et tilstrækkeligt grundlag for en sikker bedømmelse af ansøgerens evner til selvstændig videnskabelig forskning.

Dr. phil. *Holger Sten* er født den 19. juni 1907, tog skoleembeds-eksamen i 1932 med fransk som hovedfag og latin som bifag. Har været undervisningsassistent i fransk siden 1938, privatdocent siden 1939. Har gentagne gange været på studierejser i romanske lande, Frankrig, Italien, Spanien og Portugal.

Fik i 1933 tilkendt universitetets guldmedalje for besvarelse af prisopgaven: *En kritisk vurdering af den videnskabelige litteratur om forholdet mellem imparfait og passé défini i moderne fransk*. Udgav i *Archiv für das Studium der neueren Sprachen*, bd. 170 en lille studie *Zur portugiesischen Syntax*; disputerede i 1938 med afhandlingen *Nægtelserne i fransk*. I indeværende år er udkommet eller vil udkomme tre mindre arbejder, som har været forelagt udvalget: 1) *Pian piano. Bemærkninger om gentagelsen, især i italiensk*. (i: *In memoriam Kr. Sandfeld*); 2) *Les particularités de la langue portugaise*; 3) *Les sources portugaises de Molière*.

Betydeligst blandt disse arbejder er disputatsen om nægtelserne i fransk og afhandlingen *Les particularités de la langue portugaise*. Ansøgeren fremtræder her som en forsker, der er i besiddelse af stor samlerflid, en ikke ubetydelig kritisk sans og gode kundskaber i flere af de romanske sprog, egenskaber, som allerede hans guldmedaljeafhandling har vidnesbyrd om. Hans styrke ligger i solid gennearbejdning af detaljen mere end i idérigdom og helhedssyn.

Han har udpræget evne til grammatisk-logisk analyse og har især i den sidste afhandling (*Les particularités de la langue portugaise*) vist selvstændighed i sprogteoretiske principspørgsmål gennem en debat, hvorved enkeltstudierne i denne afhandling føjes sammen til en vis enhed. Forfatterens sprogteoretiske orientering kunne dog endnu med fordel udvides.

Adjunkt, cand. mag. *Hans Madsen Sørensen* er født den 28. september 1908, tog skoleembedseksamen i 1935 med fransk som hovedfag og dansk som bifag, ansattes i 1937 som vikar, senere som timelærer og i 1942 som adjunkt ved Nykøbing katedralskole; nu ved Roskilde katedralskole. Var i 1941 indstillet til lektoratet i dansk ved Sorbonne; er censorsuppleant ved skoleembedseksamen; har foretaget et fire måneders studieophold i Paris.

Fik i 1933 tilkendt universitetets guldmedalje for afhandlingen: *En kritisk vurdering af den videnskabelige litteratur om forholdet mellem imparfait og passé défini i moderne fransk*, i 1935 Filologisk-historisk samfunds største pris for afhandlingen: *Aspekt og aktionsart i vor tids sprogvidenskab*; i 1939 påny samme pris for afhandlingen: *En kritisk vurdering af litteraturen vedrørende Paul Valéry*.

Til disse arbejder kommer en mindre afhandling: *Om definitionerne af verbets aspekter* (i: *In memoriam Kr. Sandfeld*, 1943), samt en meget omfangsrig afhandling: *La Poési de Paul Valéry. Essai stylistique*, der er indleveret til bedømmelse for erhvervelse af doktorgraden.

Som det fremgår af ovenstående, har han arbejdet både med den sproglige og den litterære side af faget. De to sproglige prisafhandlinger er ganske vist ikke originale bidrag til forskningen, men viser udmærket videnskabelig orientering; han er velbevandret i litteraturen om de behandlede emner og i den almindelige sprogvidenskabelige litteratur, er i besiddelse af en sund og nøgtern og fint nuanceret kritisk evne, også ud i de tildels meget subtile distinktioner, forskningen inden for de behandlede emner har opereret med; fremstillingen er i disse afhandlinger både koncis og klar, med udmærket overblik.

Den indleverede disputats, hvortil den tredje prisopgave slutter sig som et forarbejde, er en meget indgående stilistisk undersøgelse af Paul Valérys digtning. Der kan rettes anker mod det lingvistiske grundlag, afhandlingen bygges op på — Grammont'ske og Brøndal'ske teorier, der er overtaget uden diskussion af deres gyldighed, ligesom det frugtbare i at anvende den anlagte metode lader sig anfægte; men bortset herfra indeholder afhandlingen særdeles vægtige bidrag til Valéryforskningen; han søger nye veje, har udsyn og viser på afgørende punkter betydelig evne til fordybelse og til en sikker og fintmærkende æstetisk analyse og fortolkningskunst; de anlagte synsmåder gennemføres med energi og konsekvens; afhandlingens franske sprog er letløbende og righoldigt og røber god sprogbeherskelse og sprogsans.

Cand. mag. *Knud Togeby* er født den 28. januar 1918, tog skoleembedseksamen i 1942 med fransk som hovedfag og dansk og gymnastik som bifag (1. karakter med udmærkelse). Har været undervisningsassistent i fransk siden efterårssemestret 1942.

Fik i 1941 tilkendt universitetets guldmedalje for besvarelse af prisopgaven: *En kritisk fremstilling af teorierne vedrørende fransk sub-*

jonctif, i 1942 det Filologisk-historiske samfunds største pris for en afhandling om *Franske præpositioner styrende infinitivum og bisætning*. Har desuden udgivet *Bidrag til propriernes syntaks (i: In memoriam Kr. Sandfeld, 1943)*.

En bebudet afhandling til erhvervelse af doktorgraden, med emnet *Verbet i moderne fransk*, har forfatteren ikke nået at indsende.

Guldmedaljeafhandlingen om teorierne vedrørende fransk subjunctif viser god orientering i emnet; den rummer mange dygtige kritiske bemærkninger og udmærker sig ved en klar og sober fremstillingsform. De to andre afhandlinger slutter sig uden diskussion eller kritik og uden indførelse af mere end det nødtørftigste konkrete stof til de Brøndalske teorier. Denne omstændighed i forbindelse med produktionens ringe omfang (en naturlig følge af ansøgerens unge alder) gør det ikke muligt, trods de løfter, der ligger i det allerede publicerede, at udtale sig med sikkerhed om ansøgerens kvalifikationer som selvstændig forsker.

Af de tolv ovenfor karakteriserede ansøgere finder udvalget at måtte fremhæve de otte som vel kvalificerede videnskabsmænd, nemlig de fire svenske ansøgere, docenterne Carin Fahlin, Paul Falk, Bengt Hasselrot og Bertil Malmberg, samt af de danske ansøgere lektor Tage Hermann og lektor Poul Høybye, dr. Holger Sten og adjunkt Hans Madsen Sørensen.

De fire svenske ansøgere er alle skolede romanister med en ret vægtig produktion. Særlig må udvalget fremhæve docent Falk og docent Hasselrot for den høje kvalitet i deres samlede produktion. Det må dog samtidig fremhæves, at denne produktion for den førstes vedkommende er af begrænset omfang, medens der for den sidstes vedkommende ligger en begrænsning i studiefeltets relative snæverhed. Trods de svenske ansøgers og specielt de to sidstnævntes udmærkede kvalifikationer må udvalget da efter nøje overvejelse komme til det resultat, at ingen af de nævnte kan siges at være de bedst kvalificerede danske ansøgere i så væsentlig grad overlegne, at vi mener, at de bør komme i betragtning ved de to stillingers besættelse.

Tilbage står da at vurdere de ovennævnte fire danske ansøgere mod hinanden. Som det allerede vil fremgå af karakteristikken ovenfor, må blandt disse fire dr. Sten og adjunkt Hans Madsen Sørensen komme i første række. Dr. Hermann og lektor Høybye kan hver henvises til eet vægtigt arbejde; trods den solide dygtighed, de to disputatsafhandlinger bærer vidnesbyrd om, må de dog siges at være af ret begrænset rækkevidde og ikke fuldt kvalificerende til en lærestol ved universitetet. Derimod må udvalget mene, at dr. Sten med sin mere omfattende produktion, med sine kundskabs bredt romanske grundlag, med sin soberhed og solide kritik, og adjunkt Hans Madsen Sørensen med sin udmærkede både sproglige og litterære videnskabelige orientering, sin kritiske finsans, sin store arbejdsenergi, der har overvundet yderst

vanskelige studievilkår og muliggjort en filologisk indsats, der afkræver største respekt, begge er kompetente til stillingen som professor i romansk sprog og litteratur.

Udvalget indstiller derfor til fakultetet, at *dr. phil. Holger Sten og adjunkt Hans Madsen Sørensen* ansættes i de to ledige professorater.

Udvalgets indstilling blev i overensstemmelse med § 4, stk. 2 i den fornævnte anordning tilstillet ansøgerne, fra hvem ingen bemærkninger fremkom i den anledning.

Under 29. juni 1943 afgav fakultetet sin indstilling. Fakultetet meddelte heri, at det med hensyn til det ene professorat havde vedtaget at slutte sig til det fagkyndige udvalgs indstilling af *dr. phil. H. Sten*, medens fakultetet med hensyn til det andet professorat i henhold til kgl. anordning af 15. maj 1932 § 5, stk. 3 havde vedtaget at indstille, at embedets besættelse blev udskudt, indtil det offentlige forsvar af de af adjunkt Hans Madsen Sørensen og lektor Poul Høybye indleverede afhandlinger havde fundet sted. Med henvisning hertil indstillede fakultetet, at *dr. phil. H. Sten* blev ansat som professor i romansk sprog og litteratur.

Efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning blev ved kgl. resolution af 4. august 1943 *dr. phil. Holger Konrad Sten* udnævnt til professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns universitet fra den 1. august 1943 at regne. I skrivelse af 6. august 1943 bifaldt ministeriet fakultetets indstilling med hensyn til besættelsen af det andet professorat.

På grund af professorerne Sandfelds og Brøndals sygdomsforfald i efterårssemestret 1942 bifaldt ministeriet under 28. oktober 1942 efter indstilling af det filosofiske fakultet og universitetets rektor, at det fra den 1. oktober 1942 at regne og indtil slutningen af efterårssemestret 1942 blev overdraget *mag. art. André Nicolet* at holde forelæsninger og øvelser over Molière i 2 ugentlige timer mod et honorar af 800 kr., at afholde af universitetets konto 6. vikarudgifter. Endvidere bifaldt ministeriet ligeledes efter indstilling af det filosofiske fakultet og universitetets rektor, at det blev overdraget professor ved Aarhus universitet, *dr. phil. Andreas Blinkenberg* at varetage eksaminationen i fransk ved sproglig-historisk skoleembedseksamen ved Københavns universitet i eksamensterminen vinteren 1943 mod et honorar af 60 kr. pr. hovedfagskandidat uden speciale og 40 kr. pr. bifags- eller forprøvekandidat foruden dækning af rejse- og opholdsudgifter, at afholde af universitetets konto 6. vikarudgifter.

Da begge embeder som professor i romansk sprog og litteratur stod ledige i forårssemestret 1943, bifaldt ministeriet under 23. januar og 5. februar 1943 efter indstilling af det filosofiske fakultet og universitetets rektor, at det blev overdraget *mag. art. André Nicolet* at holde forelæsninger og øvelser over Racine 2 ugentlige timer mod et vederlag

på 1000 kr., at det blev overdraget cand. mag. Knud Togeby at holde eksaminatorier over fransk sproghistorie een ugentlig time mod et vederlag på 500 kr., at det blev overdraget professor ved Aarhus universitet, dr. phil. Andreas Blinkenberg at holde øvelser over Montaignes Essais een ugentlig time, at gennemgå Racines Phèdre een ugentlig time, at gennemgå en moderne fransk tekst een ugentlig time samt at afholde skriveøvelser for studerende, der forberedte sig til at gå op til eksamen, een ugentlig time, mod et vederlag af 4000 kr., at det blev overdraget lektor ved Sortedams gymnasium Otto Svanholt at afholde kursus i moderne fransk lydlære to ugentlige timer mod et vederlag af 1000 kr. samt endelig, at der blev ydet dr. Guiseppe Gangale, som tidligere ved ministeriets skrivelse af 26. september 1942 (se foran side 49) havde fået bemyndigelse til at holde forelæsninger over rætoromansk ved universitetet i forårssemestret 1943, et vederlag på 1500 kr., da disse forelæsninger (3 timer ugentlig) nu indgik som et led i fakultetets undervisning. Samtlige vederlag blev afholdt af universitetets konto 6. vikarudgifter. Med hensyn til vederlaget til professor Blinkenberg bemærkede universitetets rektor ved sagens forelæggelse for ministeriet, at vederlaget var beregnet med henblik på, at han — som også nævnt af fakultetet — kom til at overtage 2 professorers arbejde og ansvar, herunder bedømmelse af specialeopgaver, disputatser, prisopgaver m. v., ligesom han i det hele skulle føre tilsyn med undervisningen i det omfang, den blev bestridt med de udenfor universitetet tilkaldte lærerkræfter og også skulle føre tilsyn med undervisningsassistenterne.

m. Oprettelse af et ordinært professorat i religionshistorie.

(j. nr. 451/39).

Under 19. december 1939 afgav det filosofiske fakultet følgende indstilling:

Det filosofiske fakultet tillader sig herved at indstille, at det ekstraordinære professorat i religionshistorie søges omdannet til et ordinært professorat.

Til begrundelse af sit ønske herom skal fakultetet anføre følgende:

Faget religionshistorie blev universitetsfag ved oprettelse af et ekstraordinært docentur fra 1. april 1900, og i marts 1903 fastsatte fakultetet regler for magisterkonferens i religionshistorie, men derudover fandtes der oprindeligt ingen prøver eller eksaminer i faget. Ved kgl. anordning af 29. november 1912 optoges imidlertid kristendoms-kundskab som fag ved skoleembedseksamen under det filosofiske fakultet som gældende lig med 2 bifag, og i dette fag indgik religionshistorie som eksamensdisciplin. Blandt andet under hensyn til denne forandring blev det ekstraordinære docentur omdannet til et ekstraordinært pro-

fessorat fra 1. april 1915, men siden da er religionshistoriens stilling som eksamensfag blevet udvidet og befæstet på en sådan måde, at det ikke længere kan forsvares at lade lærestolen i faget være ekstraordinær. Ved kgl. anordning af 29. november 1924 om skoleembedseksamen under det filosofiske fakultet § 12 indførtes således en prøve i religionshistorie (svarende til prøven i dette fag ved skoleembedseksamen i kristendoms-kundskab) for teologiske kandidater, der ønsker at opnå lige rettigheder med cand. mag.er, hvilken prøve er bibeholdt i den nugældende kgl. anordning af 14. juli 1934 om skoleembedseksamen under det filosofiske fakultet § 12, og ved omordningen af skoleembedseksamen ved kgl. anordning af 14. juli 1934 om skoleembedseksamen under det filosofiske fakultet indførtes den væsentlige forandring, at faget kristendoms-kundskab, der også efter kgl. anordning af 29. november 1924 kun kunne være bifag, nu både kan tages som hovedfag og som bifag; ved kristendoms-kundskab som hovedfag er eksamensfordringerne i religionshistorie væsentlig forøget, ligesom religionshistorie kan vælges til speciale, hvilket har bevirket øgede krav til læreren i faget både med hensyn til undervisning og eksamensarbejde.

Da faget religionshistorie således er fast eksamensfag ved en række prøver og eksaminer, til hvilke der forbereder sig et aneligt antal studerende, er det bydende nødvendigt, at der til enhver tid er en lærestol i faget, således at undervisningen kan opretholdes og eksaminerne gennemføres, og da faget er af så stor videnskabelig betydning og af så stort omfang, at det kræver, at læreren i det kan samle sig helt om studiet af det og undervisningen i det, bør lærestolen absolut være et professorat. Under hensyn hertil indstiller fakultetet, at der snarest muligt gøres skridt til at få det ekstraordinære professorat i religionshistorie, der beklædes af professor, dr. Vilh. Grønbech, omdannet til et ordinært professorat.

Dette andragende blev dog ikke straks fremmet, og fakultetet gentog det derfor i de nærmest følgende år. I sit andragende herom af 27. marts 1942 henledte fakultetet opmærksomheden på, at fagets nuværende repræsentant, ekstraordinær professor, dr. Vilh. Grønbech i henhold til tjenestemandsløven skulle søge sin afsked på grund af alder senest fra udgangen af forårssemestret 1943, og at omdannelse af professoratet til en ordinær lærestol derfor ikke kunne udsættes længere, hvis man skulle undgå afbrydelse af undervisningen, og hvis eksaminerne i faget skulle opretholdes.

Herefter blev der på normeringsloven for finansåret 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 3227—28 oprettet et ordinært professorat i religionshistorie ved Københavns universitet.

n. Lektor F. W. K. Wendts afgang fra universitetet og mag. art. Sven Henningsens beskikkelse som lektor i moderne historie og samfundskundskab.
(j. nr. 171/42).

Under 26. marts 1943 meddelte ministeriet efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor, cand. mag. F. W. K. Wendt fornyet beskikkelse som lektor i moderne historie og samfundskundskab ved Københavns universitet for tiden 1. juni—31. august 1943; i sin indstilling herom indstillede fakultetet tillige, at lektoratet blev opslået ledigt til nybesættelse fra den 1. september 1943.

Lektoratet blev derefter opslået ledigt, og under 24. maj 1943 blev den eneste indkomne ansøgning, nemlig fra mag. art. Sven Henningsen af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring.

Under 21. juni 1943 indstillede fakultetet magister Henningsen til ansættelse i lektoratet og udtalte samtidig følgende:

Mag. art. Sven Henningsen anses af professorerne i historie for en lovende ung videnskabsmand, der ydermere for kort tid siden har indleveret en afhandling til forsvar for doktorgraden. Ansøgeren har siden 1940 virket til fuld tilfredshed som undervisningsassistent i historie.

Efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, beskikkede ministeriet under 23. juli 1943 mag. art. Sven Henningsen som lektor i moderne historie og samfundskundskab for tiden 1. september 1943—31. marts 1946.

o. Oprettelse af et lektorat i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse og adjunkt, cand. mag. Jørgen Hendriksens beskikkelse som lektor.
(j. nr. 221/39).

Under 27. februar 1939 indgav professor i tysk sprog og litteratur dr. phil. Carl Roos følgende andragende:

Hermed tillader jeg mig at ansøge om oprettelsen af en midlertidig lærerpost i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse.

Motivering.

1. I januar 1931 søgte jeg om og fik bevilget en midlertidig lektor, (slg. universitetets årbog for 1930—31, side 67 ff.). Motiveringen henviste til, at det mit embede påhvilende undervisningsarbejde, skønt jeg ofrede det al min tid, var altfor omfattende til at kunne bestrides af én mand, hvis det skulle svare til universitetets idé. Misforholdet mellem krav og mulighed belystes i ansøgningen ved positive oplysninger og tal, hvortil der henvises, da de i hovedsagen stadig har gyldighed. Jeg gjorde endvidere opmærksom på, at det altopslugende undervisningsarbejde forhindrede mig i at opfylde min anden embedspligt: videnskabelig forskning.

2. Da jeg dengang efter få års lærervirksomhed ved universitetet, i hvilke jeg havde nyorganiseret studiet af de under mig sorterende discipliner, endnu ikke kunne pege på nogen *dansk* kandidat til stillingen, foreslog jeg en ikke-dansk, som efter omstændighederne måtte anses for egnet. Jeg betonedede dog udtrykkelig, såvel i ansøgningen som over for vedkommende, at kun nødsituationen motiverede ansættelsen af en udlænding som lærer i så vigtige humanistiske discipliner. Ansættelsen var derfor absolut at betragte som midlertidig og gav intet håb for fremtiden. Stillingen skulle til sin tid forbeholdes en kvalificeret dansk ansøger.

3. Det midlertidige 3-årige lektorat blev af særlige grunde på min foranledning forlænget et år. Derefter kunne jeg ikke ønske det fortsat, da det derved ville miste sin karakter af midlertidighed.

Efter aftale med mig indgav derfor min fag-kollega, professor Hammerich i februar 1934 en ansøgning til fakultetet, om at det på mit initiativ oprettede midlertidige lektorat i *tysk litteraturkundskab* etc. måtte blive fortsat som en lærerpost i *tysk sprog*. Denne ansøgning videresendtes med min anbefaling, og under 9. juli 1935 beskikkedes daværende lektor, nuværende professor ved Aarhus universitet, dr. H. Bach, til posten. (Slg. herom universitetets årbog for 1934—35, side 83).

4. I den følgende tid blev, blandt andet under hensyn til den nyindførte *forprøve*, studiet af tysk sprog organiseret trinvis på en sådan måde, at en sproglig lektor næppe kan undværes, uden at ordningen bryder sammen. Da derfor dr. Bach med overtagelsen af professoratet i Aarhus gik af, kunne der fra min side ikke være tale om at foreslå nogen saglig ændring. Efter aftale med mig og med min ubetingede støtte foreslog min fagkollega, professor Hammerich, en fastholden af lektoratets sproglige karakter samt nybesættelse af det med den rent sprogvidenskabeligt orienterede cand. mag. Peter Jørgensen. Vort fælles forslag herom blev bifaldet af ministeriet, der udnævnte Peter Jørgensen til lektor.

5. I de forløbne år har jeg planlagt og efter evne og mulighed gennemført en videre organisation af den litterære og kulturelle side ved faget tysk, således at studenterne trinvis ledes til et stadigt mere selvstændigt studium. Under dette arbejde har jeg føleligt savnet en videnskabelig medhjælp, der kunne stå til min disposition, fordi universitetsarbejdet var hans egentlige arbejde og interesse. Jeg har i stigende grad måttet erkende, hvor rigtigt min fagkollega og jeg så, da vi for adskillige år siden fastslog som det mål, hvorefter vi måtte og ville stræbe af hensyn til faget, studenterne og os selv: hver at få en selvstændigt arbejdende videnskabelig medhjælp til vor disposition. Professor Hammerich udtrykte vor fælles opfattelse på det sted i hans støtteudtalelse for min ansøgning 1931, hvor det hedder: »Et antal af kun to professorer svarer ikke til faget tysks omfang, betydning og studenter-

antal. Når der ikke hidtil er fremført ønsker om udvidelse af de selvstændige lærerposter, skyldes det *kun*, at man ikke har kunnet pege på personligheder, som efter de nødvendige krav var egnede og i stand til at overtage sådanne stillinger. (Se universitetets årbog for 1930—31, side 70).

6. Professor Hammerich gentager denne udtalelse med særlig eftertryk på ordet *kun* i den omtalte ansøgning om et sprogligt lektorat den 26. februar 1934. (Se universitetets årbog for 1934—35, side 84). Han tilføjer, at der »nu indenfor den sproglige side af faget tysk kan peges på flere unge forskere« etc. Det var på baggrund af denne rigdom, at professor Hammerich indsendte og jeg ubetinget støttede ansøgningen om en ændring af lektoratet i sproglig retning.

De anførte ord kan imidlertid på nærværende tidspunkt, 5 år efter, også finde anvendelse på den litterære og kulturelle side af faget tysk. Også her er der vokset unge forskere op.

Allerede umiddelbart efter min midlertidige lektors afgang 1935 kunne jeg, hvad der ikke tidligere havde været muligt, begynde at arbejde med undervisningsassistenter, hvis studier jeg selv havde ledet. Omend jeg således vandt nogen lettelse i undervisningsbyrden, må det ikke overses, at selve den pædagogiske uddannelse af assistenterne til det særlige formål har krævet en ikke ringe personlig indsats af tid og energi fra min side. Jeg har tilrettelagt og kontrolleret deres arbejde, i alle vigtigere tilfælde regelmæssig gennemlæst de til dem udførte skriftlige arbejder; jeg har overværet de mundtlige øvelser i tilslutning dertil og bagefter kritisk gennemgået hele forløbet med assistenten.

7. I den *ministerielle bekendtgørelse* af 19. juli 1934 angående skoleembedseksamen hedder det i afsnittet om *eksamensfordringerne* (1. st. 4), at hovedvægten skal under studierne lægges på udviklingen af evnen til at arbejde videnskabeligt. Det betyder i praksis, at man skal vænne studenterne til at tænke selv; men dette er kun muligt, ved at man tilrettelægger et stof på en sådan måde, at det bliver frugtbart for dem at tænke over det.

Medens det er let at orientere og inspirere studenter ved *forelæsninger*, og medens det i dette tilfælde er ligegyldigt, om man taler til 10 eller 200, er det selvfølgelig en anden sag, når det drejer sig om at indføre studenterne i arbejdet med stoffet. Det sker ved *laboratorieøvelser*, hvor der stilles opgaver til deltagerne. Som følge af det skrigende misforhold mellem antallet af studenter på den ene side, de begrænsede undervisningsmidler og fåtallige lærere på den anden side, er egentlige laboratorieøvelser i tysk trådt i baggrunden. Hvis imidlertid den ministerielle bekendtgørelse skal føres ud i livet, og de tyskstuderende opøves i at tænke selv, må der indrømmes laboratorieøvelserne en betydelig større plads. Til en frugtbar organisation af laboratorieøvelser hører, som erfaringen viser, planmæssig inddeling i to eller tre

trin, men det overstiger naturligvis én mands kræfter personlig at lede samtlige øvelser med det antal tyskstuderende, der findes ved Københavns universitet.

Hertil kommer, at den ny 3-fags ordning rejser nye problemer angående bifagsundervisningen, som kræver særlig arbejde.

8. Det har altid været mit ønske at arbejde med laboratorieøvelser, men det har kun i indskrænket grad været mig muligt. At organisere dem efter en plan i to eller tre trin har været udelukket. En lektor, der var til min disposition, kunne ikke alene hjælpe mig med undervisningen af bifagsstuderende, men også overtage ledelsen af visse grupper laboratorieøvelser og i fornødent omfang deltage i eksamination. Når laboratorieøvelserne kom ind i en fast plan, ville specialestudierne tillige vinde i værdi; trods megen møje fra min side og trods den iver, hvormed studenterne selv omfatter dem, falder de dog af mangel på forudgående træning for ofte mindre tilfredsstillende ud.

Konklusion.

Idet jeg sammenfatter motiverne som følger:

- a) der er uddannet unge danske videnskabsmænd, som vil kunne bestride posten,
- b) Undervisningen af bifagsstuderende efter 3-fags ordningen stiller nye krav,
- c) den ministerielle anordning angående formålet med studierne til skoleembedseksamen forudsætter afholdelse af planmæssige laboratorieøvelser, men jeg vil i mine discipliner ikke kunne gennemføre sådanne uden en videnskabelig medhjælp,
- d) jeg mener at have et ikke urimeligt krav på i højere grad end hidtil på grund af de daglige undervisningsopgaver muligt at kunne samle mig om udarbejdelsen af planlagte lærebøger, samt pleje den anden side af min embedspligt, den videnskabelige forskning,

tillader jeg mig da at foreslå, at der på finansloven 1940—41 søges optaget en treårig bevilling på 3000 kr. årlig til en midlertidig lektor i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse.

Med det filosofiske fakultets, rektors og kurators tilslutning blev dette andragende indsendt til ministeriet til optagelse på finanslovsforslaget for 1940—41. Forslaget blev imidlertid ikke fremmet af ministeriet, og under 22. oktober 1939 indgav professor Roos derefter følgende fornyede andragende:

I fortsættelse af min ansøgning af 27. februar d. å om oprettelsen af et midlertidigt lektorat i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse tillader jeg mig at anføre følgende:

1. Af det i trykken foreliggende finanslovsforslag fremgår, at ansøgningen er udgået. Efter hvad jeg har grund til at formode, skyldes det den finansielle situation, der er krigens følge.

Det står mig klart, at der gives en force majeure, overfor hvilken enhver argumentation er irrelevant. Når jeg alligevel fremdrager sagen, er det, for at den vedblivende måtte være aktuel, hvis situationen skulle forandre sig i gunstig retning.

Idet jeg iøvrigt henviser til min ansøgning af 27. februar, ville jeg kort sammenfatte og forstærke mine motiver.

2. Min ansøgning om lektoratet slutter sig direkte til den ministerielle bekendtgørelse af 19. juli 1934 angående skoleembedseksamen; i afsnittet om eksamensfordringerne (1 st. 4) påbydes det, at hovedvægten under studierne skal lægges på udviklingen af evnen til at *arbejde videnskabeligt*, hvilket i praksis vil sige, at studenterne skal *opøves i at tænke selv*. Undervisningen udvikler evnen til selvtænkning ved øvelser, hvor der stilles studenterne opgaver af stigende sværhed; de skal løse disse opgaver på egen hånd og forelægge dem til kritik i kammeraternes påhør; i kritikken skal kammeraterne så vidt mulig deltage. Denne undervisningsform blev i sin tid indført og med rette betragtet som et stort fremskridt; den er imidlertid som følge af det voksende studenterantal uden tilsvarende forøgelse af lærerkræfterne trådt i baggrunden.

3. Den *pædagogiske* side ved sagen er formentlig tilstrækkelig anerkendt. Sagen har imidlertid også en *økonomisk*, som hænger sammen med studietidens længde.

Der synes at bestå et ikke ringe misforhold mellem de økonomiske muligheder, der bydes cand. mag.'erne og de økonomiske krav, der stilles til dem på grund af den nuværende studietids længde. Da en uforholdsmæssig lang studietid imidlertid også stiller krav til staten, er enhver forholdsregel, der forkorter studietiden uden at skade studierne, samfundsnyttig i mere end een henseende. Ministeriets bekendtgørelse af 19. juli 1934 anviser en sådan forholdsregel, idet den peger på værdien af en forstandig metodik.

Det er jo nemlig klart, at en forstandig metodik i en række af fagene ved det filosofiske fakultet principielt må have samme karakter. Enten det gælder sprog, litteratur eller historie er metoden den samme: iagttagelse, gruppering af iagttagelser og tydning af iagttagelser. Hvad der er lært for eet fag, er lært for alle fag.

4. Den ministerielle betoning af en forstandig metodik skal formentlig ses i sammenhæng med indførelsen af 3-fagsordningen. Hvis hovedvægten ved denne ordning lægges på hukommelsen, vil den naturligvis forlænge studietiden efter simpel progression; hvis hovedvægten derimod lægges på indøvelsen af en forstandig metodik, behøver dette ikke at være tilfældet. Erfaringen viser imidlertid, at studenterne kun tilegner sig en forstandig metodik gennem aktive øvelser. Hvis universitetsundervisningen skal hjælpe dem på dette punkt, må det være ved at tilrettelægge sådanne øvelser.

5. De videnskabelige krav, der stilles til hoved- og bifagsstuderende, er naturligvis de samme og må være det ifølge sagens natur. Derimod er omfanget af de kundskaber, der tør regnes med, forskelligt. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at afholde særskilte øvelser for hoved- og bifags-studerende. Da øvelserne tillige skal tilrettelægges trinvis, er det klart, at faglæreren hos os som alle andre steder må have en hjælper. Det må betegnes som udelukket, at han alene kan fyldestgøre de krav, den ministerielle bekendtgørelse stiller.

I min ansøgning af 27. februar d. å. har jeg udtalt mig om forskellen mellem en assistent, for hvem universitetsarbejdet er en biting og en lektor, for hvem universitetsarbejdet er en hovedbeskæftigelse. Dette skal jeg derfor ikke komme ind på.

Konklusion:

Idet jeg understreger, at min Ansøgning nu som den 27. februar er motiveret ved *pædagogiske* hensyn i tilslutning til ministeriets bekendtgørelse af 19. juli 1934 og desuden ved *økonomiske* hensyn til staten og studenterne, og idet jeg takker for den positive interesse, som jeg ved, at alle instanser har vist omtalte ansøgning, tillader jeg mig at anbefale denne fornyede henvendelse til myndighedernes fortsatte velvilje, således at *ansøgningen, hvis forholdene på nogen måde måtte tillade det, optages på 2. behandling af det foreliggende finanslovsforslag.*

Forslaget blev dog ikke fremmet under behandlingen af finanslovsforslaget for 1940—41. I de nærmest følgende år gentog fakultetet sin indstilling om oprettelse af lektoratet, og derefter blev der på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1833—34, under universitetets konto 4. A. honorarer til lektorer m. fl. optaget et beløb af 3600 kr. som 1. del af en tre-årig bevilling til honorering af en lektor i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse.

Efter indstilling af det filosofiske fakultet og universitetets rektor blev lektoratet opslået ledigt, og under 15. april 1943 blev de indkomne tre ansøgninger, nemlig fra adjunkt, cand. mag. Jørgen Heudriksen, cand. mag. Margrethe Lomholt-Thomsen og cand. mag. Steffen Steffensen af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring.

Under 27. april 1943 indstillede det filosofiske fakultet adjunkt, cand. mag. Jørgen Hendriksen til ansættelse i lektoratet, og efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, beskikkede ministeriet under 27. maj 1943 adjunkt, cand. mag. Jørgen Hendriksen som lektor i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse ved Københavns universitet for tiden 1. juni 1943—31. marts 1946.

p. Forhøjelse af honoraret til lektoren i musikvidenskab.

(j. nr. 177/41).

Under 28. marts 1941 indgav professor i musikvidenskab, dr. phil. Erik Abrahamsen følgende andragende:

Undertegnede foreslår herved fakultetet, at fakultetet søger den musikvidenskabelige lektors honorar forhøjet fra 2400 kr. til 3600 kr. årligt.

Der gøres i denne forbindelse opmærksom på det omfattende undervisningsmæssige arbejde, der påhviler lektoren i musikvidenskab, idet lektoren underviser såvel i musikhistorie (til forprøve) og i musikteori, både i formlære, harmonilære og kontrapunkt.

Desuden deltager lektoren i musikvidenskab ved eksaminer, idet han eksaminerer i musikhistorie ved forprøve, formlære og musikteori ved skoleembedseksamen og formlære ved magisterkonferens i musikvidenskab. Det må endvidere forventes, at lektoren i musikvidenskab fremtidig deltager i bedømmelse af doktordisputatser og opponerer ved sådanne.

Under henvisning til det betydelige arbejde, som denne lektor må udføre, anbefaler jeg meget varmt, at fakultetet søger lektorhonoraret forhøjet.

På foranledning af universitetets kurator afgav professor Abrahamsen under 20. juni 1941 følgende yderligere erklæring, indeholdende nærmere redegørelse for lektorens arbejde i anledning af ansøgningen om honorarforhøjelse:

I anledning af forespørgsel fra kurator vedrørende det musikvidenskabelige lektorats arbejdsområde i tilknytning til andragendet om en forhøjelse af honoreringen af lektoratet fra kr. 2400 til kr. 3600 årlig skal jeg tillade mig at udtale følgende:

Stillingen som lektor i musikvidenskab er oprettet i forbindelse med indførelsen af faget musik som hovedfag ved skoleembedseksamen (i henhold til kgl. anordning af 5. sept. 1938). Rammerne for det med lektoratet forbundne arbejde er givet i den udvalgsindstilling, der fremkom 19. dec. 1936 af et af det filosofiske fakultet nedsat udvalg til overvejelse af spørgsmålet om at gøre musik til hovedfag, samt i fakultetets forslag om hovedfagsordningen.*) Der var såvel i indstilling og i forslag enslydende foreslået, at lektoren i musikvidenskab skulle deltage i undervisningen af såvel hovedfags- som bifagsstuderende indenfor dette særlige område, samt at give de studerende vejledning i specialestudiet, at deltage i eksaminationen og at medvirke ved afholdelsen af magisterkonferenser.

Da hovedfagsordningen var helt ny og uprøvet, var det ikke muligt på dette tidspunkt at overse, hvor omfattende undervisningen ville blive indenfor disse af udvalget og forslaget skitserede rammer. Ved den

*) Se herom universitetets årbog for 1938—39, side 169 ff.

praktiske gennemførelse af undervisningen i den forløbne tid har det vist sig — ikke mindst fordi et så stort antal studerende valgte musik som hovedfag — at undervisningsbyrden er blevet betydelig større, end det fra første færd kunne forudses. Det faktiske omfang af det for undervisningens normale forløb *strengt nødvendige* arbejde kan i overensstemmelse med de anlagte rammer og de praktiske erfaringer, der nu er indvundet, angives således: Lektoren må undervise i musikhistorie 2 timer ugl., kontrapunkt 2 timer ugl., formlære 2 timer ugl. og afholde eksamensøvelser 1—2 timer ugl. Herudover er der af lektoren i musikvidenskab hvert semester blevet afholdt en øvelse eller gennemgang specielt for hovedfags- eller magisterkonferensstuderende (1—2 timer ugl.). Det samlede timetal er herved 9—10 ugentlige timer i semestret, hvortil kommer medvirken ved samtlige eksaminer (inklusive optagelsesprøver og forprøver) og magisterkonferenser.

Endvidere ønskes det fremhævet, at når omfanget af den med dette lektorat forbundne undervisning er så forholdsvis stort, hænger det iøvrigt sammen med, at faget musik — hvis lærestof ifølge sagens natur må blive overordentlig omfattende, idet det omfatter en hel kunststarts historiske og ret komplicerede teoretiske discipliner — som det eneste af de fag under det filosofiske fakultet, hvori der kan tages såvel magisterkonferens som skoleembedseksamen (hovedfag og bifag), kun råder over een fast universitetslærerpost. Som følge heraf må centrale dele af undervisningsstoffet overlades helt eller delvis til lektoren i faget, hvis stilling dermed i realiteten har karakter af en fast lærerstilling med dertil knyttede forpligtelser.

Konsekvensen af dette forhold må blive ønsket om, at den pågældende stilling, når lejlighed gives, søges omdannet til et docentur. Da en sådan omdannelse næppe i øjeblikket er mulig, må en forhøjelse af honoraret for den pågældende stilling, der f. t. er lønnet med den laveste lektorgage plus dyrtidstillæg, anses for meget ønskelig. Selv om den almindelige regulering af lektorhonorarerne — som navnlig for det filosofiske fakultets vedkommende er anerkendt som højst påkrævet — foreløbig har måttet udskydes, har jeg derfor anset det for min pligt at stille forslag om, at dette meget omfattende lektorat, hvis 3-årige periode udløber 31. marts 1942, samtidig med at en nybeskikkelse finder sted, hæves til et honorar, der i højere grad svarer til omfanget og karakteren af det arbejde, der udføres indenfor det pågældende lektorats rammer.

Herefter blev forslaget af universitetet indstillet til optagelse på finansloven for 1942—43. Forslaget blev dog ikke fremmet og universitetet gentog det da til finansloven for 1943—44. Herefter blev der på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1833—34 optaget bevilling til forhøjelse af honoraret til lektoren i musikvidenskab med 1200 kr. fra 2400 kr. til 3600 kr. årlig.

q. Forhøjelse af honoraret til lektoren i fransk.

(j. nr. 235/39)

Under 30. marts 1939 indgav professorerne i romansk sprog og litteratur, dr. phil. Kr. Sandfeld og dr. phil. Viggo Brøndal følgende andragende:

Undertegnede tillader os herved at andrage om, at det bevilgede lektorat i fransk fornyes for treåret 1940—43. Samtidigt må det måske være os tilladt at stille forslag om, at honoraret forhøjes fra 2400 kr. til 3000 kr. Til begrundelse heraf skal vi anføre, at det område, der er overdraget indehaveren af lektoratet, frk. mag. art. Hedvig Olsen, forberedelsen af de studerende til forprøven i det franske sprogs ældre former, er en selvstændig videnskabelig undervisning, der stiller store krav til lektoren både med hensyn til undervisningens omfang, bl. a. talrige skriftlige opgaver, og med den ikke helt gratis holden sig a jour med forskningens fremskridt. Da frk. Hedvig Olsen hidtil har varetaget denne gerning med stor dygtighed og også flere gange har deltaget i eksamensarbejdet, kan vi på det varmeste anbefale, at hun opnår denne lønforhøjelse.

Efter at forslaget med det filosofiske fakultets anbefaling og med rektors og kurators tilslutning var blevet indsendt til ministeriet, blev bevillingen til lektoratet fornyet på finansloven for 1940—41, jfr. universitetets årbog 1939—40, side 18, men honoraret blev ikke forhøjet.

Fakultetet gentog sin indstilling i 1941 og 1942 og på foranledning af universitetets kurator afgav professorerne Sandfeld og Brøndal under 7. maj 1942 følgende yderligere erklæring til nærmere motivering af den ansøgte honorarforhøjelse:

Forslaget om forhøjelse af frk. lektor Hedvig Olsens honorar fra 2400 kr. til 3600 kr. motiveres af ønskeligheden af at kunne benytte hendes medvirken ved eksamen. Dertil kommer, at hendes arbejdsområde er blevet væsentlig udvidet derved, at hun foruden at besørge den obligate undervisning i ældre fransk til forprøven også regelmæssigt afholder kursus i kursorisk læsning af oldfranske eller middelfranske tekster for studerende af alle årgange, en virksomhed, som der må lægges en ganske betydelig vægt på som led i studenternes uddannelse.

Efter at sagen derefter påny var blevet forelagt ministeriet, blev bevillingen til lektoratet i fransk på finansloven for 1943—44 under universitetets konto 4. A. honorarer til lektorer m. fl. fornyet for en ny tre-årig periode fra den 1. april 1943 at regne og honoraret samtidig forhøjet med 1200 kr. fra 2400 kr. til 3600 kr. årlig, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1831—32.

r. Professor, dr. phil. Einar Biilmanns afgang fra universitetet, ekstraordinær professor i kemi, dr. phil. A. Langseths ansættelse som ordinær professor i samme fag og genoprettelse af lektoratet i kemi.

(j. nr. 375/42)

Ved kgl. resolution af 12. marts 1943 blev der meddelt professor i kemi, dr. phil. Einar Biilmann afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra den 31. august 1943 at regne.

I den skrivelse af 17. december 1942, hvormed det matematisk-naturvidenskabelige fakultet fremsendte professor Biilmanns afskedsansøgning, udtalte fakultetet følgende:

Fakultetet har drøftet spørgsmålet om det ved professor Biilmanns afgang ledigblivende embedes besættelse og skal herefter indstille, at professor ekstraordinarius i kemi ved Københavns Universitet, dr. phil. A. Langseth indtræder i embedet som ordinær professor i kemi og bestyrer af universitetets kemiske laboratorium, idet det er fakultetet bekendt, at en sådan ordning er overensstemmende med professor Langseths ønsker. Herved vil det ekstraordinære professorat, som i 1938 oprettedes for daværende lektor Langseth, bortfalde. Det er derfor nødvendigt, at der samtidig oprettes en ny lærerstilling til varetagelse af den undervisning og det eksamensarbejde, der har været knyttet til det ekstraordinære professorat, og som før dettes oprettelse blev varetaget af en lektor.

Ved fremsendelsen af forslaget til det ekstraordinære professorat i 1936 blev det af fakultetet fremhævet, at det pågældende arbejde efter sin art og sit omfang var så betydeligt, at det naturligt måtte henhøre under en professor. Dette må vedblivende siges at være tilfældet. Som følge af de ugunstige pladsforhold, som kemien ved universitetet er underkastet, mener man dog i øjeblikket kun at kunne foreslå oprettelsen af et lektorat — hvorved der vendes tilbage til den ordning, der var herskende før det ekstraordinære professorats oprettelse — idet en mere tilfredsstillende løsning først vil kunne gennemføres i forbindelse med en forbedring af de nuværende laboratorieforhold.

Efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet ved Konsistoriums tilslutning, blev ved kgl. resolution af 23. marts 1943 ekstraordinær professor i kemi, dr. phil. A. Langseth udnævnt til ordinær professor i samme fag ved Københavns Universitet fra den 1. september 1943 at regne.

Fakultetets indstilling om genoprettelsen af lektoratet i kemi blev af universitetets kurator under 13. januar 1943 indsendt til ministeriet med forslag om, at lektorhonoraret blev ansat til 3600 kr. årlig og at lektoratet blev oprettet fra den 1. september 1943.

Herefter blev lektoratet oprettet, idet der ved ændringsforslag til finanslovforslaget for 1943—44, ifl. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg

B., sp. 645—48, under universitetets konto 4. A. honorarer til lektorer m. fl. blev optaget en bevilling på 3600 kr. årlig til honorering af en lektor i kemi ved universitetet fra den 1. september 1943.

Om lektoratets besættelse, se nedenfor side 118.

s. Oprettelse af et ekstraordinært professorat i matematisk fysik for docent, dr. phil. Christian Møller.

(j. nr. 240/42).

Under 22. maj 1942 indgav bestyreren af universitetets institut for teoretisk fysik, professor, dr. phil. Niels Bohr følgende andragende:

Undertegnede, bestyrer for universitetets institut for teoretisk fysik tillader sig herved at henstille, at man fra universitetets side påny søger om oprettelsen af et professorat i matematisk fysik for dr. phil. C. Møller, der fra 1. april 1940 har været ansat som docent i matematisk fysik ved universitetet*). Fra bevillingsmyndighedernes side kunne man på dette tidspunkt kun gennemføre oprettelsen af et docentur, medens oprettelsen af et professorat, hvorom universitetet på det matematisk-naturvidenskabelige fakultets indstilling havde søgt, foreløbig måtte udskydes.

Til begrundelse for denne henstilling tillader jeg mig at henvise til min skrivelse til det matematisk-naturvidenskabelige fakultet af 2. juni 1939, hvoraf genpart vedlægges, og hvori der gøres rede såvel for den store plads, som undervisningen i matematisk fysik især på grund af atomfysikkens overordentlige udvikling indtager i universitetsstudiet af fysikken og de tilgrænsende videnskaber, som for docent Møllers fremragende videnskabelige og pædagogiske kvalifikationer. Endvidere vil jeg gerne meddele, at docent Møller i de år, der er forløbet siden den omhandlede skrivelser affattelse, har haft betydelig fremgang i sine videnskabelige undersøgelser, som har åbnet nye veje for behandlingen af atomfysiske grundproblemer.

Såvel med henblik på den matematiske fysiks betydning for universitetsstudiet som på fagets personlige repræsentation indenfor det matematisk-naturvidenskabelige fakultet må det bestående forhold derfor føles som en urimelighed, hvorpå det meget stærkt må ønskes, at der snarest kan rådes bod.

Efter at denne indstilling, som var tiltrådt af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet, var blevet indsendt til ministeriet med rektors og kurators tilslutning, blev der på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg B., sp. 119—20 under universitetets konto A. 2. Lønninger til ekstraordinære professorer og docenter optaget bevilling til oprettelse af et ekstraordinært professorat i mate-

*) Jfr. universitetets årbog for 1939—40, side 62 ff.

matisk fysik for docent, dr. phil. C. Møller, og ved kgl. resolution af 6. maj 1943 blev der meddelt docent Møller ansættelse i embedet fra den 1. april 1943 at regne.

t. Professor, dr. phil. J. F. Steffensens afgang fra universitetet og aktuar W. Simonsens ansættelse som professor i forsikringsmatematik.
(j. nr. 359/42).

Ved kgl. resolution af 28. januar 1942 blev der meddelt ekstraordinær professor i forsikringsmatematik, dr. phil. J. F. Steffensen afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra den 31. august 1943 at regne.

På normeringsloven for 1942—43 var der blevet oprettet et ordinært professorat i forsikringsmatematik af hensyn til embedets bevarelse efter professor Steffensens forestående afgang, jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 56. Efter indstilling af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og universitetets rektor blev professoratet opslået ledigt, og under 5. marts 1943 blev de indkomne to ansøgninger, nemlig fra aktuar, dr. phil. Poul Johansen og aktuar W. Simonsen af ministeriet tilstillet universitetets rektor til erklæring.

Til at bedømme disse ansøgninger nedsatte det matematisk-naturvidenskabelige fakultet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. Harald Bohr, dr. phil. N. E. Nørlund og dr. phil. J. F. Steffensen. Dette udvalg afgav under 25. maj 1943 følgende indstilling til fakultetet:

Vi anser begge ansøgerne for kvalificerede, men deres kvalifikationer er af ret forskellig art, fraset at begge har taget eksamen i forsikringsvidenskab og statistik og er ansvarshavende aktuarer i danske selskaber.

Dr. Johansen opnåede som student universitetets guldmedalje for besvarelsen af den matematiske prisopgave for 1932. Han har fra 1934 været videnskabelig assistent ved forsikringsmatematisk laboratorium og erhvervede i 1941 den statsvidenskabelige doktorgrad.

Dr. Johansens produktion omfatter 11 arbejder, herunder den foran omtalte besvarelse af en matematisk prisopgave samt en i 1940 udkommet, sammen med Poul Ørding forfattet, bog »Elementær livsforsikringsmatematik«. Sidstnævnte arbejde er velskrevet, men prætenderer ifølge sit rent praktiske formål ikke egentlig originalitet, og der kan ikke tillægges det større vægt i denne sammenhæng.

I doktorafhandlingen »Principper for netto- og bruttogrundlag for livsforsikring, med særligt henblik på danske forhold« viser forfatteren, at han behersker det forsikringstekniske apparat, men der ydes ikke noget væsentligt bidrag til videre udvikling af dette. Det af forfatteren

foreslåede system for ansættelse af tillægene til nettopræmierne er i virkeligheden mindre begrundet ved de forsikringsmatematiske betragtninger, der anstilles, end ved de praktiske resultater, hvortil det fører. Tyngdepunktet i afhandlingen ligger derfor ikke i de forsikringsmatematiske, men i de statistisk-økonomiske udviklinger. Afhandlingen blev da også indleveret til det rets- og statsvidenskabelige, ikke til det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Af denne ansøgers øvrige arbejder er der grund til at nævne den lille afhandling »Über osculerende Interpolation« (nr. 1), forfattet, medens Johansen endnu var student. Berøring hermed har »Note om oskulerende mekanisk kvadratur« og »En formel for oskulerende interpolation«, medens »afledede funktionaloperationer« har tilslutning til det i prisafhandlingen behandlede emne. »Nogle bemærkninger om statustalmetoden«, »Retrospektiv beregning af genkøbsværdier«, »Nogle krav til beregningsgrundlaget« og »Principper for netto- og bruttogrundlag for livsforsikring« er frugter af forfatterens arbejde med praktiske opgaver, medens »Iteration for funktioner af to reelle og en kompleks variabel« giver et bidrag til teorien for den numeriske løsning af to ligninger med to ubekendte. Alle disse afhandlinger er små af omfang, men er hver især ikke uden interesse.

Ansøgeren har som assistent ved forsikringsmatematisk laboratorium vist gode evner til at vejlede de studerende og været virksom ved afholdelse af eksaminatorier og seminarøvelser.

Den anden ansøger, *aktuar Simonsen*, har hidtil ikke haft anden tilknytning til universitetet end den at være censorsuppleant ved eksamen i forsikringsvidenskab og statistik. Hans kvalifikationer må derfor bedømmes væsentligst på grundlag af hans videnskabelige produktion. Denne står imidlertid i lodighed og vægt betydeligt over den førstnævnte ansøgers. Simonsens arbejder vidner om lyst til at give sig i kast med de store og vanskelige opgaver, om udholdenhed i arbejdet og om beherskelse af det ret tunge matematiske apparat. Hans større arbejder tilhører 4 vidt forskellige områder:

- 1) Invaliditetsforsikringens matematiske teori.
- 2) Fordelingslovene for funktioner af normalt fordelte flerdimensionale iagttagelser.
- 3) Byggesparekassernes matematiske teori.
- 4) Behandlingen af et livsforsikringssselskabs observationsmateriale.

På disse betydningsfulde områder har ansøgeren gjort en væsentlig indsats både af kritisk og af positivt konstruerende natur.

Til det første område hører den 25 sider store afhandling »Über die Grundformeln der Invaliditätsversicherung« samt den væsentlig større afhandling »Bidrag til invaliditetsforsikringens matematiske

teori, med særligt henblik på reaktiveringens indflydelse«, der foreløbig kun foreligger i manuskript (111 foliosider).

Andet område omfatter afhandlingen »On the distributions of certain functions of samples from a multivariate infinite population« (20 sider), samt »Fordelinger af funktioner af flerdimensionale, normalt fordelte iagttagelser« (18 + 11 foliosider manuskript).

Tredie område indeholder »Über offene Bausparkassen mit Zuteilung nach dem Listensystem« (38 sider).

Endelig indeholder fjerde område en kun i manuskript foreliggende afhandling »Om udledelsen af dødssandsynligheder m. m. af et livsforsikringssselskabs observationsmateriale« (med tilføjelser ialt 18 foliosider).

Hertil kommer et par mindre arbejder, nemlig et memorandum om betegnelser indenfor sygeforsikringen, og en afhandling »Om den kontinuerte præmiereserve som tilnærmelse til den faktiske«.

Vi mener, at denne produktion ikke blot står mål med den førstnævnte ansøgers, men overgår den så betydeligt både i henseende til kvalitet og omfang, at dr. Johansens akademiske grad, der som ovenfor anført er erhvervet under et andet fakultet, ikke kan veje op herimod. Vi mener også at være i overensstemmelse med vort universitets traditioner, når vi ved besættelsen af en stilling som den, der her er tale om, lægger mere vægt på videnskabelige præstationer end på erfaring i undervisning.

Vi foreslår derfor, at det ledigtblivende professorat i forsikringsmatematik besættes med aktuar, cand. act. Jens Harald William Simonsen.

Udvalgets indstilling blev i overensstemmelse med § 4, stk. 2 i den fornævnte anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke aktuar, dr. polit. Poul Johansen indsendte en svarskrivelse.

Efter at udvalgsindstillingen derefter var blevet enstemmig tiltrådt af fakultetet og fakultetets indstilling indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, blev aktuar W. Simonsen under 14. september 1943 udnævnt til professor i forsikringsmatematik ved Københavns universitet fra den 1. september 1943 at regne.

u. Bevilling til oprettelse af et ekstraordinært professorat i arbejdsfysiologi under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet for professor ved det gymnastiske centralinstitut i Stockholm, dr. phil. Erik Hohwü Christensen.

(j. nr. 162/41).

Under 10. marts 1941 afgav professorerne, dr. phil. Aug. Krogh og dr. phil. Emanuel Hansen følgende indstilling til det matematisk-naturvidenskabelige fakultet:

Undertegnede professorer Emanuel Hansen og August Krogh foreslår fakultetet at andrage om oprettelse af et ekstraordinært professorat i gymnastikteori for dr. phil. Erik Hohwü Christensen.

Dette forslag er begrundet ved dr. Hohwü Christensens fremragende indsats på arbejdsfysiologiens og arbejds-hygienens område og ved et stærkt ønske om — under den fare, der for tiden består, for at han kunne blive ansat ved det gymnastiske centralinstitut i Stockholm — at søge ham bevaret for dansk videnskab for derigennem at medvirke til, at Danmark kan bibeholde den førende stilling, som landet, navnlig takket være Lindhards indsats, har erhvervet sig på dette område. Medundertegnede Emanuel Hansen, der som honorarlønnet forstander har overtaget den meget krævende ledelse af Danmarks højskole for legemsøvelser (Statens gymnastikinstitut) vil føle det som en stor lettelse og anse det for meget værdifuldt, hvis Hohwü Christensen kan overtage ledelsen af en del af arbejdet på gymnastikteoretisk laboratorium og medvirke ved de studerendes undervisning.

Dr. Hohwü Christensen er født i Broager sogn den 25. september 1904, blev student fra Sønderborg statsskole i 1924 og tog i januar 1931 skoleembedseksamen med gymnastikteori som hovedfag. Kort efter sin eksamen blev han ansat som assistent ved zoofysiologisk laboratorium, hvilken stilling han endnu beklæder. Allerede som student udførte han på gymnastikteoretisk laboratorium en række selvstændige arbejder over strengt muskelarbejdes fysiologi, som i efteråret 1931 skaffede ham den filosofiske doktorgrad. Ved dette arbejde havde han benyttet studenterkammerater som forsøgspersoner og havde dels hos disse vakt en sådan interesse for muskelarbejdets problemer, dels overbevist sig om, at de ville være istand til med udbytte at arbejde videre, at han, da også de havde fået deres afsluttende eksaminer, let kunne bevæge dem til at anvende et par år på fortsatte undersøgelser under hans ledelse. Da spørgsmålet om legemlig opdragelse i høj grad interesserede folkeforbundets hygiejniske komité, lykkedes det derfra at få en bevilling på 20 000 kr. Disse undersøgelser foretoges i årene 1931—1933 under tilsyn af Lindhard og Krogh og under dr. Hohwü Christensens daglige ledelse. De er offentliggjort i en række betydningsfulde arbejder, hvis hovedresultater er sammenfattet bl. a. i en afhandling i bibl. for læger 1935. Såvel gennem disse som gennem senere undersøgelser af Hohwü Christensen og medarbejdere er kendskabet til muskelarbejdets fysiologi blevet væsentligt forøget, og der er givet retningslinier for træning og ernæring, når maksimale præstationer skal opnåes.

I en række andre arbejder har Hohwü Christensen undersøgt forholdene, såvel i hvile som under arbejde, ved lave iltryk, dels i laboratoriets undertryksskammer, dels som deltager i en højfjeldsekspedition til Andesbjergene, hvor der arbejdedes i 5000—6000 m højde. Særlig vigtig er påvisningen af, at de lave lufttryk ikke formindsker musklerens arbejdsevne, men fortrinsvis virker på centralnervesystemet.

En række andre arbejder, der beskæftiger sig med kredsløbets regulering ved stillingsforandringer, er ligeledes både metodisk vigtige og har givet betydningsfulde resultater.

Som det vil fremgå af det følgende, er det iøvrigt næppe nødvendigt at foretage en detaljeret gennemgang af Hohwü Christensens videnskabelige produktion.

Dr. Hohwü Christensen har foretaget en række studierejser til udenlandske laboratorier og højfjeldsstationer, og han har arbejdet et år ved den institution, der, ved siden af vore, har gjort den største indsats på arbejdsfysiologiens område, Fatigue Laboratory ved Harvard university. Fra lederen af dette laboratorium, dr. Dill, foreligger en udtalelse, hvorefter dr. Hohwü Christensen er højt kvalificeret for »a first-rate professorship in any university«.

I efteråret 1938 indgav dr. Hohwü Christensen ved siden af 3 svenske fysiologer ansøgning om et nyoprettet professorat i legemsøvelsernes fysiologi og hygiejne ved centralinstituttet i Stockholm. Af Karolinska instituttet anmodedes professor T. Thunberg, professor J. Lindhard og professor E. Abramson om at afgive »sakkunnigutlåtande« om de søgende. Alle tre sagkyndige kom, efter en detaljeret gennemgang af de søgendes videnskabelige produktion og øvrige »meriter«, til det resultat, at dr. Hohwü Christensen ikke alene var de andre ansøgere overlegen, men at han var af så fremragende dygtighed, at han måtte betegnes som »utmärkt förtjent«, og fremhæver såvel hans evne til at lede andres videnskabelige arbejde som hans udmærkede prøveforelæsning.

Thunberg siger:

.... »De vetenskapliga publikationer, som H. C. bilagt sin ansökan, dokumentera blick för problem och problemställning inom det arbetsfysiologiska området, förträfflig metodologisk skicklighet samt kritisk förmåga.« ....

Lindhard siger:

.... »hans egentlige felt er arbejdsfysiologien. Indenfor denne disciplin har han gennem sit videnskabelige arbejde kæmpet sig frem til en førende stilling. På dette felt overgås hans indsigt og kundskaber kun af meget få, om overhovedet af nogen.

Det, der karakteriserer Hohwü Christensen's videnskabelige indsats, er en i forhold til hans alder betydelig modenhed, stor eksperimentel dygtighed og en utrættelig energi. På grund af disse egenskaber i forbindelse med hans omfattende specialuddannelse og de resultater, han gennem sit arbejde allerede nu har nået, må jeg anse ham for udmærket kompetent til at lede et laboratorium for legemsøvelsernes fysiologi, såvel som til at undervise i denne disciplin.« ....

Abramson sammenfatter sine udtalelser i følgende:

... »Hohwü Christensens videnskabelige produktion står på en meget høj nivå och behandlar centrala problem inom ämnesområdet. Han äger en mycket god uppfattning om frågeställningar inom området för kroppsövningarnas fysiologi och hygien såväl ur teoretisk synpunkt som med hänsyn till deras betydelse för det praktiska arbetslivets krav.« ...

De sagkyndiges udtalelser blev først tilgængelige i 1940. Sagen blev derefter behandlet af Karolinska institutets lärarekollegium, hvor den usagkyndige majoritet underkendte den enstemmige indstilling og placerede en af de svenske ansøgere som nr. 1. Herpå står sagen i øjeblikket, idet den videre skal behandles af centralinstitutets styrelse og af universitetskansleren, før den kommer til undervisningsministeriets afgørelse, og hvorledes den videre vil udvikle sig, kan ikke vides. Man kan imidlertid under disse forhold nære ængstelse for, at Hohwü Christensen, selv om han sluttelig skulle blive foretrukket, ikke vil få de arbejdsbetingelser, som hans fremragende dygtighed har krav på, og vi må anse det for i højeste grad ønskeligt, at han her i landet får lejlighed til fuldt ud at udnytte de glimrende videnskabelige og pædagogiske evner, som han er i besiddelse af.

Dr. Hohwü Christensen blev i foråret 1940 valgt til medlem af Videnskabernes selskab, og hans fagkolleger indenfor fysiologien lægger megen vægt på at kunne bevare muligheden for at diskutere videnskabelige problemer med ham.

Andragendet blev tiltrådt af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og indsendt til universitetets kurator til videre foranstaltning. Imidlertid blev dr. Hohwü Christensen kort efter udnævnt til professor ved det gymnastiske centralinstitut i Stockholm, og universitetet stillede derfor foreløbig sagen i bero.

Da det imidlertid viste sig, at det næppe ville være muligt for professor Hohwü Christensen i den nærmest følgende tid at få fuldt tilfredsstillende arbejdsvilkår i Stockholm, gentog fakultetet sit andragende og foreslog i en indstilling af 16. december 1942, at der ved 3. behandling af finanslovsforslaget for 1943—44 eller på tillægsbevillingsloven for finansåret 1942—43 blev oprettet et ekstraordinært professorat i arbejdsfysiologi ved Københavns universitet for professor Hohwü Christensen. Efter at have gjort rede for sagens forhistorie og hidtidige forløb og derunder oplyst, at professor Hohwü Christensen gerne så det ekstraordinære professorat oprettet, for at han kunne vende tilbage til Danmark, udtalte fakultetet følgende:

Medens legemsøvelsernes fysiologi i snævrere forstand må siges at være godt repræsenteret hos os, gælder dette ikke det videre område: Arbejdets fysiologi og hygiejne i almindelighed, som bortset fra deres

store videnskabelige interesse vil komme til at få væsentlig betydning også i det praktiske liv. Der er f. eks. tale om sådanne spørgsmål som tempoets betydning for arbejdsøkonomien, betydningen af hvilepavser og deres rette fordeling, kostens indflydelse o. s. v. Dr. Hohwü Christensen havde, før han blev ansøger til professoratet i Stockholm, planlagt forelæsninger over dette område beregnet for ingeniører og for polytekniske studerende og indledet forhandlinger med Danmarks tekniske højskole om dem. Højskolen var stærkt interesseret, men forholdene medførte, at planerne ikke dengang kom til udførelse.

Da professoren i gymnastikteori samtidig er forstander for Danmarks højskole for legemsøvelser, og dette arbejde kræver næsten al hans tid, vil det være naturligt, at dr. Hohwü Christensen som ekstraordinær professor i nogen grad aflaster ham ved ledelsen af det videnskabelige arbejde i laboratoriet, og at han overtager en del af den videregående undervisning. Der vil kunne tilvejebringes arbejdsplads og fornødne hjælpemidler til arbejdet ligesom tidligere ved et samarbejde mellem gymnastikteoretisk og zoofysiologisk laboratorium, så at der ihvertfald ikke foreløbig bliver tale om at søge beløb til annum og assistance.

Medens det hidtil har været og endnu er hensigtsmæssigt, at stillingen som forstander for højskolen for legemsøvelser er forenet med professoratet i gymnastikteori, vil den stærke vækst af højskolens arbejde og dets stigende betydning utvivlsomt om nogle år gøre det nødvendigt, at stillingen som forstander for højskolen bliver gjort til et fuldt selvstændigt embede, hvilket da vil gøre det muligt at inddrage det ekstraordinære professorat, hvorom der her ansøges.

Efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet med rektors og kurators tilslutning, blev der ved ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg B., sp. 647—50 under universitetets konto A. 2. lønninger til ekstraordinære professorer og docenter optaget bevilling til oprettelse af et ekstraordinært professorat i arbejdsfysiologi ved Københavns universitet for professor ved det gymnastiske centralinstitut i Stockholm, dr. phil. Erik Hohwü Christensen.

Under 8. maj 1943 gav universitetets rektor professor Hohwü Christensen meddelelse om oprettelsen af det ekstraordinære professorat for ham ved Københavns universitet og bad ham meddele, på hvilket tidspunkt han ville kunne tiltræde embedet.

Herefter indgav professor Hohwü Christensen andragende om tilladelse til først at tiltræde professoratet i efteråret 1944; efter at dette andragende var blevet indsendt til ministeriet med universitetets tilslutning, blev det bifaldet af ministeriet ved skrivelse af 19. juli 1944.

v. Lektor i zoofysiologi, dr. phil. P. Brandt Rehbergs optagelse som medlem af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

(j. nr. 342/42).

Under 26. oktober 1942 tilskrev professor, dr. phil. Aug. Krogh det matematisk-naturvidenskabelige fakultet således:

Herved tillader jeg mig at foreslå, at lektor, dr. phil. P. Brandt Rehberg optages som medlem af fakultetet. Dr. Rehberg har i en år-række helt selvstændigt varetaget undervisningen i fysiologi til skole-embedseksamen og en væsentlig del af undervisningen i fysiologi til magisterkonferens i zoologi. Han har ved flere lejligheder fungeret som officiel opponert for fakultetet og gjort en væsentlig indsats ved udarbejdelsen af nye studieplaner til skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi. Der kan selvfølgelig ikke være tvivl om, at han vil tilføre fakultetet en værdifuld arbejdskraft.

Herefter indstillede fakultetet under 11. november 1942, at der i henhold til § 16, stk. 1 i kgl. anordning af 5. oktober 1936 om Københavns universitets organisation blev meddelt fakultetet bemyndigelse til at optage lektor Brandt Rehberg som medlem.

Efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, meddelte ministeriet under 7. januar 1943 den ansøgte bemyndigelse.

x. Lektor, dr. phil. Fr. Fabricius-Bjerres afgang fra universitetet og adjunkt, cand. mag. Svend Bundgaards beskikkelse som lektor i matematik.

(j. nr. 305/42).

Ved kgl. resolution af 28. september 1942 blev lektor i matematik ved universitetet, dr. phil. Fr. Fabricius-Bjerre udnævnt til professor i samme fag ved den polytekniske læreanstalt fra den 1. oktober 1942 at regne. Efter professor Fabricius-Bjerres derom fremsatte andragende meddelte ministeriet ham derefter under 22. oktober 1942 afsked fra stillingen som lektor i matematik ved universitetet fra den 1. oktober 1942 at regne.

Efter at lektoratet efter indstilling af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og rektor var blevet opslået ledig, blev under 6. november 1942 den eneste indkomne ansøgning, nemlig fra adjunkt, cand. mag. Svend Bundgaard, af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring. Adjunkt Bundgaards ansøgning omfattede tillige en på nørmeringsloven for finansåret 1942—43 nyoprettet stilling som fast videnskabelig assistent ved universitetets matematiske institut, jfr. herom universitetets årbog for 1941—42, side 156.

Under 12. november 1942 afgav bestyrelsen for universitetets matematiske institut følgende indstilling:

Bestyrelsen for matematisk institut anser ansøgeren, cand. mag. S. Bundgaard, til de to stillinger som lektor i matematik ved universitetet og fast videnskabelig assistent ved matematisk institut for *særlig* *vel kvalificeret* til disse stillinger. Ansøgeren er en overmåde dygtig og kyndig matematiker og er i besiddelse af ganske særlige evner for videnskabelig undervisning; som undervisningsassistent har han udført et fortræffeligt, og også af de studerende i høj grad påskønnet, arbejde.

Efter at denne indstilling var blevet indsendt til ministeriet med tilslutning fra det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og universitetets rektor, beskikkede ministeriet under 2. december 1942 adjunkt, cand. mag. Svend Bundgaard som lektor i matematik ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra den 1. december 1942 at regne.

Om lektor Bundgaards samtidige ansættelse i stillingen som fast videnskabelig assistent ved universitetets matematiske institut, se ovenfor side 52.

y. Oprettelse af et lektorat i geografi og cand. mag. Einar Storgaards beskikkelse som lektor.

(j. nr. 164 a/40).

Under 15. januar 1940 indsendte forstanderen for universitetets geografiske laboratorium, professor, dr. phil. Niels Nielsen en redegørelse for laboratoriets øjeblikkelige tilstand og ydeevne og et forslag til reorganisation af laboratoriets virksomhed og indretning. Blandt forslagene var også oprettelse af et lektorat i geografi for assistent ved geografisk laboratorium, cand. mag. Einar Storgaard; dette motiveredes med, at det ikke var muligt for de to professorer at overkomme undervisningen af de studerende i denne meget omfattende disciplin.

Under 15. februar 1941 indsendte professor Niels Nielsen følgende indstilling om lektoratets oprettelse:

Undertegnede forstander for universitetets geografiske laboratorium professor Niels Nielsen tillader mig herved at andrage om, at cand. mag. Einar Storgaard ansættes som lektor i geografi med et årligt honorar på 3600 kroner.

Idet jeg iøvrigt henviser til mit derom indsendte andragende i 1940, skal jeg tillade mig at gøre opmærksom på, at cand. mag. Einar Storgaard som assistent i ca. 20 år har gjort et overmåde stort arbejde for opretholdelsen af universitetets geografiske laboratorium. Han har allerede i adskillige semestre med et fortrinligt resultat deltaget i undervisningen og har derved givet professorerne en højst tiltrængt aflastning i undervisningsarbejdet.

Forholdene ligger i virkeligheden for mit vedkommende således, at uden denne hjælp ville det være umuligt for mig at gennemføre den

specialundervisning i Danmarks geografi, som jeg må anse for en såre betydningsfuld embedspligt.

Jeg har således i dette semester pr. uge 6 forelæsninger (+ ekstraordinært 1 forelæsning for studerende af alle fakulteter), 4 timers øvelser, skriveøvelser, vejledning for videregående, og hvis dertil skulle lægges 4 timers undervisning i regional geografi, ville det i hvert fald være udelukket for mig at afse tid til videnskabeligt arbejde, og netop i så henseende stilles der i øjeblikket ganske store krav til mig.

Jeg tillader mig derfor at andrage om, at cand. mag. Einar Storgaard ansættes som lektor i geografi og derved fritages for sit hverv som assistent ved nævnte laboratorium.

I en supplerende erklæring af 14. maj 1941 udtalte professor Niels Nielsen følgende om det arbejde, som det var tanken at pålægge lektoren:

Lektors arbejdsområde skulle efter min derom udarbejdede plan være følgende:

1. *Regional geografi* for yngre studerende, eksaminatorier og kollokvier. 2 timer ugentlig.

2. *Regional geografi* for ældre studerende. Kollokvier. 1 à 2 ugentlige timer.

3. *Assistance for professor ordinarius* ved arbejdet med hovedfagstuderende og konferensstuderende. Dette vil hovedsagelig komme til at bestå i vejledning ved og gennemgang af opgaver af mere selvstændig karakter, og arbejdet vil derfor fordre en ret højt kvalificeret arbejdskraft, og i visse perioder lægge beslag på ret megen tid, men det er vanskeligt at opgive noget bestemt ugentlig timeantal.

Efter at det matematisk-naturvidenskabelige fakultet havde sluttet sig til professor Niels Niensens andragende, blev dette af universitetet indsendt til ministeriet og indstillet til fremme på finansloven for 1942—43. Forslaget blev imidlertid ikke fremmet, og universitetet gentog da sin indstilling om lektoratets oprettelse på finansloven for 1943—44. Herefter blev der på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1833—34 under universitetets konto 4. A. honorarer til lektor m. fl. optaget et beløb af 3600 kr. som 1. del af en 3-årig bevilling på 3600 kr. årlig til honorering af en lektor i geografi ved universitetet.

Herefter afgav professor Niels Nielsen under 12. marts 1943 følgende indstilling om besættelse af lektoratet:

Undertegnede forstander for universitetets geografiske laboratorium tillader mig herved at foreslå, at det på finansloven for 1943-44 oprettede lektorat i geografi ved Københavns universitet besættes med cand. mag. Einar Storgaard.

Til begrundelse herfor skal jeg tillade mig at anføre følgende:

Cand. mag. Einar Storgaard har fra 1918 med enkelte afbrydelser været assistent ved laboratoriet og har som sådan udført et yderst betydningsfuldt arbejde for institutionens trivsel. Endvidere har han i de senere år deltaget i undervisningen dels som medhjælper ved øvelserne, dels som lærer ved eksaminatorier for begyndere og viderekomne. Hans kvalifikationer til arbejdet som lektor i geografi er så betydelige, at de langt overgår alle andres, som kunne komme i betragtning. Jeg tillader mig derfor at henstille til ministeriets overvejelse at udnævne cand. mag. Einar Storgaard til lektor i geografi ved Københavns universitet fra 1. april 1943 at regne.

Efter at denne indstilling med tilslutning fra det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og Konsistorium var blevet indsendt til ministeriet, beskikkede dette under 13. april 1943 cand. mag. Einar Storgaard som lektor i geografi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne.

Om lektor Storgaards samtidige fratræden af assistentstillingen ved geografisk laboratorium, se foran side 52.

**z. Oprettelse af et lektorat i idrætsfysiologi for
dr. med. Ove Bøje.
(j. nr. 121/42).**

Under 7. februar 1942 indgav professor i gymnastikteori, dr. phil. Emanuel Hansen følgende andragende:

Undertegnede, professor Emanuel Hansen, bestyrer af universitetets gymnastikteoretiske laboratorium, tillader mig herved at andrage det høje ministerium om, at der i tilknytning til professoratet i gymnastikteori må blive oprettet et lektorat i idrætsfysiologi for dr. med. Ove Bøje.

På grundlag af bevillinger først fra Folkeforbundets hygiejnekommité, senere fra P. Carl Petersens fond og undervisningsministeriet har dr. Bøje siden efteråret 1931, dog med et års afbrydelse under et ophold i Grønland, arbejdet på det gymnastikteoretiske og det zoofysiologiske laboratorium med undersøgelser indenfor det arbejdsfysiologiske og det idrætsfysiologiske område. Formålet med dette arbejde har foruden det rent videnskabelige tillige været at udvide og konsolidere det fysiologiske grundlag for idrætslægens virksomhed.

De samfundsmæssige interesser, bl. a. af sundhedsmæssig art, der knytter sig til idrætsudøvelsen, er efterhånden vokset så stærkt, at en udvidelse og fast organisering af idrætslægevæsenet er blevet mere og mere påkrævet. Men før et arbejde af den art kan iværksættes, forestår der et grundlæggende arbejde bl. a. af fysiologisk art, et arbejde, der iøvrigt ikke kan betragtes som tilendebragt, selv om det praktiske

idrætslægearbejde sættes i gang, men fortsat må danne grundlaget for dettes videre udformning.

Dette rent videnskabelige arbejde tilfalder naturligt universitetet og har for så vidt allerede fundet sin plads her, som det gymnastikteoretiske laboratorium netop har de herhenhørende fysiologiske problemer som specielt arbejdsområde. Dette arbejdes muligheder er i høj grad blevet forøget gennem dr. Bøjes virksomhed, idet der herved er skabt en forbindelse mellem idrætslægearbejdets problemer og det videnskabelige arbejde, som allerede har vist sig meget frugtbringende. Dr. Bøje har under sin hidtidige virksomhed haft lejlighed til at tage del i det idrætslægearbejde, der på dansk idrætsforbunds initiativ er iværksat her i byen, og som det vil fremgå af nedenstående bemærkninger og af den skrivelse fra dansk idrætsforbunds formand, der ledsager nærværende ansøgning, er der grundlag for en sådan udvidelse af dette arbejde, at der, hvis dr. Bøjes virksomhed kan fortsættes, vil være mulighed for et frugtbringende arbejde.

Hertil kommer, at mit personlige arbejde, efter at jeg i sommeren 1940 har overtaget stillingen som forstander for Danmarks højskole for legemsøvelser, er vokset så stærkt, at en aflastning ville være i høj grad ønskelig. Dette spørgsmål har allerede været drøftet ved tidligere lejligheder og ville ved oprettelsen af et lektorat for dr. Bøje knyttet til det gymnastikteoretiske laboratorium finde en naturlig løsning, idet man kunne overdrage dr. Bøje undervisningen og eksaminationen i almindelig gymnastikteori for studerende med gymnastik som bifag.

Da det af undervisningsministeriet hidtil bevilgede tilskud til dr. Bøjes arbejde udløber med udgangen af indeværende finansår, skal jeg tillade mig at andrage om, at det omhandlede lektorat må blive oprettet for en treårig periode fra 1. april d. å. Idet jeg iøvrigt henviser til nedenstående bemærkninger vedrørende den til hele planens gennemførelse nødvendige supplerings af lektorhonoraret, skal jeg ansøge om, at dette må blive ansat til 3600 kr. årlig.

Med hensyn til dr. Bøjes vita ante acta og publikationer kan følgende anføres:

Født den 18. december 1904. Student fra Aalborg katedralskole 1924, medicinsk embedseksamen juni 1931, 242 points.

Vikar Aalborg kommunehospital 1. juli—1. september 1931, assistent universitetets gymnastikteoretiske og zoofysiologiske laboratorier 1. oktober 1931—1. oktober 1933, kandidat finseninstituttets med. afd. 1. oktober 1933—1. maj 1934, turnus Bispebjerg hospital afd. B. og D. 1. juni 1934—1. maj 1935, kandidat rigshospitalets afd. for hud- og kønssygdomme 1. maj 1935—1. november 1935, Dr. Louises børnehospital 1. november 1935—1. marts 1936, rigshospitalets øjenafdeling 1. marts 1936—1. september 1936, de gamles by 1. december 1936—1. maj 1937, vikatierende distriktslæge i Upernavik 1. juni 1937—1. oktober

1938, assistent universitetets gymnastikteoretiske laboratorium 1. oktober 1938—1. april 1941, kandidat rigshospitalets neurologiske afdeling 15. januar—15. april og 1. maj—1. september 1939, frivillig assistent Frederiksberg kirurgiske poliklinik 1. november 1939—1. maj 1940, 2. assistent rigshospitalets fysiurgiske klinik 1. oktober 1939—1. oktober 1940 og 1. assistent sammesteds siden 1. oktober 1940. Deltaget i undervisningen af idrætsinstruktører på Danmarks højskole for legemesøvelser i anatomi, fysiologi og hygiejne siden januar 1941 og undervist ved forskellige af idrætsorganisationerne afholdte kurser samt holdt idrætsfysiologiske foredrag i idrætsforeningerne. Deltaget i undersøgelsen af idrætsmænd på dansk idrætsforbunds lægeværelse i et halvt år.

Publikationer:

»Über die Grösse der Lungendiffusion des Menschen während Ruhe und körperlicher Arbeit«. Arb. physiol. 1933—7—61.

»Der Co_2 -Gehalt des arteriellen Blutes in der Ruhe und während körperlicher Arbeit«. Skand. arch. phys. 1934—71—61.

»Der Blutzucker während und nach körperlicher Arbeit«. Disputats, Skand. arch. phys. 1936—74 suppl. —1.

»Die Restreduktion des Blutes in der Ruhe und während körperlicher Arbeit«. Skand. arch. phys. 1937—76—298.

»Über den Einfluss von Sauerstoffmangel auf das Auflösungsvermögen des emmetropen Auges«. Skand. arch. phys. 1937—77—129. (Sammen med C. Berger).

»Ein Fall von Ringsarcoma iridis et corporis ciliaris«. Act. ophthalm. 1937—15—239.

»Undersøgelser over C-avitaminosens forekomst ved kolonien Upernavik og udstedet Prøven i Nordgrønland«. Nordisk medicin 1939—1—740.

»Toxin in the flesh of the Greenland shark«. Medd. om Grønland 1939—125—5.

»Kroniske hjerneskader efter boksning«. Ugeskrift for læger 1939—807.

»Doping, A study of the means employed to raise the level of performance in sport«. Bulletin of the health organisation of the league of nations 1939—8—439.

»Neurologiske symptomer ved hajkødforgiftning«. Nordisk medicin 1940—5—450.

»Arbeithypoglykämie nach Glukoseeingabe«. Skand. arch. phys. 1940—83—308.

»Idrætten i medicinsk belysning«. U. f. l. 1941—1473.

I manuskript:

»Undersøgelser over gang og løb«. (Sammen med B. Hannisdahl og Em. Hansen).

»Stofskifte, respiration og kredsløb ved forskellige arbejdsformer«.
(Sammen med E. Hohwü Christensen).

»Stofskifte, respiration og kredsløb hos trænedede og utrænede løbere.
(Sammen med E. Hohwü Christensen).

»Lærebog i idrætsmedicin for læger«. (ca. 250 sider).

I tilknytning til ovenstående andragende tillader jeg mig endvidere at andrage det høje ministerium om at foranledige nærværende sag forelagt for indenrigsministeriet.

Som nævnt i andragendet er det tanken, at dr. Bøje samtidig med sit videnskabelige arbejde på gymnastikteoretisk laboratorium skal have lejlighed til at forberede en nærmere udformning af idrætslægens virksomhed gennem et regelmæssigt arbejde på dansk idrætsforbunds lægeværelse i Københavns idrætspark. Gennem private tilskud direkte til dette formål er der skabt mulighed for Dansk Idrætsforbund at foretage sådanne forbedringer af lægeværelsets lokaler og udstyr, at de første forudsætninger for en udvidelse og en mere systematisk tilrettelæggelse af dets virksomhed er til stede.

Hvis dr. Bøje således får lejlighed til at kombinere det videnskabelige arbejde med idrætslægens praktiske gerning, vil der utvivlsomt være skabt særdeles gunstige betingelser for en videre udvikling af denne vigtige sag. Men det vil naturligvis være nødvendigt, at dr. Bøje helt kan hellige sig arbejdet, og der vil derfor ske indstilling til indenrigsministeriet om bevilling af et tilskud til supplerende af det lektorhonorar, hvorom der i nærværende skrivelse er ansøgt. Da man må anse et samlet årligt honorar svarende til 1. reservelægegage for rimeligt, vil der blive ansøgt om et supplerende tilskud fra indenrigsministeriet på 4000 kr. årlig.

Dette andragende blev anbefalet af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og af universitetet indsendt til ministeriet til optagelse på finansloven for 1942—43. Forslaget blev dog ikke gennemført på nævnte finanslov, og universitetet gentog derfor indstillingen om lektoratets oprettelse til finansloven for 1943—44.

Herefter blev der på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 1835—36 under universitetets konto 4. A. honorarer til lektorer m. fl. optaget et beløb af 3600 kr. som 1. del af en tre-årig bevilling på 3600 kr. årlig til oprettelse af et lektorat i idrætsfysiologi for dr. med. Ove Bøje, og under 29. juni 1943 beskikkede ministeriet dr. Bøje som lektor i idrætsfysiologi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1943 at regne.

Da lektoratet først blev oprettet fra 1. april 1943, blev der under finanslovskonto § 21 VII. C. 6. under en ny underkonto på tillægsbevillingsloven for 1942—43, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A., sp. 4651—52 optaget en bevilling på 1500 kr., således at dr. Bøjes virksomhed kunne påbegyndes allerede fra den 1. november 1942.

æ. Dr. phil. K. A. Jensens beskikkelse som lektor i kemi.

(j. nr. 375/42).

Som meddelt foran side 102 blev der fra 1. september 1943 oprettet et lektorat i kemi ved universitetet til erstatning for den ved ekstraordinær professor, dr. phil. A. Langseths udnævnelse til ordinær professor i kemi bortfaldne lærerpost.

Angående besættelse af dette lektorat afgav professorerne dr. phil. Einar Biilmann og dr. phil. A. Langseth under 7. maj 1943 følgende indstilling:

Til at varetage arbejdet ved det lektorat i kemi, som er genoprettet fra 1. september d. å., tillader vi os at foreslå assistent ved universitetets kemiske laboratorium, dr. phil. Kai Arne Jensen.

Dr. phil. K. A. Jensen er født 27. marts 1908, tog magisterkonferens i kemi 1932 og erhvervede i 1937 den filosofiske doktorgrad på en kemisk afhandling. Dr. Jensen har været ansat som honorarlønnet assistent ved universitetets kemiske laboratorium fra september 1933 og siden 1936 som fast assistent. Han har en meget omfattende og værdifuld videnskabelig produktion såvel indenfor den uorganiske som den organiske kemi og er en fortræffelig foredragsholder. Dr. K. A. Jensen er efter vor mening den bedst kvalificerede blandt de unge videnskabsmænd, der kunne tænkes at komme i betragtning ved besættelsen af det nævnte lektorat.

Efter at denne indstilling var blevet tiltrådt af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, beskikkede ministeriet under 5. juli 1943 dr. phil. Kaj Arne Jensen som lektor i kemi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra den 1. september 1943 at regne.